Jyväskylän aikuislukion paikallinen opetussuunnitelma 2021

Nimi	Jyväskylän aikuislukion paikallinen opetussuunnitelma 2021
Kunta	Jyväskylä
Koulu	Jyväskylän aikuislukio
Hyväksymispäivämäärä	26.5.2021
Pdf luotu	26.5.2021

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö. 1
   1.1. Opetussuunnitelman laatiminen. 1
   1.2. Opetussuunnitelman sisältö. 2
2. Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. 4
   2.1. Tehtävä. 4
   2.2. Arvoperusta. 5
3. Opetuksen toteuttaminen. 7
   3.1. Opintojen rakenne. 7
   3.2. Oppimiskäsitys. 8
   3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät. 8
   3.4. Toimintakulttuuri. 10
   3.5. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys. 14
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. 17
   4.1. Ohjaus. 17
   4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki. 20
   4.3. Opiskeluhuolto. 22
   4.4. Turvallinen opiskeluympäristö ja työrauha. 23
   4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä. 23
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi. 27
   5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa. 27
   5.2. Opintojakson arviointi. 28
      5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät. 29
      5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot. 30
      5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi. 31
      5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa. 31
      5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen. 32
      5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi. 33
   5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi. 33
   5.4. Lukion oppimäärän suoritus. 35
   5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus. 36
   5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot. 37
   5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat. 39
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt. 40

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet. 40
6.2. Laaja-alainen osaaminen. 41
7. Oppiaineet. 45
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI). 45
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1). 46
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01). 48
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI02). 50
Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI03). 51
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI04). 52
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI05). 53
Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI06). 55
Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI07). 56
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI08). 57
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI09). 58
Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10). 59
Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11). 61
Luova kirjoittaminen 2 op, 2 op (ÄI16). 62
Äidinkielen startti 2 op, 2 op (ÄI17). 63
Äidinkielen ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso 2 op, 2 op (ÄI18). 64
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6). 65
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21). 68
Kieli ja tekstitietoisuus, 1 op (S22). 69
Vuorovaikutus 1, 1 op (S23). 70
Kirjallisuus 1, 2 op (S24). 72
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25). 73
Kirjoittaminen 1, 1 op (S26). 74
Vuorovaikutus 2, 1 op (S27). 75
Kirjallisuus 2, 2 op (S28). 77
Vuorovaikutus 3, 2 op (S29). 78
Kirjoittaminen 2, 2 op (S210). 79
Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211). 80
Suomi toisena kielenä ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (S212). 81
7.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU). 82
7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1). 86
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA01). . . 86
Ruotsin kieli ja vuorovaikutus, 3 op (RUA02). 88

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03). 90
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04). 91
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05). 93
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06). . . . 94
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07). 96
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08). 97
7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1). 98
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB101). . 98
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB102). 100
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB103). 102
Ympäristömme, 2 op (RUB104). 103
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB105). 105
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB106). 107
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB107). 109
Ruotsin ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (RUB108). 110
Ruotsin startti, 2 op (RUB112). 112
7.2.3. Ruotsi, B3-oppimäärä (TKRUB3). 113
Ruotsin kieli tutuksi, 2 op (RUB31). 114
Arjen vuorovaikutusta, 2 op (RUB32). 114
Koulussa ja vapaalla, 2 op (RUB33). 114
Kulttuurit kohtaavat, 2 op (RUB34). 115
Voi hyvin!, 2 op (RUB35). 115
Luovuuden lähteillä, 2 op (RUB36). 116
Katse tulevaan, 2 op (RUB37). 116
Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (RUB38). 116
7.3. Vieraat kielet (VK). 117
7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1). 122
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA01). . 122
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA02). 124
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA03). 125
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA04). 126
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA05). 128
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06). . 129
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA07). 130
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA08). 132
Viestintää englanniksi, 2 op (ENA11). 133
Englannin startti, 2 op (ENA12). 134

Suullinen kertaava opintojakso, 2 op (ENA13). 134
Englannin tuki, 2 op (ENA14). 135
Englannin kielen ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (ENA15). 136
7.3.2. Englanti (ENB3). 137
Englannin kieli tutuksi, 2 op (ENB301). 137
Arjen vuorovaikutusta, 2 op (ENB302). 137
Koulussa ja vapaalla, 2 op (ENB303). 138
Kulttuurit kohtaavat, 2 op (ENB304). 138
Voi hyvin!, 2 op (ENB305). 138
Luovuuden lähteillä, 2 op (ENB306). 139
Katse tulevaan, 2 op (ENB307). 139
Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (ENB308). 140
7.3.3. Espanja (EAB3). 140
Espanjan kieli tutuksi, 2 op (EAB301). 140
Arjen vuorovaikutusta, 2 op (EAB302). 141
Koulussa ja vapaalla, 2 op (EAB303). 142
Kulttuurit kohtaavat, 2 op (EAB304). 142
Voi hyvin!, 2 op (EAB305). 143
Luovuuden lähteillä, 2 op (EAB306). 143
Katse tulevaan, 2 op (EAB307). 144
Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (EAB308). 145
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (EAB39). . . 145
7.3.4. Ranska (RAB3). 146
Ranskan kieli tutuksi, 2 op (RAB301). 146
Arjen vuorovaikutusta, 2 op (RAB302). 147
Koulussa ja vapaalla, 2 op (RAB303). 147
Kulttuurit kohtaavat, 2 op (RAB304). 148
Voi hyvin!, 2 op (RAB305). 149
Luovuuden lähteillä, 2 op (RAB306). 149
Katse tulevaan, 2 op (RAB307). 150
Näkökulmia ajankohtaisiin asioihin, 2 op (RAB308). 151
Ylioppilaskokeeseen valmentavat opintojakso, 2 op (RAB309). . 151
7.3.5. Saksa (SAB3). 152
Saksan kieli tutuksi, 2 op (SAB301). 152
Arjen vuorovaikutusta, 2 op (SAB302). 153
Koulussa ja vapaalla, 2 op (SAB303). 153
Kulttuurit kohtaavat, 2 op (SAB304). 154

Voi hyvin!, 2 op (SAB305). 155
Luovuuden lähteillä, 2 op (SAB306). 155
Katse tulevaan, 2 op (SAB307). 156
Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (SAB308). 156
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (SAB309). . . 157
7.3.6. Venäjä (VEB3). 158
Venäjä tutuksi, 2 op (VEB301). 158
Arjen vuorovaikutusta, 2 op (VEB302). 159
Koulussa ja vapaalla, 2 op (VEB303). 159
Kulttuurit kohtaavat, 2 op (VEB304). 160
Voi hyvin!, 2 op (VEB305). 161
Luovuuden lähteillä, 2 op (VEB306). 161
Katse tulevaan, 2 op (VEB307). 162
Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (VEB308). 162
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (VEB309). . . 163
7.4. Matematiikka (MA). 164
7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY). 166
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01). 166
7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA). 167
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02). 167
Geometria, 2 op (MAA03). 169
Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04). 170
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05). 171
Derivaatta, 3 op (MAA06). 173
Integraalilaskenta, 2 op (MAA07). 174
TIlastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08). 175
Talousmatematiikka, 1 op (MAA09). 177
3D-geometria, 2 op (MAA10). 178
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11). 180
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12). 181
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (MAA13). . . 182
Matematiikan ohjelmistoja, 2 op (MAA14). 183
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAA18). 184
Matematiikan tukiopintojakso, 2 op (MAA19). 185
Johdanto-opintojakso, 2 op (MAA20). 186
7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB). 187
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02). 187
Geometria, 2 op (MAB03). 188

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04). 189
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05). 191
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06). 192
Talousmatematiikka, 1 op (MAB07). 193
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08). 194
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09). 196
Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (MAB10). . . 197
Matematiikan ohjelmistoja, 2 op (MAB11). 198
Matematiikan tukiopintojakso, 2 op (MAB12). 199
Johdanto-opintojakso, 2 op (MAB14). 200
7.5. Biologia (BI). 200
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01). 203
Ekologian perusteet, 1 op (BI02). 204
Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI03). 206
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04). 207
Ihmisen biologia, 2 op (BI05). 209
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06). 211
Biologian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (BI09). . 213
Ekologiaan perusteet, Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 2 op (BI02BI03). 213
7.6. Maantiede (GE). 216
Maailma muutoksessa, 2 op (GE01). 218
Sininen planeetta, 2 op (GE02). 221
Yhteinen maailma, 2 op (GE03). 223
Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE04). 226
Maantieteen ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (GE05). 228
7.7. Fysiikka (FY). 228
Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY01). 231
Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY02). 232
Energia ja lämpö, 2 op (FY03). 233
Voima ja liike, 2 op (FY04). 234
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05). 236
Sähkö, 2 op (FY06). 237
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07). 239
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08). 240
Fysiikan ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (FY09). . 241
Kokeellisen työskentelyn opintojakso, 2 op (FY10). 242
7.8. Kemia (KE). 243

Kemia ja minä, 1 op (KE01). 246
Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE02). 247
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03). 249
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04). 250
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05). 252
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06). 253
Kemian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (KE07). . . 254
Analyyttisen kemian laboratoriotyöt, 2 op (KE08). 255
7.9. Filosofia (FI). 256
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01). 258
Etiikka, 2 op (FI02). 259
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03). 261
Totuus, 2 op (FI04). 262
7.10. Psykologia (PS). 263
Toimiva ihminen, 2 op (PS01). 265
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02). 266
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03). 268
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04). 270
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05). 271
Sosiaalipsykologia, 2 op (PS06). 273
Psykologian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (PS08). 274
7.11. Historia (HI). 275
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01). 278
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI02). 280
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI03). 282
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04). 283
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05). 285
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06). 287
Historian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (HI11). . . 289
7.12. Yhteiskuntaoppi (YH). 289
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01). 292
Taloustieto, 2 op (YH02). 294
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03). 296
Lakitieto, 2 op (YH04). 297
Yhteiskuntaopin ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (YH08). 298
7.13. Elämänkatsomustieto (ET). 299
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01). 301

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02). 303
Kulttuurit, 2 op (ET03). 304
Katsomukset, 2 op (ET04). 305
Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05). 306
Tulevaisuus, 2 op (ET06). 307
7.14. Uskonto (KT). 307
7.14.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1). 310
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1). 310
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2). 311
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3). 312
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4). 313
Uskonto taiteessa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5). 314
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6). 315
Uskonnon ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (UE07). 316
7.14.2. Ortodoksinen uskonto (KT2). 317
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (U01). 317
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2). 318
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikeitä, 2 op (UO3). 319
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4). 319
Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5). 320
Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6). 321
7.14.3. Islamin uskonto (KT4). 321
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1). 321
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2). 322
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3). 323
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4). 323
Uskonto taiteessa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5). 324
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6). 325
7.15. Opinto-ohjaus (OPO). 325
Mnä opiskelijana, 2 op (OP01). 325
Opiskelutaidot ja oppiminen, 2 op (OP04). 326
7.16. Tietotekniikka (TIE). 327
Tietokone ja tietoverkot työvälineinä, 2 op (TIE01). 328
7.17. Terveystieto (TE). 328
Terveys voimavarana, 2 op (TE01). 329

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02). 330
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03). 331
Ylioppilaskirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (TE08). 333
7.18. Liikunta (LI). 334
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1). 334
7.19. Kuvataide (KU). 336
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01). 336
Ympäristön tilat, paikat, ilmiöt, 2 op (KU02). 337
7.20. Musiikki (MU). 339
Intro - kaikki soimaan, 2 op (KU01). 339
Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU02). 341
7.21. Työelämä- ja yrittäjyys (TYR). 342
Innoviikko, 2 op (TYR02). 342
7.22. Korkeakouluopinnot (KOR). 343
Korkeakouluviikko, 1 op (KOR01). 343
8. Liitteet. 344
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta. 344
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko. 344
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 351
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 351
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 357
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 357
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeisest sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. 362
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . . 363
8.6. Jyväskylän aikuislukion ohjaussuunnitelma. 368
8.7. Jyväskylän aikuislukion tuntijako. 373
8.8. Gradia-lukioiden järjestyssäännöt. 374

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- *lukiolaki (714/2018)*
- *valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)*
- *Opetushallituksen määräys aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista*
- *koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma*
- *vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.*

Kaikki aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos aikuisten lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Aikuisten lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät koulutuksen tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään oppilaitoksen opetus- ja sivistystyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman pohjalta lukuvuosittaisen suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon oppilaitoksen toimintaympäristö ja erityisresurssit, oppilaitoksen sijaintialueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet, elinkeino- ja kulttuurielämä sekä muiden oppilaitosten opetustarjonta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan ja tarkennetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä ja ruotsinkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa aikuisten lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla oppilaitoksen opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata kaikille aikuisten lukiokoulutukseen osallistuville opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Alle

18-vuotiaiden opiskelijoiden vanhemmilla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan aikuisten lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Jyväskylän aikuislukio

Gradia-lukiot ovat tehneet yhteistyötä opetussuunnitelmien laadinnassa. Tässä työssä ovat olleet mukana myös Gradia Jyväskylän kaksoistutkinnon opettajat. Työ aloitettiin keväällä 2019 valtakunnallisten luonnosten pohjalta, lukuvuosina 2019 - 2020 ja 2020 - 2021 paikallista osuutta on työstetty opettajien yhteisten tapaamisten ja kirjoituspäivien aikana. Keväällä 2020 maaliskuussa alkaneen koronaepidemian myötä työskentelyn osaksi ovat tulleet myös verkkotyöskentely ja opettajien yhteiset Teams-palaverit.
Gradia-lukiosta Schildtin lukiossa ja Jyväskylän Lyseon lukiossa on laadittu paikallinen lukion opetussuunnitelma nuorille. Jyväskylän aikuislukio on laatinut paikallisen aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman.
Jyväskylän aikuislukion opettajat ovat osallistuneet aktiivisesti lukion opettajien aineryhmätyöskentelyyn, jossa moduuleista on rakennettu opintojaksoja. Aikuislukiossa jokaisesta moduulista tehdään oma opintojakso.
Edufutura-yhteistyö ja työelämähankkeet ovat olleet mukana tekemässä opetussuunnitelmaa. Näiden yhteistyötahojen kanssa pyritään tarjoamaan aikuislukion opiskelijoille mahdollisuus tutustua korkeakouluihin ja niiden tarjontaan sekä työelämän tarjoamiin vaihtoehtoihin.
Jyväskylän aikuislukion opiskelijat sekä alle 18-vuotiaiden huoltajat ovat voineet kommentoida opetussuunnitelmaluonnosta.

Tämä opetussuunnitelman laatimisen aikaan uusi oppivelvollisuuslaki on ollut vasta tulossa voimaan. Näin ollen suunnitelmassa ei ole voitu huomioida kaikkia niitä seikkoja, joita kyseisessä laissa määritellään.

Koska Jyväskylän aikuislukion opetussuunnitelma on ns. elävä asiakirja, oppivelvollisuuslakiin liittyviä seikkoja voidaan tarvittaessa täydentää tekstiin myöhemmin lukiokoulutuksen johtajan päätöksellä.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- *toiminta-ajatus ja arvopainotukset*
- *lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) tuntijaon mukainen koulutuksen järjestäjän hyväksymä aikuisten lukiokoulutuksen tuntijako*
- *kieliohjelma*
- *toimintakulttuurin pääpiirteet*
- *oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät*
- *itsenäisen opiskelun periaatteet*
- *laaja-alaisen osaaminen osa-alueet*
- *oppiaineiden tehtävät, oppiaineiden opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi*
- *opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain*
- *yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa*
- *yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa*
- *työelämä- ja kansainvälisyysosaaminen*

- *ohjaussuunnitelma*
- *oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus*
- *kieli- ja kulttuuriryhmien opetus*
- *opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi*
- *toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.*

Opetussuunnitelmassa tulee kuvata kaikkien siihen sisältyvien opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Mikäli oppilaitos järjestää vieraskielistä opetusta, etäopetusta, opetusta rangaistuslaitoksessa tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Jyväskylän aikuislukio

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja #menetelmät
- lukion toimintakulttuurin pääpiirteet
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako
- lukion kieliohjelma
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- laaja-alaisen osaamisen osa-alueet
- oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
- opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain
- ohjaussuunnitelma
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa
- kansainvälinen yhteistyö
- työelämäyhteistyö
- opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi

2. Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Tehtävä

Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikanaan opiskelija kartuttaa ja syventää olennaista ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Opetus auttaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään elämässä ja maailmassa vallitsevista monitahoisista keskinäisriippuvuuksista sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Aikuisten lukiokoulutuksella on opetus- ja sivistystehtävä, jonka tavoitteisiin kuuluu myös aikuisväestön syrjäytymisen ehkäisy ja kotoutumisen tukeminen. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Aikuisten lukiokoulutus lisää opiskelijan työelämässä menestymisen yleisiä edellytyksiä sekä kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan.

Aikuisten lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Aikuisten lukiokoulutuksessa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Aikuisten lukiokoulutus ehkäisee syrjäytymistä tarjoamalla mahdollisuuden jatkaa tai aloittaa lukio-opintoja aikuisena. Koulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, kansainvälisyyteen ja jatkuvaan oppimiseen.

Aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos voi järjestää opiskelijoilleen mahdollisuuden

- *suorittaa lukion oppimäärän*
- *suorittaa yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän*
- *suorittaa yksittäisiä opintojaksoja*
- *suorittaa muita lukion tehtävään kuuluvia yleissivistäviä aineita tai temaattisia opintoja*
- *suorittaa ylioppilastutkinnon tai sen osan.*

Jyväskylän aikuislukio

Jyväskylän aikuislukio tarjoaa kaikille yli 18-vuotiaille mahdollisuuden aloittaa ja jatkaa lukio-opintoja joustavasti oman elämäntilanteen mukaan. Aikuislukion tehtävä on opetuksen ja sivistämisen lisäksi myös ehkäistä aikuisten ja nuorten syrjäytymistä ja tukea maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden kotoutumista.
Aikuisten lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle ja opiskelussa otetaan huomioon opiskelijan aiemmat ja mahdolliset samanaikaiset opinnot. Jyväskylän aikuislukiossa voi suorittaa lukion oppimäärän, ylioppilastutkinnon, yksittäisen aineen opintoja sekä korottaa lukion päättötodistuksen arvosanoja.
Lukiokoulutus antaa yleiset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Koulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, kansainvälisyyteen ja jatkuvaan, elinikäiseen oppimiseen. Sitoutunut, itsenäinen työskentely omien tavoitteiden saavuttamiseksi lisää opiskelijan itsetuntemusta sekä

harjaannuttaa oppimaan oppimisen taitoja. Laaja-alainen yleissivistys lisää myös opiskelijan työelämässä menestymisen edellytyksiä.

2.2. Arvoperusta

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Aikuisten lukiokoulutuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsentyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Aikuisten lukiokoulutus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus- ja uskontotaustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Oppilaitoksessa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman oppilaitoksen kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Arvoperustaa konkretisoi näissä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Jyväskylän aikuislukio

Jyväskylän aikuislukion toiminnassa otetaan huomioon aikuisen oppijan voimavarat ja henkilökohtaiset tavoitteet. Yksilöiden huomioiminen näkyy erilaisuuden kunnioittamisena ja hyväksymisenä sekä tasa-arvoisuutena ja oikeudenmukaisuutena. Koulumme on turvallinen, kannustava ja joustava oppimisympäristö.

Korostamme toiminnassamme opiskelijalähtöisyyttä ja kannustamme opiskelijaa asettamaan itse omat tavoitteensa ja ottamaan vastuuta niiden saavuttamisesta. Arvostamme sitoutuneisuutta ja myönteistä asennetta opiskeluun.
Tarjoamme mahdollisuuden kehittää opiskelijan oppimaan oppimisen taitoja ja tuemme näin hänen elinikäistä oppimistaan. Vahvistamme opiskelijan henkilökohtaista kasvua, mikä edistää yksilön hyvinvointia.
Aikuislukion toimintakulttuurin arvoihin kuuluvat osallisuus, aktiivinen toiminta, yhdenvertaisuus, luottamus ja avoimuus. Jokainen aikuislukion opiskelija kuuluu opiskelijakuntaan, joka järjestää yhteisöllisyyttä lisääviä tapahtumia, kuten vuosittaisen puurojuhlan ja kevättapahtuman. Myös kotikansainvälisyys sekä eri-ikäiset ja -taustaiset opiskelijat rikastuttavat jokapäiväistä toimintaamme.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Aikuisten lukiokoulutusta kehitetään osana lukiokoulutusta ja aikuisille suunnattua koulutusta. Opiskelumahdollisuuksien tarjonnan lähtökohtana on, että aikuinen rakentaa osaamistaan elämänkokemukselleen, aikaisemmin omaksumilleen tiedoille ja taidoille sekä mahdollisesti rinnakkaisille opinnoille. Opetustarjonnan valinnaisuus ja vaihtoehdot mahdollistavat opiskelun ja yksilölliset opintopolut erilaisissa elämäntilanteissa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 2 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut temaattisia opintoja lukuun ottamatta opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukaisiin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin, joista aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos tarjoaa kyseisen asetuksen liitteen 2 mukaisen määrän.

Biologiassa, maantieteessä, fysiikassa ja kemiassa oppilaitos tarjoaa pakollisten opintojen lisäksi valtakunnallisia valinnaisia opintoja yhteensä vähintään 10 opintopisteen verran. Näissä oppiaineissa opiskelija suorittaa kolmessa oppiaineessa pakollisia opintoja kahden ja yhdessä neljän opintopisteen verran.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijoille. Opiskelijalla tulee kuitenkin olla mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 2 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Jyväskylän aikuislukio

Jyväskylän aikuislukiossa voi suorittaa aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman mukaisia lukio-opintoja. Aikuisten lukiokoulutuksen oppimäärää sisältää vähintään 88 opintopistettä.
Aikuisten lukio-opinnot koostuvat valtakunnallista pakollisista ja valinnaisista opinnoista sekä koulukohtaisista valinnaisista opinnoista.

Jyväskylän aikuislukion kieliohjelma:

A1 englanti, ruotsi

B1 ruotsi

B3 englanti, espanja, ranska, ruotsi, saksa, venäjä

Jyväskylän aikuislukion lukio-opintojen tuntijaossa (Liite 7.7.) esitetään opetussuunnitelman mukaiset oppiaineiden opintojaksot. Vuosittaisessa toimintasuunnitelmassa on kerrottu lukuvuosittainen opintotarjonta. Jyväskylän aikuislukiossa voi opiskella lukio-opintoja myös monimuoto- ja verkko-opintoina.

3.2. Oppimiskäsitys

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta, tavoitteellisesta ja itseohjautuvasta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia aineistojen pohjalta sekä tietojaan ja taitojaan uudella tavalla yhdistäen. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat opiskelijan myönteistä minäkuvaa ja luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa sekä auttavat opiskelijaa kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosesseistaan tietoinen opiskelija oppii vähitellen yhä paremmin arviomaan ja kehittämään opiskelu- ja ajattelutaitojaan. Opintoihin liittyvät onnistumiset ja muut myönteiset kokemukset edistävät oppimista ja innostavat osaamisen kehittämiseen.

Jyväskylän aikuislukio

Jyväskylän aikuislukio ohjaa opiskelijoitaan elinikäiseen oppimiseen sekä aktiiviseen ja itsenäiseen työskentelyyn. Aikuislukion tehtävä elinikäisen oppimisen tukijana edellyttää, että opiskelu on monipuolista ja ohjaa yhteistyöhön sekä yhteisöllisyyteen. Oppimista tapahtuu sekä kouluyhteisössä että sen ulkopuolella. Jyväskylän aikuislukiossa on kannustava ilmapiiri, joka mahdollistaa myönteiset onnistumisen kokemukset opiskelusta.

3.3. Opiskeluympäristöt ja - menetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat koulutusta ohjaava oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden yhdenvertaisuus, edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet. Aikuisten lukiokoulutuksen järjestämisessä otetaan huomioon aikuisopiskelun erityispiirteet, joista keskeisin on aikuisopiskelijoiden opiskelulähtökohtien moninaisuus. Opiskeluympäristöjen ja -menetelmien avulla luodaan mahdollisuuksia joustaviin yksilöllisiin ja yhteisöllisiin opiskelumahdollisuuksiin.

Opiskeluympäristöt

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöt ovat monipuolisia, turvallisia ja viihtyisiä. Ne edistävät opiskelumotivaatiota ja rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia sekä tarjoavat mahdollisuuksia itselle sopivien opiskelumenetelmien hyödyntämiseen. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään monin tavoin sekä kansallisesti

että kansainvälisesti. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Suoritettaessa aikuisten lukiokoulutusta vankilassa lukiokoulutusta säätelevien normien lisäksi otetaan huomioon vankeuslain ja -asetuksen säännökset sekä kansainväliset vankilaopetusta koskevat suositukset. Opetuksessa otetaan huomioon yhdenvertaisuus sekä rikosseuraamuslaitoksessa noudatettava normaalisuusperiaate ja mahdollisuuksien tasa-arvo. Vankilaopetus tukee opiskelijoiden yhteiskuntaan integroitumista. Vankilaopetus edistää vankeuslain (767/2005) 1 §:n mukaisia tavoitteita parantaa vankien elämänhallintataitoja sekä ohjaa rikoksettomaan elämään.

Opiskelumenetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla voidaan rakentaa myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia. Elämänkokemus sekä taito arvioida omaa ajatteluaan ja oppimistaan ovat aikuisten lukiokoulutuksessa erityinen voimavara.

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavien oppilaitosten opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija saa tilaisuuksia käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä ja päivittää digitaalista osaamistaan.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Jyväskylän aikuislukio

Jyväskylän aikuislukion opiskeluympäristöt ja -menetelmät ovat monipuolisia ja joustavia. Opetuksessa ja ohjauksessa otetaan huomioon aikuisopiskelijoiden erilaiset tavat oppia ja tarve yksilöllisiin opinpolkuihin. Opetusta voidaan toteuttaa esimerkiksi lähiopetuksessa, monimuoto-opetuksessa, etäopetuksessa, hybridiopetuksessa ja ohjatuilla verkko-opintojaksoilla. Jyväskylän aikuislukiossa nämä tarkoittavat seuraavaa:
Lähiopetuksella tarkoitetaan pääosin oppitunneilla yhteisesti tapahtuvaa opiskelua. Lähiopetuksessa voidaan käyttää verkko-oppimisympäristöä tukemaan opiskelua. Opiskelijalla on mahdollisuus hyödyntää verkko-oppimisympäristössä olevaa kurssimateriaalia parhaaksi

katsomallaan tavalla esim. lisätiedon lähteenä tai asioiden kertaukseen. Näin voidaan tukea opiskelijoiden yksilöllisiä tarpeita.

Monimuoto-opetuksessa yhdistyvät oppitunneilla yhteisesti tapahtuva lähiopetus, verkon välityksellä tapahtuva opetus ja opiskelijan itseopiskelu. Monimuoto-opetuksessa pyritään käyttämään monimuotoisia opetus- ja opiskelutapoja tarpeen mukaan.

Etäopetus on opetusta ja ohjausta, jossa opettaja ja opiskelijat (tai osa opiskelijoista) ovat fyysisesti eri tilassa, mutta opetusta ja oppimista tapahtuu pääosin samanaikaisesti. Etäopetusta voidaan toteuttaa erilaisten teknologioiden välityksellä esim. videoneuvottelu, oppimisympäristöt ja viestintävälineet kuten puhelin, sähköposti ja chat sekä sähköiset liitutaulut. Etäopetuksen tavoite on tarjota opintoja myös niille, jotka eivät voi osallistua perinteiseen lähiopetukseen.

Hybridiopetuksella tarkoitetaan opetustilannetta, jossa opettajalla on opiskelijaryhmä samanaikaisesti läsnä opettajan kanssa samassa luokkatilassa sekä etäryhmä verkkoyhteyden päässä. Tämä tapa mahdollistaa oppimisen ja työskentelyn luokkatilassa olevan opiskelijaryhmän sekä etäopiskelijan tai etäryhmän välillä samanaikaisesti.

Ohjattu verkko-opintojakso on kokonaan verkkoon suunniteltu opintokokonaisuus, jossa opiskelijat työskentelevät itsenäisesti, mutta ohjatusti, ohjeistetun aikataulun mukaan haluamassaan paikassa. Ohjaus verkko-opintojaksolla toteutetaan pääosin etänä, mutta verkko-opintojaksolla voidaan mahdollistaa myös opiskelijan osallistuminen vapaaehtoiseen lähiohjaukseen.
Kaikessa opetuksessa pyritään kehittämään opiskelijan itseohjautuvuutta, aktiivista toimintaa ja kykyä yhteistyöhön muiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään digitaalisia työvälineitä jokaisessa oppiaineessa niille luonteenomaisilla tavoilla ja siten, että ne tukevat opiskelijan digitaalisten taitojen kehittymistä.

Itsenäinen opiskelu

Itsenäistä opiskelua vastaavat ohjatut verkko-opintojaksot, joilla opiskelijan on mahdollista saada tukea ja ohjausta opiskeluun omien tarpeidensa mukaan. Jos oppiaineessa ei ole verkko-opintojaksoja, opintojakson suorittamisesta itsenäisesti sovitaan erikseen opettajan kanssa.
Muissa oppilaitoksissa suoritettava opinnot
Opiskelijan on mahdollista suorittaa opintoja myös yliopistossa, ammattikorkeakoulussa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja muissa lukioissa. Tarjolla olevista opiskelumahdollisuuksista tiedotetaan erikseen vuosittain.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta oppilaitoksen tehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella aikuisten lukiokoulutusta järjestävällä oppilaitoksella on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua oppilaitoksen opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen. Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Oppilaitos on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiirin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppilaitos luo henkilöstönsä ja opiskelijoidensa avulla toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Oppilaitoksessa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea oppilaitoksen toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta. Opiskelijaa kannustetaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään ja liikunnalliseen elämäntapaan.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus on oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on mahdollisuus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Oppilaitos edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolitietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Aikuisten lukiokoulutusta järjestävässä oppilaitoksessa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa oppilaitoksessa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja. Vieraskielisten opiskelijoiden kotoutumista tuetaan vahvistamalla opetuskielen hallintaa osana kaikkien oppiaineiden opetusta ja oppilaitoksen muuta toimintaa.

Jyväskylän aikuislukio

Jyväskylän aikuislukion toimintakulttuuri perustuu opetussuunnitelmassa esitettyyn arvoperustaan ja toiminta-ajatukseen. Oppilaitos korostaa toiminnassaan opiskelun ja opetuksen tavoitteellisuutta. Jyväskylän aikuislukio tarjoaa aikuisille mahdollisuuden hankkia perusopetustason tai lukiotason koulutuksen. Yleissivistäviä opintoja voi tarvita kouluttautuakseen ammattiin, vaihtaakseen ammattia tai ollessaan vaarassa syrjäytyä puutteellisen pohjakoulutuksen tai aikaisempien opintojen keskeytymisen vuoksi. Opiskelija asettaa omat tavoitteensa aikuislukioon tullessaan: lukion suorittaminen, ylioppilastutkinto, lukioon valmistava koulutus tai yksittäisten aineiden opiskelu.

Jyväskylän aikuislukiossa korostetaan kestävää hyvinvointia edistäviä käytänteitä, jotka tukevat yksilöllistä ja yhteisöllistä oppimista, osallisuutta, rohkaisevaa palautetta, rakentavaa kriittisyyttä sekä vastuullisuutta omasta toiminnasta ja yhteisestä työskentelystä. Monimuotoinen ja avoin vuorovaikutus oppilaitoksen opettajien, opiskelijoiden ja muun henkilökunnan kesken on tärkeä osa toimintakulttuuria. Toiminnassa keskeistä on myös verkostoituminen yhteistyökumppaneiden, kuten yliopistojen ja korkeakoulujen, yritysten sekä kansalais- ja vapaaehtoisjärjestöjen kanssa.

Oppiva yhteisö

Jyväskylän aikuislukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäseniensä oppimista, kannustaa keskinäiseen vuorovaikutukseen sekä haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn.

Koska aikuislukiossa opiskelee aikuisia (sekä rehtorin luvalla alle 18-vuotiaita) ilman yläikärajaa, toteutetaan Jyväskylän aikuislukiossa elinikäisen oppimisen periaatetta. Opiskelu iltapainotteisesti suo monille työssäkäyvillekin mahdollisuuden opiskella. Eri elämäntilanteissa olevat henkilöt voivat useissa aineissa valita oman opiskelutapansa (lähi- tai verkko-opetus) sekä jatkaa kesken jääneitä opintojaan, mikä oosaltaan edistää oppimista ja koulutuksellista tasa-arvoa.

Oppivassa yhteisössämme huomioidaan erilaiset oppijat mahdollisine oppimisvaikeuksineen. Aikuislukiossa pyritään esim. lukitestin avulla löytämään ne opiskelijat, joilla on erityisiä ongelmia lukemisessa, kirjoittamisessa tai tekstien ymmärtämisessä. Mikäli opiskelijalla havaitaan lukivaikeus, hän voi saada tukea opintoihinsa sekä erityisjärjestelyjä esim. ylioppilaskirjoituksiin. Eriyttämällä opetusta huomioidaan erityistä tukea tarvitsevien lisäksi myös ne, jotka oppivat muita

nopeammin. Nopeampaan tahtiin etenevät voivat suorittaa kaikki opintonsa muita lyhyemmässä ajassa.
Tärkeä osa oppivaa yhteisöämme ovat maahanmuuttajat, joiden oppimistavoitteena on kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan ja kieliympäristöön. Aikuislukiossa tarjotaan sekä perusasteen että lukion S2-opetusta. Maahanmuuttajien myötä kaikilla opiskelijoillamme on mahdollisuus monikulttuuriseen kanssakäymiseen; kotikansainvälisyys onkin osa oppilaitoksemme arkea.

Oppivassa yhteisössä jokainen on oppija – asemastaan riippumatta. Henkilökunta osallistuu erilaisiin omaa ammattitaitoa kehittäviin koulutuksiin ja vierailuihin. Osa koulutusmahdollisuuksista on ulkomailla, mikä tukee kansainvälistymistä. Oppiminen ei kuitenkaan rajoitu muodollisiin tilanteisiin, vaan tärkeimpänä pidämme oppivaa, uteliasta asennetta arkisen työn keskellä. Tilaisuus oppia ja opettaa syntyy aina, kun toinen tietää tai osaa enemmän kuin toinen. Jaamme esimerkiksi hyväksi havaittuja käytänteitä muille yhteisön jäsenille. Aikuislukiossa korostuvat myös opiskelijoiden oma elämänkokemus, tieto ja osaaminen.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Jyväskylän aikuislukion opiskelijat kuuluvat opiskelijakuntaan, jossa toimimalla voi jokainen opiskelija vaikuttaa oppilaitoksen toimintaan ja oppimiseen liittyviin asioihin. Opiskelijakunnan hallitus ja puheenjohtaja valitaan lukuvuoden alussa. Aikuislukiossa opiskelijakunta järjestää perinteiksi muodostuneita juhlia ja tapahtumia, kuten puurojuhlan, kevätkarkelot sekä kansainvälisyysiltoja. Opettajakunta on aloittanut mm. Kielikamu-toiminnan, järjestänyt vierailuluentoja ja -käyntejä yrityksiin ja erilaisiin oppilaitoksiin.

Yhteisöllisyyden edistämiseen käytetään erilaisia sosiaalisen median välineitä, kuten Facebook-sivuja. Yhteisöllisyys on otettu huomioon myös tilaratkaisuissa. Opiskelijoita kannustetaan osallisuuteen ja aktiivisuuteen sekä kouluyhteisössä että omassa opiskelussa. Aikuislukion opiskelijat voivat osallistua kaikkiin Jyväskylän lukiokoulutuksen tapahtumiin.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Jyväskylän aikuislukiossa opiskelijoita kannustetaan hyvinvointia, terveyttä ja oppimista edistävään elämäntapaan. Hyvinvointiin ja kestävään kehitykseen liittyviä teemoja sekä hyvän tulevaisuuden edellytyksiä otetaan esille niin oppitunneilla kuin oppilaitoksen muussakin toiminnassa, kuten kierrätyksessä, koulun kirpputoreilla tai teemaviikoilla.

Vuorovaikutus on Jyväskylän aikuislukiossa avointa, arvostavaa ja välittävää. Erityistä huomiota kiinnitetään vuorovaikutuksen laatuun ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Suvaitsevaisuus on tärkeä arvo oppilaitoksessa, jossa on useista eri kulttuureista tulevia opiskelijoita. Ikäjakauma on laaja ja opiskelijoiden taustat hyvin erilaisia. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa tai rasismia ei hyväksytä ja niihin puututaan. Koko koulu ohjaa -periaatteen mukaisesti myös aikuislukiossa ohjaus ja opiskelijahuolto ovat kaikkien yhteinen tehtävä. Opiskelijan käytettävissä on useita ohjauksen ammattilaisia: opinto-ohjaaja, erityisopettaja ja diakoni.

Jyväskylän aikuislukion henkilöstö järjestää myös tyhytoimintaa.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Jyväskylän aikuislukio on kulttuuri- ja kielitietoinen oppilaitos. Toimintakulttuuria ohjaavat kulttuurisen moninaisuuden arvot. Kulttuurinen moninaisuus nähdään mahdollisuutena kehittää uudenlaisia opettamisen ja oppimisen käytänteitä, joissa otetaan huomioon erilaiset yksilölliset ja yhteisölliset tavat hahmottaa maailmaa ja ilmiöitä.
Kielitietoisuuden periaate sisältää näkemyksen, jonka mukaan kielillä on keskeinen merkitys oppimisessa, vuorovaikutuksessa, identiteetin rakentumisessa sekä yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on oma tieteenalansa kieli ja kulttuuri, jotka todentuvat opetuksen ja oppimisen käytänteissä. Jokaisen oppiaineen opettaja onkin oman tieteenalansa kielen ja kulttuurin asiantuntija ja opettaja.

Jyväskylän aikuislukiossa edistetään tietämysyhteiskunnassa tarvittavia taitoja, kuten kommunikaatiota, vuorovaikutusta, tieto- ja viestintäteknisiä taitoja sekä monilukutaitoa. Näiden taitojen avulla on mahdollista hallita globaalissa maailmassa jatkuvasti muuttuvaa tietoa ja prosessoida sitä sekä rakentaa uutta tietoa yhteistyössä muiden oppijoiden kanssa.
Vieraskielisten opiskelijoiden kotoutumista tuetaan vahvistamalla opetuskielen hallintaa osana kaikkien oppiaineiden opetusta ja oppilaitoksen muuta toimintaa. Mm.

kotikansainvälisyystoiminnassa hyödynnetään oppilaitoksen opiskelijoiden kulttuurista moninaisuutta. Jyväskylän aikuislukio tarjoaa S2-opetusta, joka tukee vieraskielisten lukio-opintoja ja integroitumista yhteiskuntaan.

3.5. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoja koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §).

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Oppilaitoksen opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan oppilaitoksen toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Oppilaitoksen ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa kannustetaan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakkoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Oppilaitoksessa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon

merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisella tasolla.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista jatkuvasti muuttuva työelämä häneltä edellyttää. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Oppilaitos luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektoivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa oppilaitoksen toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia oppilaitoksen ja työelämän sekä oppilaitoksen, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava oppilaitoksen ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiselle.

Oppilaitos linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys rikastaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Oppilaitoksen opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan yhdistää kansainvälisen ja työelämäosaamisen elementtejä sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Opiskelijaa ohjataan vahvistamaan kansainvälistä osaamistaan hyödyntämällä lukion toimintaympäristön kansainvälisyyttä, virtuaalisen kansainvälisyyden mahdollisuuksia, oppilaitoksen tarjoamia tai omaehtoisia vaihto-ohjelmia, tutustumis- ja opiskelujaksoja ulkomailla sekä muita kansainvälisen yhteistyön muotoja.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisella tasolla.

Jyväskylän aikuislukio

Korkeakoulut
Korkeakouluihin pyritään tutustumaan molemminsuuntaisin opiskelijavierailuin lukuvuoden aikana; aikuislukio voi järjestää myös alumnivierailuja. Vierailuissa hyödynnetään tilanteen ja tarpeen mukaan sähköisiä yhteyksiä, tallenteita ja materiaaleja. Opettajat ja opinto-ohjaaja kertovat korkeakoulujen opiskelumahdollisuuksista. Korkeakouluopintoja voi suorittaa jo lukio-opintojen aikana.
Työelämä
Opiskelutaidot ovat myös työelämätaitoja. Opiskelijoiden omaa työelämäkokemusta pyritään hyödyntämään opetuksessa. Opettajat ja opinto-ohjaaja infoavat lukuvuoden aikana eri opiskelualojen työllistymismahdollisuuksista. Oppilaitos voi järjestää yritysvierailuja.
Kansainvälisyys
Opiskelijoiden erilaiset kulttuuritaustat rikastuttavat aikuislukion arkea. Opiskelijoita rohkaistaan hyödyntämään kansainvälistä osaamistaan eri opintojaksoissa. Opettajia kannustetaan hyödyntämään kansainvälisiä koulutuksia, opetusvaihtoja ja Gradian kansainvälisiä yhteyksiä.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Ohjauksen avulla opitaan lisäksi tunnistamaan, miten lukiokoulutuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukainen opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, ihmisenä kasvua ja kehittymistä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan monialaisena yhteistyönä.

Ohjaus on oppilaitoksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen käytännön koordinoinnista ja toteutuksesta. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämätuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä.

Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen sopia tavoista, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Oppilaitoksen ohjaussuunnitelman tulee sisältää aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- *ohjauksen keskeiset käsitteet*
- *ohjauksen tehtävät ja tavoitteet*
- *ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen toimijat ja työnjako*
- *ohjaus siirtymävaiheissa ja suoritettaessa mahdollisia kahden tutkinnon opintoja: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen*
- *ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat*
- *ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa*
- *ohjaustoiminnan arviointi.*

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukiokoulutukseen ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Henkilökohtaisen opintosuunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti ja tarvittaessa päivitetään lukio-opintojen aikana. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa aikuisten lukiokoulutukseen hakeutuville henkilöille, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelija laatii opetushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä

jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Henkilökohtainen opintosuunnitelma ohjaa opiskelijan tiedollista ja taidollista kehittymistä koko opintojen ajan. Suunnitelmassa jäsennetään opiskelun tavoitteet ja arvioidaan niiden saavuttamiseen kuluva aika yhdessä opiskelijan kanssa. Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon opiskelijan elämäntilanne, valmiudet ja opiskelun tavoitteet sekä tunnistetaan aiemmin opittu. Myös opiskelijan opiskeluhistoria, erityisesti aikaisemmat opintosuoritukset ja oppimiskokemukset otetaan huomioon henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa. Aikuisten lukiokoulutuksessa tulee lukiolain (714/2018) 27 §:n mukaan tunnistaa ja tunnustaa opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suoritetut opinnot tai muutoin hankittu osaaminen.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1. *opiskelusuunnitelma*

- *aikaisempi koulutus, erityisesti aikaisemmin suoritetut lukio-opinnot ja ammatilliset opinnot sekä mahdollisesti opintoja korvaava työkokemus tai muu kokemus*
- *suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet*
- *hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät*
- *suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat*
- *mahdolliset muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot ja/tai työelämään tutustumisjaksot*
- *arvioitu opiskeluaika*
- *opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt*
- *opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve*

1. *ylioppilastutkintosuunnitelma*
2. *jatko-opinto- ja urasuunnitelma.*

Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa tehtäessä otetaan huomioon opiskelijalle mahdollisesti aiemmin tehty henkilökohtainen opintosuunnitelma ja sen toteutuminen. Suunnitelma laaditaan oppilaitoksen opetushenkilöstön tuella opintojen alussa ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Jyväskylän aikuislukio

Ohjauksen tavoitteet

Jyväskylän aikuislukiossa ohjauksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa saamaan tarvitsemansa valmiudet lukio-opintojensa ja ylioppilaskirjoitusten suunnitteluun ja toteutukseen sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin. Ohjauksen avulla hän pystyy arvioimaan omia opiskeluvalmiuksiaan, kehittämiskohteitaan ja edellytyksiään suorittaa opintoja. Toimintaa ohjaavana periaatteena on, että Jyväskylän aikuislukiossa jokainen tulee yksilöllisesti kohdatuksi ja huomioiduksi.

Ohjaus on koko kouluyhteisön yhteinen asia ja osa arkipäivän toimintaa. Tavoitteena on tukea jokaisen yhteisön jäsenen kasvua aktiivisuuteen, vastuullisuuteen, sinnikkyyteen, parempaan itsetuntemukseen ja itsensä kehittämiseen. Turvallisessa ympäristössä opiskelija voi ohjatusti kehittää opiskelu- ja tulevaisuustaitojaan sekä ottaa vastuuta oman hyvinvointiosaamisensa kehittämisestä.

Ohjauksen toteuttaminen

Opiskelijat hakevat Jyväskylän aikuislukioon jatkuvassa haussa, jonka toteutuksesta vastaa Gradian hakupalvelut. Hakupalvelut vastaa myös aikuislukion opintoihin liittyviin tiedusteluihin ja kyselyihin. Opintosihteeri kirjaa hakijat aikuislukion opiskelijoiksi ja antaa ensimmäisen perehdytyksen aikuislukion käytänteisiin.

Opinto-ohjaajalla on päävastuu ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteuksesta. Opinto-ohjaajan vastuulla on yhteistyö muiden oppilaitosten ja eri yhteistyötahojen kanssa. Opinto-ohjaaja tiedottaa jatko-opintomahdollisuuksista, ja opiskelija voi keskustella hänen kanssaan henkilökohtaisesti omista suunnitelmistaan.

Opiskelija kuuluu ohjausryhmään ja ryhmänohjaaja vastaa pienryhmäohjauksesta. Päävastuu opiskelijan henkilökohtaisesta ohjauksesta on ryhmänohjaajalla. Aineenopettajat ohjaavat opettamansa aineen opiskelutaidoissa sekä tukevat opiskelijaa jatko-opintovalmiuksissa ja työelämätuntemuksessa. Opiskeluun liittyvissä ongelmatilanteissa opiskelija voi kääntyä aineenopettajien, ryhmänohjaajan tai opinto-ohjaajan puoleen. Opiskelijat saavat tarvittaessa oppimisen tukea erityisopettajalta. Jokainen opiskelija laatii ryhmänohjaajan tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS), joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilaskirjoitussuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Opinnoista vapauttamisesta päättää rehtori. Kun opiskelija vapautetaan jonkin oppiaineen opiskelusta, hänen tulee valita sen tilalle muita opintoja niin, että säädetty opintojaksojen vähimmäismäärä täyttyy.

Jyväskylän aikuislukion ohjaussuunnitelmassa (Liitteet) kuvataan tarkemmin ohjauksen järjestäminen ja toteutus.

Yhteistyö korkeakoulujen kanssa

Opiskelijaa tuetaan rakentamaan omaa tulevaisuuttaan ja koulutuspolkuaan koko lukio-opintojen ajan. Tulevaisuuden rakentamista tuetaan tuomalla korkeakouluopintomahdollisuudet näkyviksi lukio-opintojen alkuvaiheesta lähtien. Korkeakoulujen opintomahdollisuuksiin tutustutaan niin aineenopetuksessa, ryhmänohjauksessa kuin opinto-ohjauksessakin.

Korkeakouluyhteistyötä toteutetaan ohjautusti EduFutura-oppilaitosyhteisön kautta. Opiskelija tutustuu korkeakoulujen opintovaihtoehtoihin oppiaineiden yhteydessä, ja opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus tehdä korkeakouluopintoja osana lukio-opintoja.

Opiskelijan urasuunnittelutaitoja ja korkeakouluvalmiuksia tuetaan järjestämällä opiskelijalle kokemus korkea-asteen opiskelusta. Vuosittain järjestettävällä korkeakouluviikolla opiskelijalla on mahdollisuus valita opintojakso korkeakouluopintoja, ja se luetaan hyväksi lukio-opintoihin.

Yhteistyö ammatillisen koulutuksen kanssa

Jyväskylän aikuislukio toimii samalla kampuksella Gradian ammatillisen koulutuksen kanssa, mikä luo hyvän mahdollisuuden lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen yhteistyölle. Opiskelijan on mahdollisuus osallistua halutessaan vaihtojaksolle ammatillisessa koulutuksessa tai tehdä yhdistelmäopintoja. Gradia-oppilaitosten yhteisten palvelujen kautta opiskelijat pääsevät osaksi koko Gradian tasolla tehtävästä kehittämistyöstä esimerkiksi yrittäjyyskasvatuksessa ja kansainvälisyydessä.

Opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan
Työelämä- ja yrittäjyysosaamisen kehittäminen näkyy aikuislukion toimintakulttuurissa tiimityötaitojen, vuorovaikutustaitojen ja itsensä johtamisen taitojen tukemisena. Toimintakulttuurin keskeisenä periaatteena on, että lukio-opintojen myötä opiskelija oppii työskentelemään tavalla, joka luo hyviä valmiuksia työelämä- ja yrittäjyysosaamiselle. Opiskelija voi osallistua työelämälähtöiseen kehittämisprojektiin Innoviikon aikana.

Kotikansainvälisyyden myötä opiskelija kehittää myös kulttuurisensitiivisyyttään.

Yhteistyö huoltajien kanssa

Alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden huoltajilla on mahdollisuus seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Ryhmänohjaaja on tärkein kontaktihenkilö huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä. Opiskelijan suostumuksella huoltajan mahdollisuus opintojen seurantaan voi jatkua myös täysi-ikäistymisen jälkeen.

Lukion jälkeinen jatko-ohjaus

Jyväskylän aikuislukiosta valmistuvilla opiskelijoilla on valmistumisen jälkeisen vuoden ajan oikeus saada ohjausta opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin oman lukionsa opinto-ohjaajalta. Gradia-lukioissa pyritään vuosittain järjestämään alueellisten ohjausverkostojen kanssa alumnitapahtuma, jossa lukiosta valmistunut voi saada ajankohtaiset tiedot jatkokoulutukseen hakeutumisesta, työvoimapalveluista, avoimista korkeakouluopinnoista ja käytettävissä olevista ohjauspalveluista.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa ja jatko-opinnoissa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijan omat lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet.

Oppimisen tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys sekä oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa mahdollisimman hyvin, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä. Huomiota kiinnitetään opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaan oppimisen taitojen kehittämiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastuuta omasta opiskelustaan, sen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskelijalle ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista ja huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan opiskelijan tavoitteellista oppimista.

Tukea on oikeus saada riippumatta siitä, mistä syystä tuen tarve aiheutuu. Opiskelija voi olla tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan, tai tuen tarve voi johtua esimerkiksi kielellisistä, matemaattisista tai tarkkaavuuden ongelmista tai opiskelutaitojen puutteista. Se voi liittyä myös sairauden tai vamman aiheuttamiin oppimisvaikeuksiin tai sosiaalisiin, mielenterveyden tai elämäntilanteen vaikeuksiin.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Tuen tarpeen arvioinnin lähtökohtana on yhteistyö ja vuorovaikutus opiskelijan ja tarvittaessa huoltajien kanssa sekä heiltä saatu tieto. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella saatuun tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa sekä yhteistyössä muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.).

Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä ja tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointi- ja oppimaan oppimisen taidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijan oppimista monipuolisilla opetus- ja arviointimenetelmillä. Opiskelijaa ohjataan käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Tukitoimia voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja hyödyntämällä tuen tarpeen huomioon ottavia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan tukea myös tarjoamalla tukiopetusta tai muuta opiskelijan tarpeen mukaista tukea sekä tarjoamalla erilaisia oppimista ja hyvinvointia edistäviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai muiden toimijoiden kanssa.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan omien vahvuuksien ja oppimisen haasteiden tunnistamista. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamista eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen arviointitilanteissa,

pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Erityisjärjestelyihin tulee antaa mahdollisuus lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Näiden kokemusten perusteella erityisopettaja arvioi yhdessä opiskelijan ja muiden opettajien kanssa erityisjärjestelyjen hyödyllisyyttä sekä ohjaa opiskelijan tarvittaessa hakemaan erityisjärjestelyjä myös ylioppilastutkinnon kokeissa. Järjestelyjen tarpeen arvioinnissa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa. Opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten. Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan.

Lukiolain (417/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita (lukiolaki 714/2018, 29 § 3 mom.). Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelija voi saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee määritellä, miten opiskelijoiden tukitoimien tarve arvioidaan ja miten tuki toteutetaan käytännössä.

Jyväskylän aikuislukio

Opintojen alussa erityisopettaja järjestää lukiseulan. Tämän avulla pyritään tunnistamaan tuen tarpeet ja järjestämään tukitoimet jo opintojen aloitusvaiheessa.

Opetusta koskevat erityisjärjestelyt kirjataan opiskelijan luvalla Wilmaan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (HOPS). Erityisjärjestelyiden ja muun tuen käytännön toteuttamisesta opetuksessa vastaavat aineenopettajat.

Opiskelijaa tuetaan antamalla hänelle yksilöllistä tukea ja ohjausta. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen tärkeä periaate on kohdata opiskelija yksilönä sekä suhtautua oppimisen haasteisiin kannustavasti ja myönteisesti.

Erityisopetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijaa oppimisen haasteissa. Opiskelija voi valita opiskelutaitoja kehittäviä valinnaisopintoja sekä saada erityisopettajan henkilökohtaista ohjausta.

Erityisopettaja, opinto-ohjaaja ja ryhmänohjaaja tiedottavat erityisopetuksesta, tukitoimista ja ylioppilaskokeiden erityisjärjestelyjen hakumenettelystä.
Opiskelija itse tai alaikäisen opiskelijan huoltaja voi ottaa yhteyttä ryhmänohjaajaan, opinto-ohjaajaan, erityisopettajaan missä tahansa opintojen vaiheessa tuen tarpeen ilmetessä tai huolen opiskelujen suhteen herätessä.

4.3. Opiskeluhuolto

Koulutuksen järjestäjän käytettävissä olevien toimien avulla voidaan edistää opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia oppimiseen ja hyvinvointiin sekä huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista ja opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan kuvata koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltoon liittyvät käytänteet.

Jyväskylän aikuislukio

Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki (1287/2013) ei koske aikuislukion opiskelijoita.

4.4. Turvallinen opiskeluympäristö ja työrauha

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttäydyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan kuvata koulutuksen järjestäjän turvalliseen opiskeluympäristöön ja työrauhaan liittyvät käytänteet.

Jyväskylän aikuislukio

Gradian opiskelijahuoltosuunnitelma sisältää seuraavat asiakirjat:

- Opiskeluhuoltosuunnitelma
- Kriisisuunnitelma
- Huoliprosessin ohje
- Opiskelijoiden suojaaminen kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä
- Opiskelijoiden päihteidenkäytön ehkäisysuunnitelma
- Määräys huumausainetestaukseen
- Omavalvonnan tarkastuslistat

Nämä asiakirjat ovat luettavissa Gradian www-sivuilla.

https://www.gradia.fi/oppimaan/opiskelijan-opas/opiskeluhuolto

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuuritausta otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija jatkaa oman suhteensa kehittämistä kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen

uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoille on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että opiskelija jatkaa oman suhteensa kehittämistä kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän muista yhteyksistään, esimerkiksi yhteisöstään ja perusopetuksesta, saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-

arvoisena enemmistökielen ja -kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan aikuisten lukiokoulutuksen yleisiä tavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka oppilaitos ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin.

Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisille opiskelijoille on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, aikuisen lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään, ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiokoulutuksessa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Jyväskylän aikuislukio

Jyväskylän aikuislukiossa opiskelijat ovat monikielisiä ja heidän kulttuuritaustansa on laaja. Monikulttuurisuus on vahvasti esillä aikuislukion arjessa niin oppitunneilla kuin muussakin toiminnassa. Yhteiset tapahtumat tukevat opiskelijoiden kulttuurituntemusta ja yhteistoimintaa erikielisten opiskelijoiden välillä.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät oppilaitoksen arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Jyväskylän aikuislukiossa tavoitteena on osallistava ja avoin arviointikulttuuri, jossa oppimisen ja työskentelyn tavoitteet ilmaistaan selkeästi ja ymmärrettävästi. Opintojakson alussa opiskelijoille kerrotaan opintojakson tavoitteet, arvioinnin perusteet ja opintojakson arviointitavat. Arvioinnista keskustellaan opiskelijoiden kanssa.

Opiskelijan arviointi perustuu oppiaineen ja opintojakson tavoitteisiin. Monipuolinen arviointi ohjaa ja kannustaa opiskelijaa saavuttamaan tavoitteitaan. Arvioinnin tehtävä on myös antaa opiskelijalle välineitä ja mahdollisuuksia kehittää omaan oppimistaan ja työskentelyään. Opettajan antaman arvioinnin lisäksi opiskelijoita ohjataan havainnoimaan ja tarkastelemaan oppimistaan itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Oman oppimisen arvioiminen ja edistäminen ovat taitoja, jotka kehittyvät asteittain ja näitä taitoja harjoitellaan opettajan ohjaamana koko lukio-opintojen ajan.

Oppimisen ja työskentelyn tavoitteista keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson aikana. Tämä auttaa opiskelijaa ymmärtämään arvioinnin merkitystä eri vaiheissa opintojaksoa ja kehittämään työskentelyään tavoitteiden saavuttamiseksi.

Arviointikulttuuria kehitetään keskustelemalla arvioinnin periaatteista ja toteuttamisesta. Arviointiperiaatteiden ja -käytänteiden tarkastelu lisää yhteistä ymmärrystä arviointikulttuurista ja arvioinnin läpinäkyvyyttä. Arviointikäytänteitä tarkastellaan säännöllisesti aineryhmissä sekä myös yli ainerajojen.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suoritusmerkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Jyväskylän aikuislukio

Opintojakson tavoitteet, sisällöt ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille kirjallisesti opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Arviointiperusteet annetaan opiskelijalle myös kirjallisesti opintojakson alussa. Opintojakson aikana arvioidaan opiskelijan tietoja, taitoja ja työskentelyä monipuolisesti. Opintojakson aikainen arviointi on vuoropuhelua opettajan ja opiskelijan välillä: opettaja sanoittaa tavoitteita, ohjaa työskentelyä sekä antaa välineitä tavoitteisiin pääsemiseksi. Kun opiskelija saa palautetta oppimisestaan ja osaamisestaan

koko opintojakson ajan, hän voi suunnata opiskeluaan saamansa palautteen perusteella sekä valita itselleen sopivia työskentelytapoja.
Opiskelijoille selvennetään formatiiviseen ja summatiivisen arvioinnin periaatteita: onko tarkoitus tukea ja edistää omaa oppimista (formatiivinen arviointi) vai arvioida sitä, kuinka oppimisen ja työskentelyn tavoitteita on saavutettu (summatiivinen arviointi).

Opintojakson aikana saatu arviointitieto antaa myös opettajalle tietoa siitä, miten työskentely ja oppiminen kohti tavoitteita etenee.

Opiskelijan oppimiseen liittyvät haasteet, erityisvaikeudet tai kielelliset vaikeudet otetaan huomioon arvioinnissa. Opiskelijalla on mahdollisuus anoa erityisjärjestelyjä**,** ja lisäksi osaamista voidaan arvioida vaihtoehtoisilla, yksilöllisillä tavoilla**,** esimerkiksi suullinen näyttö voi täydentää tai korvata kirjallista arviointia.
Oppiainekohtaisissa opetussuunnitelmissa täsmennetään opintojaksojen arvioinnin periaatteita. Aineryhmä keskustelee säännöllisesti arviointiperusteiden soveltamisesta käytäntöön ja seuraa, miten käytänteet toteutuvat.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat. Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suoritusmerkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Jyväskylän aikuislukio

Opintojaksoihin sisältyvistä valtakunnallisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosana. Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4-10. Paikallisista valinnaisista opinnoista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty).

Kesken olevasta opintojaksosta käytetään merkintää O (O = osallistunut opetukseen) ja keskeytyneestä suorituksesta käytetään merkintää K (K = keskeytynyt suoritus).

Opettaja merkitsee kesken olevan opintojakson O-merkinnän lisäksi, mitkä opintojakson suorituksista puuttuvat. Opiskelijan tulee saada kesken oleva opintojakso valmiiksi viimeistään opintojaksoa seuraavan jakson aikana. O-merkinnällä merkitty opintojakson suoritus voidaan arvioida jo annetun näytön perusteella, mikäli näyttö on riittävä arvioinnin suorittamiseen.
O-merkintä vaihdetaan viimeistään opintojaksoa seuraavan jakson aikana joko suoritusmerkinnäksi tai K-merkinnäksi (keskeytynyt). Keskeytynyt opintojakso tulee suorittaa uudestaan.

K-merkinnän saaneesta opiskelijasta tulee aineenopettajan välittömästi informoida ryhmänohjaajaa ja opinto-ohjaajaa. K-merkinnästä tiedottaminen on merkittävä osa Gradia-lukioiden ohjaustoimintaa, kodin ja koulun välistä yhteistyötä ja uuden oppivelvollisuuslain edellyttämää varhaisen puuttumisen toimenpiteitä. Ennen opintojakson keskeytymistä on opettajan pyrittävä informoimaan opiskelijaa asiasta, jos opintojakso on aloitettu ja osittain opiskeltu.

Opiskelija voi korottaa hylättyä arvosanaa osallistumalla uusintatilaisuuteen, opiskelemalla opintojakson uudelleen tai osoittamalla osaamistaan niissä osissa opintojaksoa, joita ei ole hyväksytty tai jotka puuttuvat. Arvioinnin tulee olla tällöinkin monipuolista ja kokeen lisäksi uusinta voi sisältää muitakin tehtäviä ja näyttöjä. Uusintasuorituksen lisäksi edeltävä opintojakson aikainen osaaminen eli suoritetut työt ja näytöt voidaan ottaa huomioon uutta arvosanaa annettaessa.

Mikäli opiskelijan on suoritettava koe hylätyn arvosanan korottamiseksi, hän voi osallistua yhteen uusintatilaisuuteen. Opiskelija ohjataan tekemään uusintakoe tai näyttö heti seuraavassa uusintatilaisuudessa. Uusintakokeen tai näytön siirtämiseen täytyy olla perusteltu syy, esimerkiksi opiskelijan sairastuminen. Uusintakokeiden ja korotusten ajankohdista päätetään lukiokohtaisesti.

Opiskelijan tulee suorittaa hylätty tai kesken jäänyt opintojakso ensisijaisesti siinä koulussa ja sille opettajalle, jonka opetukseen hän on osallistunut. Edellä mainitusta ehdosta ja uusintakuulustelun laatimisjärjestyksestä voidaan poiketa, mikäli oppiainekohtaisesti sovitaan erilaisesta menettelystä tai lukioiden opetusjärjestelyt vaikeuttavat uusintakuulustelun toteuttamista.

Myös hyväksyttyä arvosanaa on oikeus korottaa. Ennen opintojakson hyväksytyn arvosanan korottamista opiskelija keskustelee opintojakson suorituksista ja korottamisen tavoista häntä opettaneen opettajan kanssa tai mikäli tämä ei ole mahdollista, ainevastaavan kanssa. Mikäli opiskelija pyrkii korottamaan opintojaksosta saamaansa arvosanaa, korottavan suorituksen voi antaa opettajalle kerran. Suoritus on annettava seuraavan jakson aikana. Suoritus voi sisältää uusintakokeen tai muita suorituksia, mutta opintojakson arvioinnin täytyy olla kokonaisuutena monipuolista. Suorituksen siirtämiseen täytyy olla perusteltu syy, esimerkiksi opiskelijan sairastuminen. Lopulliseksi arvosanaksi tulee suorituskertojen arvosanoista paras.

Ainekohtaisissa opetussuunnitelmissa tarkennetaan uusimiskäytäntöjä. Aineryhmät keskustelevat arviointiperiaatteista ja niiden käytännön toteutuksesta säännöllisesti ja määrittelevät kesken jääneen opintojakson (O-merkintä) tai keskeytyneen opintojakson (K-merkintä) perusteita sekä hyväksytyn arvosanan uusimisen periaatteita.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Jyväskylän aikuislukio

Itsenäistä opiskelua vastaavat ohjatut verkko-opintojaksot, joilla opiskelijan on mahdollista saada tukea ja ohjausta opiskeluun omien tarpeidensa mukaan. Jos oppiaineessa ei ole verkko-opintojaksoja, opintojakson suorittamisesta itsenäisesti sovitaan erikseen opettajan kanssa.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

Jyväskylän aikuislukio

Kielten opetuksessa arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi opiskelijan suullinen kielitaito erillisellä opetushallituksen laatimalla suullisen kielitaidon kokeella. Tarkemmat periaatteet suullisen kielitaidon opintojaksosta ja arvioinnista selvitetään opetussuunnitelman kohdassa Vieraat kielet.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, oppilaitos voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Jyväskylän aikuislukio

Jyväskylän aikuislukiossa alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden vanhemmille ja huoltajille annetaan tietoa opiskelijan opintojen etenemisestä ja arvioinnin toteuttamisesta. Yli 18-vuotiaalta opiskelijalta tähän tarvitaan opiskelijan oma suostumus. Opintojaksojen arvioinnit näkyvät kunkin jakson jälkeen Wilmassa, mistä opiskelijat ja huoltajat voivat seurata opintojen etenemistä. Opiskelijalle, vanhemmille ja huoltajille tiedotetaan, että heillä on oikeus kysyä arvioinnin perusteista, mikäli he eivät ole tyytyväisiä suoritettuun arviointiin.

Opintojen etenemistä seurataan säännöllisesti lukiossa sovitun työnjaon mukaisesti. Havaittuihin ongelmiin pyritään puuttumaan välittömästi ja niitä pyritään ennaltaehkäisemään aktiivisella ohjauksella ja tiedottamisella.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritetut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa oppilaitoksen rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten oppilaitos voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Oppilaitoksen rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	*lukioasteikko*	*asteikko 1–3*
1 (tyydyttävä)	*5 (välttävä)*	*1*
2 (tyydyttävä)	*6 (kohtalainen)*	*1*
3 (hyvä)	*7 (tyydyttävä)*	*2*
4 (hyvä)	*8 (hyvä)*	*2*
5 (kiitettävä)	*9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)*	*3*

Tapauksissa, joissa oppilaitos ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritetut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritetut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Jyväskylän aikuislukio

Opiskelijalla on oikeus sisällyttää opintoihinsa sellaisia suorittamiaan opintoja, jotka vastaavat opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Osaamisen tunnustamisella vältetään opintojen päällekkäisyyttä ja voidaan lyhentää opiskeluaikaa. Opiskelijan tulee itse hakea osaamisen tunnustamista. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Laaja-alaisten tavoitteiden toteuttaminen ja arviointi määritellään opintojaksoissa.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	*joista voi olla hylättyjä opintoja enintään*
2–5 opintopistettä	*0 opintopistettä*
6–11 opintopistettä	*2 opintopistettä*
12–17 opintopistettä	*4 opintopistettä*
18 opintopistettä tai enemmän	*6 opintopistettä*

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamisena näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimääristä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukiokoulutuksen tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Oppiaineen oppimäärä muodostuu niistä lukioaikaisista opinnoista, joita opiskelija suorittaa oman henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa (HOPS) pohjalta. Opiskelijaa tuetaan ja autetaan oman opintosuunnitelmansa laatimisessa ja seuraamisessa.

Oppimäärän arvosana perustuu pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen, opintopisteiden mukaan painotettuun aritmeettisen keskiarvoon. Jyväskylän aikuislukion opetussuunnitelmassa kuvataan valinnaiset opinnot, jotka sisältyvät oppiaineen oppimäärään. Näistä paikallisista valinnaisista opinnoista oppimäärään luetaan vain hyväksytysti suoritetut opinnot.

Opiskelijan suorittamia pakollisia opintoja tai hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja ei voi jälkikäteen poistaa. Opiskelijaa tiedotetaan opintojen eri vaiheessa siitä, millä tavoin arvosanat vaikuttavat oppimäärän arviointiin ja mitkä seikat estävät oppimäärän arvioinnin.

Opintojen päättövaiheessa opiskelijalla on oikeus korottaa koko oppimäärän arvosanaa erikseen järjestettävässä näyttötilaisuudessa tai lisänäytöillä. Opiskelija voi osallistua aineen oppimäärän erilliseen kuulusteluun yhden kerran, joko ennen ylioppilastutkintokertaa tai sen jälkeen. Jos opiskelijan oppiaineen oppimäärän arvosana nousee kuulustelun perusteella, opiskelija ei voi enää suorittaa saman oppiaineen opintoja.

Lisäksi lukio-opintojen päättövaiheessa oppiaineen opettajat voivat harkintaan perustuen korottaa opiskelijan päättöarvosanaa, mikäli he katsovat, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat paremmat kuin oppiaineen päättövaiheessa oppimäärään kuuluvien opintojen perusteella määräytyvä arvosana osoittaa.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. Taito- ja taideaineiden opinnot ovat kuitenkin vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1–2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 88 opintopistettä täyttyy. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. *opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;*
2. *lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;*
3. *se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)*

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 88 on joka tapauksessa täytyttävä.

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 88 opintopistettä täyttyy.
Lukiokoulutuksen oppimäärään voi sisältyä temaattisia opintoja, jos se ne on hyväksytysti suoritettu. Paikallisista valinnaisista opinnoista lukion oppimäärään luetaan mukaan vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opintojaksot.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja

oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. *opiskelijaksi ottamista*
2. *23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä*
3. *suoritettujen opintojen hyväksi lukemista*
4. *opiskelun poikkeavaa järjestämistä*
5. *oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)*

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Aikuisten lukiokoulutuksessa käytetään seuraavia todistuksia:

1. *Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.*
2. *Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.*
3. *Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.*

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *suoritetut opinnot*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko*
- *selvitys kielten oppimääristä*

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- *merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.*

Lukion päättötodistukseen merkitään "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä".

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä ”uskonto/elämänkatsomustieto” erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritetut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritetut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Oppilaitoksessa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritetut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*

- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksyttyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Aikuisten lukiokoulutuksen opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä aikuisopiskelijoille annettavan lukiokoulutuksen erityisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia

ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävissä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille aikuisten lukiokoulutusta järjestäville oppilaitoksille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- *hyvinvointiosaaminen*
- *vuorovaikutusosaaminen*
- *monitieteinen ja luova osaaminen*
- *yhteiskunnallinen osaaminen*
- *eettisyys ja ympäristöosaaminen*
- *globaali- ja kulttuuriosaaminen.*

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- *havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä*
- *osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla*
- *saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.*

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon oppilaitoksen toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulleen ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija

hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestävälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiensa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja kontekseja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestävään käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella,

tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestävään suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävän toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävää elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa ***monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen*** *sekä* ***yhteiskunnallinen osaaminen****. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa ***eettisyyttä****,* ***ympäristöosaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.*

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.*

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkea-asteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *yleiskielen hallinta*
- *tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- *kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- kirjoittamistehtävissä harjaannutetaan erilaisia monitieteisen ja luovan osaamisen osa-alueita

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suomen kielen ja kirjallisuuden opinnoissa arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely.

Opintojakso arvioidaan numeroin 4 - 10. Jakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskelija saa palautetta edistymisestään monipuolisesti jakson aikana. Jakson keskeisiä arvioitavia töitä ovat esimerkiksi referaatti tai kommentoiva referaatti, aineistokirjoitelma, kirjaesittely tai lukupäiväkirja sekä mahdollinen koe jakson lopussa. Kirjaesittely tai lukupäiväkirja voidaan korvata suullisella kirjakeskustelulla. Lisäksi opintojaksoon sisältyy suoritettavia tehtäviä oppimateriaaleista sekä kielenhuollosta. Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä.

Opiskelijoille selvitetään opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet jakson alussa. Ne ovat kirjallisina näkyvillä myös verkko-oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa *Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen* keskitytään monimuotoisten tekstien ominaisuuksiin ja rakenteisiin sekä kirjoitusprosessin vaiheisiin ja tekstien pohjalta kirjoittamiseen: referointiin ja kommentointiin. Opintojaksossa opiskellaan myös kielen- ja tekstinhuoltoa sekä luetaan kaunokirjallinen kokonaisteos.

Opintojakso on äidinkielen ensimmäinen pakollinen opintojakso. Pakolliset opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä. Opintojakso vastaa vuoden 2016 OPS:n kurssia ÄI1. Ennen tätä opintojaksoa suositellaan tehtäväksi soveltava *Äidinkielen startti* -opintojakso.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI02)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- kielitietoisuuden kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteetin kehittymistä
- hyvinvointiosaamista voidaan toteuttaa esim. erilaisilla vierailuilla (esim. oman koulun monikulttuurisuus), vuorovaikutus- ja keskusteluharjoituksilla sekä esitelmillä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suomen kielen ja kirjallisuuden opinnoissa arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely.

Opintojakso arvioidaan arvosanailla 4 - 10. Jakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskelija saa palautetta edistymisestään monipuolisesti jakson aikana. Jakson keskeisiä arvioitavia töitä ovat esimerkiksi kirjallinen koetta ja / tai essee sekä erilaiset kirjalliset ja suulliset tehtävät. Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä.

Opiskelijoille selvitetään opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet jakson alussa. Ne ovat kirjallisina näkyvillä myös verkko-oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso *Kieli ja tekstitietoisuus* keskittyy kielen ja käsitteiden tarkasteluun. Jaksolla perehdytään erilaisiin kielikäsityksiin ja kielipolitiikkaan sekä kielenohjailun periaatteisiin, monilukutaidon käsitteeseen sekä laajaan tekstikäsitykseen sekä tekstilajin käsitteeseen.

Opintojaksoa suositellaan käytäväksi opintojakson ÄI1 (Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen) jälkeen, mutta sen suorittaminen myös muussa kohtaa on mahdollista. Opintojakso *Kieli- ja kulttuuritietoisuus* vastaa vuoden 2016 OPS:n kurssia ÄI2 (puolet ÄI2 kurssista) .

Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI03)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- vuorovaikutusosaamista harjoitellaan erilaisilla suullisilla viestintätehtävillä, erityisesti ryhmäviestintätehtävillä ja ryhmäviestintätilanteiden analyyseilla
- myös vierailu mahdollinen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Äidinkielen ja kirjallisuuden opinnoissa arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely.

Jakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskelija saa palautetta edistymisestään monipuolisesti jakson aikana. Opintojakso arvioidaan arvoisanoin 4 - 10. Jakson keskeisiä arvioitavia töitä ovat esimerkiksi oman viestijäkuvan pohtiminen, erilaiset kuuntelu- ja ryhmäkeskusteluharjoitukset sekä keskustelun analysointitehtävät. Osa tehtävistä voi olla kirjallisia. Opintojaksossa voidaan pitää myös koe. Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä.

Opiskelijoille selvitetään opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet jakson alussa. Ne ovat kirjallisina näkyvillä myös verkko-oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla *Vuorovaikutus 1* opiskelija pohtii omaa viestijäkuvaansa ja kehittää erityisesti ryhmäviestintätaitojaan. Opintojaksolla opiskellaan vuorovaikutustilanteiden analyysia ja nonverbaalisen viestinnän ilmiöitä ja pohditaan kielen ja identiteetin suhdetta sekä kielen tilanteista vaihtelua.

Opintojaksoa suositellaan käytäväksi opintojaksojen ÄI1 (Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen) jälkeen, mutta sen suorittaminen myös muussa kohtaa on mahdollista. Opintojakso *Vuorovaikutus 1* vastaa vuoden 2016 OPS:n kurssia ÄI2 (puolet Äi2-kurssin vastaavuudesta).

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI04)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- hyvinvointiosaaminen toteutuu esim. vierailuina teatterissa tai elokuvissa sekä elämyksellisenä kirjallisuuden lukemisena; myös kirjailijavierailut ovat mahdollisia

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- erilaisten kaunokirjallisten aineistojen avulla pohditaan identiteettiä suhteessa itseen sekä suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Äidinkielen ja kirjallisuuden opinnoissa arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely.

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskelija saa palautetta edistymisestään monipuolisesti jakson aikana. Opintojakso arvioidaan arvoisanoin 4 - 10. Jakson keskeisiä arvioitavia töitä ovat esimerkiksi erilaiset kirjallisuuden analyysi - ja tulkintatehtävät, kirjoitelmat, luovan kirjoittamisen harjoitukset, elämykselliset lukutuokiot tai projektit ja tehtävät. Osa tehtävistä voi olla suullisia. Opintojaksossa voidaan pitää myös koe. Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä.

Opiskelijoille selvitetään opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet jakson alussa. Ne ovat kirjallisina näkyvillä myös verkko-oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla *Kirjallisuus 1* perehdytään kirjallisuuden lajeihin, lukemisen tapoihin ja kertomuksellisuuteen erilaisissa teksteissä. Kirjallisuutta käsitellään analysoiden ja elämyksellisesti.

Opintojaksoa suositellaan käytäväksi opintojaksojen ÄI1, Äi2 ja ÄI3 jälkeen, mutta sen suorittaminen myös muussa kohtaa on mahdollista. Opintojakso *Kirjallisuus 1* vastaa vuoden 2016 OPS:n kurssia ÄI3.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI05)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta*
- *perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- median ja yhteiskunnan suhde sekä mm. mediakriittisyys ja lähdekritiikki ovat jakson keskeisiä sisältöjä
- yhteiskunnallista osaamista voidaan tukea esim. toimittajavierailuilla

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- eettisyyttä ja ympäristöosaamista voidaan toteuttaa mediatekstien valinnassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Äidinkielen ja kirjallisuuden opinnoissa arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely.

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskelija saa palautetta edistymisestään monipuolisesti jakson aikana. Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Jakson keskeisiä arvioitavia töitä ovat esimerkiksi erilaiset media-analyysitehtävät (mm. lukutaidon tehtävät), suulliset ja kirjalliset argumentointitehtävät (esim., puhe) sekä audiovisuaalisten tekstien analyysitehtävät sekä kirjallisuustehtävät. Osa tehtävistä voi olla suullisia. Opintojaksossa voidaan pitää myös koe. Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä.

Opiskelijoille selvitetään opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet jakson alussa. Ne ovat kirjallisina näkyvillä myös verkko-oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla *Tekstien tulkinta 1* keskitytään medialukutaidon kehittämiseen ja vaikuttamisen keinojen opiskeluun. Opiskeltavana ovat myös muun muassa median rooli yhteiskunnallisena vaikuttajana, sananvapaus, mediaetiikka ja tekijänoikeudet. Lähdekritiikin ja tiedonhankinnan ja -hallinnan taitoja syvennetään.

Opintojaksoa suositellaan käytäväksi opintojaksojen ÄI1, ÄI2 ja ÄI3 ja ÄI4 jälkeen, mutta sen suorittaminen myös muussa kohtaa on mahdollista. Opintojakso *Tekstien tulkinta 1* vastaa vuoden 2016 OPS:n kurssia ÄI4.

Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI06)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- kirjoitustehtävien (mm. luovan kirjoittamisen) kautta syvennetään omaa luovaa ja monitieteistä osaamista

Vuorovaikutusosaaminen

- harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista (vertaispalaute ja itsearviointi) osana kirjoittamista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Äidinkielen ja kirjallisuuden opinnoissa arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely.

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskelija saa palautetta edistymisestään monipuolisesti jakson aikana. Opintojakso arvioidaan arvoisanoin 4 - 10. Jakson keskeisiä arvioitavia töitä ovat esimerkiksi erilaiset kirjoitustaidon tehtävät , esim. aineiston pohjalta kirjoittamisen tehtävät sekä kielen analyysin tehtävät ja kielenhuollon tehtävät tai kokeet. Osa tehtävistä voi olla suullisia. Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä.

Opiskelijoille selvitetään opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet jakson alussa. Ne ovat kirjallisina näkyvillä myös verkko-oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla *Kirjoittaminen 1* syvennetään kirjoitusprosessin hallinnan taitoja, harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista, opiskellaan tekstien pohjalta kirjoittamista sekä kielen- ja tekstinhuoltoa ja haetaan omaa ilmaisutapaa luovin kirjoittamisen harjoituksin. Käsiteltävänä ovat myös tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutavan vaikutukset tekstin merkitykseen.

Opintojaksoa suositellaan käytäväksi opintojaksojen ÄI1 - ÄI5 jälkeen, mutta sen suorittaminen myös muussa kohtaa on mahdollista. Opintojakso *Kirjoittaminen 1* vastaa vuoden 2016 OPS:n kurssia ÄI5 (puolet kurssista ÄI5).

Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI07)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- viestintää ja vuorovaikutusta kehitetään esiintymis- ja analyysitehtävien avulla

Hyvinvointiosaaminen

- oman ja toisen osaamisen rakentavaa reflektointia harjoitellaan itse- ja vertaisarvioinnin avulla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Äidinkielen ja kirjallisuuden opinnoissa arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely.

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskelija saa palautetta edistymisestään monipuolisesti jakson aikana. Opintojakso arvioidaan arvoisanoin 4 - 10. Jakson keskeisiä arvioitavia töitä ovat erilaiset esiintymisharjoitukset ja yksilölliset puhetehtävät, kuten puhe, esitelmä, video tms., ja ryhmävientinnän analyysitehtävät. Osa tehtävistä voi olla kirjallisia. Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä.

Opiskelijoille selvitetään opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet jakson alussa. Ne ovat kirjallisina näkyvillä myös verkko-oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla *Vuorovaikutus 2* harjaannutetaan esiintymistaitoja, pohditaan esiintymisrohkeutta ja -jännitystä, tuotetaan puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä, syvennetään kykyä analysoida ja arvioida puhetta ja audiovisuaalista viesintää sekä opiskellaan vuorovaikutustaitoja ja -etiikkaa eri viestikanavissa, kuten sosiaalisessa mediassa.

Opintojaksoa suositellaan käytäväksi opintojaksojen ÄI1 - ÄI6 jälkeen, mutta sen suorittaminen myös muussa kohtaa on mahdollista. Opintojakso *Vuorovaikutus 2* vastaa vuoden 2016 OPS:n kurssia ÄI5 (puolet kurssista ÄI5).

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI08)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- opintojaksolla perehdytään maailmankirjallisuuden ja suomalaisen kirjallisuuden historiaan

Hyvinvointiosaaminen

- jakson sisällöt kehittävät opiskelijan identiteettiä ja ymmärrystä itsestään osana yhteiskuntaa ja yhteisöä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Äidinkielen ja kirjallisuuden opinnoissa arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely.

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskelija saa palautetta edistymisestään monipuolisesti jakson aikana. Opintojakso arvioidaan arvoisanoin 4 - 10. Jakson keskeisiä arvioitavia töitä ovat esimerkiksi erilaiset kirjallisuuden analyysi - ja tulkintatehtävät, kirjoitustaidon tehtävät ja kokonaisteoksen lukeminen. Osa tehtävistä voi olla suullisia. Opintojaksossa voidaan pitää myös koe. Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä.

Opiskelijoille selvitetään opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet jakson alussa. Ne ovat kirjallisina näkyvillä myös verkko-oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla *Kirjallisuus 2* tarkastellaan kaunokirjallisuutta osana erilaisia kontekseja ja luetaan tekstejä eri näkökulmista. Suomen kirjallisuutta tarkastellaan osana maailmankirjallisuutta.

Opintojaksoa suositellaan käytäväksi opintojaksojen ÄI1 - ÄI7 jälkeen, mutta sen suorittaminen myös muussa kohtaa on mahdollista. Ennen tätä opintojaksoa tulisi olla tehtynä *Kirjallisuus 1* -opintojakso. Opintojakso *Kirjoittaminen 2* vastaa vuoden 2016 OPS:n kurssia ÄI6.

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI09)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*

- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- jaksolla korostuvat monipuoliset esiintymisen ja ryhmäviestinnän vaativat taidot sekä jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavat suulliset ja kirjalliset taidot

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Äidinkielen ja kirjallisuuden opinnoissa arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely.

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskelija saa palautetta edistymisestään monipuolisesti jakson aikana. Opintojakso arvioidaan arvoisanoin 4 - 10. Jakson keskeisiä arvioitavia töitä ovat esimerkiksi erilaiset vuorovaikutuksen analyysi - ja tulkintatehtävät, esiintymis- ja ryhmäviestintehtävät sekä ongelmanratkaisutehtävät ryhmissä; neuvottelu-, kokous- ja työnhakutehtävät. Osa tehtävistä voi olla kirjallisia. Opintojaksossa voidaan pitää myös koe ja/ tai puheviestinnän päättökoe eli PUHVI-koe, josta opiskelija saa erillisen todistuksen. Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä.

Opiskelijoille selvitetään opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet jakson alussa. Ne ovat kirjallisina näkyvillä myös verkko-oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla *Vuorovaikutus 3* syvennetään pakollisissa vuorovaikutusmoduuleissa opittuja tietoja ja taitoja. Sisältö painottuu jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavien vuorovaikutustaitojen opiskeluun. Esiin tulevat niin vaativat vuorovaikutustilanteet kuin kulttuuriset erot. Opintojaksolla varmennetaan myös argumentoivan puheenvuoron esittämistä. Opiskeluun voidaan liittää toisen asteen puheviestinnän päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen osallistuminen.

Opintojaksoa suositellaan käytäväksi opintojaksojen ÄI1 - ÄI8 jälkeen, mutta sen suorittaminen myös muussa kohtaa on mahdollista. Ennen tätä opintojaksoa tulisi olla tehtynä pakolliset *Vuorovaikutus 1 ja 2 -opintojaksot* (ÄI3 ja ÄI7). Opintojakso *Vuorovaikutus 3* vastaa vuoden 2016 OPS:n kurssia ÄI7.

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- opintojakson erilaiset aineistot ja kirjoitustehtävät harjoittavat monitieteistä ja luovaa osaamista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Äidinkielen ja kirjallisuuden opinnoissa arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely.

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskelija saa palautetta edistymisestään monipuolisesti jakson aikana. Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 - 10. Jakson keskeisiä arvioitavia töitä ovat esimerkiksi kirjoitustaidon tehtävät ja preliminäärikokeet, aineiston pohjalta kirjoittamisen tehtävät sekä kielen analyysin tehtävät ja kielenhuollon tehtävät. Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä.

Opiskelijoille selvitetään opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet jakson alussa. Ne ovat kirjallisina näkyvillä myös verkko-oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla *Kirjoittaminen 2* syvennetään omaäänisen pohtivan tai kantaa ottavan tekstin laatimista aineistojen pohjalta ja harjoitellaan kirjoitusprosessin eri vaiheita sekä kerrataan kielen- ja tekstinhuoltoa. Opintojakso valmentaa kirjoitustaidon kokeeseen.

Opintojaksoa suositellaan käytäväksi opintojaksojen ÄI1 - ÄI9 jälkeen, mutta sen suorittaminen myös muussa kohtaa on mahdollista. Ennen tätä opintojaksoa tulisi olla tehtynä pakollinen *Kirjoittaminen 1* -opintojakso. Opintojakso *Kirjoittaminen 2* vastaa vuoden 2016 OPS:n kurssia ÄI8.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa*
- *osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *erilaisia tapoja tulkita tekstejä*
- *tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa*
- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- monipuoliset aineistot ja kirjoitustehtävät kehittävät monitieteistä ja laaja-alaista osaamista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Äidinkielen ja kirjallisuuden opinnoissa arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely.

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskelija saa palautetta edistymisestään monipuolisesti jakson aikana. Opintojakso arvioidaan arvoisanoin 4 - 10. Jakson keskeisiä arvioitavia töitä ovat esimerkiksi lukutaidon tehtävät, lukutaidon preliminäärikokeet sekä kielen analyysin tehtävät ja kielenhuollon tehtävät. Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä.

Opiskelijoille selvitetään opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet jakson alussa. Ne ovat kirjallisina näkyvillä myös verkko-oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla *Tekstien tulkinta 2* syvennetään monimuotoisten asia- ja mediatekstien sekä fiktiivisten tekstien analyysia ja tulkintaa sekä oman perustellun tulkinnan esittämistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Opintojakso valmentaa lukutaidon kokeeseen.

Opintojaksoa suositellaan käytäväksi opintojaksojen ÄI1 - ÄI10 jälkeen, mutta sen suorittaminen myös muussa kohtaa on mahdollista. Ennen tätä opintojaksoa tulisi olla tehtynä pakollinen *Tekstien tulkinta 1* -opintojakso. Opintojakso *Kirjoittaminen 2* vastaa vuoden 2016 OPS:n kurssia ÄI9.

Luova kirjoittaminen 2 op, 2 op (ÄI16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija rohkaistuu oman tekstin tuottoon ja kehittyy ilmaisemaan itseään kirjoittamalla
- opiskelija saa kirjoittamalla aineksia itsetuntemuksensa ja identiteettinsä rakentamiseen
- tietoisuus sanataiteen keinojen hyödyntämisestä oman tekstin osana kasvaa
- kyky antaa ja vastaanottaa palautetta kehittyvät
- kaunokirjallisten tekstilajien tuntemus ja ymmärrys sanataiteen rakenteesta kasvavat

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- monipuolisia luovan kirjoittamisen harjoituksia yksin ja ryhmässä
- proosatekstin rakentuminen ja proosaharjoituksia
- runon rakenne ja runoharjoituksia
- omien tekstien kirjoittaminen, muokkaaminen ja julkaisu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- opiskelija oppi ilmaisemaan itseään kirjoittamalla ja hyödyntämään kirjoittamista oman kasvun osana

Monitieteinen ja luova osaaminen

- luovan kirjoittamisen harjoitukset kehittävät opiskelijan luovuutta ja mielikuvitusta

Vuorovaikutusosaaminen

- palautteen antaminen ja teksteistä keskusteleminen kehittävät vuorovaikutustaitoja

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Äidinkielen ja kirjallisuuden opinnoissa arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely.

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskelija saa palautetta edistymisestään monipuolisesti jakson aikana. Opintojakso arvioidaan arvosanoilla suoritettu/hylätty. Jakson keskeiset arvioitavat työt koostuvat erilaisista luovan kirjoittamisen harjoituksista sekä omasta produktiosta, joka julkaistaan opintojakson aikana ryhmässä.

Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä. Opiskelijat toteuttelevat myös itse- ja vertaisarviointiin.

Opiskelijoille selvitetään opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet jakson alussa. Ne ovat kirjallisina näkyvillä myös verkko-oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso *Luova kirjoittaminen* kannustaa oman kirjoitusharrastuksen kehittämiseen. Opiskelija harjaantuu erilaisten kaunokirjallisten tekstien luomiseen, mm. novellien, runojen ja kertomusten kirjoittamiseen. Opintojakso etenee yksinkertaisista luovan kirjoittamisen harjoituksista omavalintaisen kaunokirjallisen produktion suunnitteluun, muokkaamiseen ja julkaisemiseen. Opintojakso on soveltava.

Opintojakson voi suorittaa vapaasti haluamassaan kohdassa. Opintojakso *Luova kirjoittaminen* vastaa vuoden 2016 OPS:n kurssia ÄI10.

Äidinkielen startti 2 op, 2 op (ÄI17)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tulee tietoiseksi omista opiskelutavoistaan ja oppii kehittämään niitä.
- Opiskelija oppii uusia ja tehokkaita opiskelutapoja ja valitsee niistä itselleen sopivia.
- Opintojaksolla tuodaan esille muistin merkitys oppimisessa.
- Suomen kielen peruskieliopin kertaus on opintojakson keskeinen tavoite.
- Opiskelija tulee tietoiseksi kirjoittamisen vaiheista ja kirjoittamisesta prosessina.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijan kuva (minäkuva) itsestään opiskelijana
- tehokkaat opiskelumenetelmät nykytiedon valossa
- muisti ja oppiminen
- suomen peruskieliopin kertaus (virkkeen ja lauseen rakenne, sanaluokat, verbin ja nominin taivutus, aikamuodot, modukset, lauseenjäsennys)
- kirjoittamisen taitojen kertaus (kirjoitustyön vaiheet, kirjoittaminen prosessina)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- ryhmäytyminen ja ryhmäkeskustelut

Hyvinvointiosaaminen

- opiskelija tulee tietoiseksi omista opiskelutavoistaan ja pystyy kehittämään niitä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Äidinkielen ja kirjallisuuden opinnoissa arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta.

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely.

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskelija saa palautetta edistymisestään monipuolisesti jakson aikana. Opintojakso arvioidaan arvosanoilla suoritettu/hylätty. Jakson keskeisiä arvioitavia töitä ovat esimerkiksi erilaiset keskustelutehtävät, kirjoitelma ja koe. Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä.Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä. Opintojakso on soveltava.

Opiskelijoille selvitetään opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet jakson alussa. Ne ovat kirjallisina näkyvillä myös verkko-oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla *Äidinkielen startti* vahvistetaan opiskelutaitoja lukemisen, kirjoittamisen ja oppimisen näkökulmista. Lisäksi kerrataan suomen kieliopin keskeiset asiat: sanaluokat, sijamuodot, verbintaivutus ja lauseenjäsennys. Peruskieliopin tuntemus helpottaa äidinkielen ja vieraiden kielten opiskelussa.

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi ennen muita äidinkielen opintoja. Opintojakso *Äidinkielen startti* vastaa vuoden 2016 OPS:n kurssia ÄI16.

Äidinkielen ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso 2 op, 2 op (ÄI18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kertaa ylioppilaskokeen keskeiset asiat ja saa harjoitusta äidinkielen ylioppilaskokeeseen (kirjoitustaidon ja lukutaidon koe)
- kerrataan sähköisen Abitti-ympäristön käyttö

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ylioppilaskokeen rakenne ja tehtävätyypit
- lukutaidon kokeeseen vastaaminen
- kirjoitustaidon kokeeseen vastaaminen
- äidinkielen ja kirjallisuuden keskeisten sisältöjen kertaus
- kielenhuolto

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- toteutuu erilaisissa koeaineistoissa

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- toteutuu aineistoissa

Monitieteinen ja luova osaaminen

- toteutuvat aineistoissa ja kirjoitustehtävissä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Äidinkielen ja kirjallisuuden opinnoissa arviointia toteutetaan monipuolisesti ja oppimista edistävästi esimerkiksi itsearvioinnin, vertaisarvioinnin ja opettajan antaman palautteen kautta. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon kirjalliset ja suulliset näytöt sekä opiskelijan työskentely.

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskelija saa palautetta edistymisestään monipuolisesti jakson aikana. Opintojakso arvioidaan arvosanoilla suoritettu/hylätty. Jakson keskeisiä arvioitavia töitä ovat esimerkiksi luku- ja kirjoitustaidon tehtävät ja prelikokeet sekä kielenhuollon tehtävät. Opiskelija voi jatkuvasti antaa näyttöjä osaamisestaan yksilö-, pari- ja ryhmätehtävissä. Opintojakso on soveltava.

Opiskelijoille selvitetään opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet jakson alussa. Ne ovat kirjallisina näkyvillä myös verkko-oppimisympäristössä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso on suunnattu opintojen päättövaiheessa oleville opiskelijoille. Opiskelija syventää ja monipuolistaa taitojaan analysoida ja tuottaa kokeessa vaadittavia tekstityyppejä. Opintojakso valmistaa ylioppilaskirjoitusten lukutaidon ja kirjoitustaidon kokeeseen.

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi ennen ylioppilaskirjoituksia. *Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso* vastaa vuoden 2016 OPS:n kurssia ÄI17.

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita

kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- *osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- *on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa*
- *kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä*
- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia*

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan*
- *syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi*

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritetut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- *kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen*

- *vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa*
- *vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen*

Tekstien tulkitseminen

- *monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen*
- *tiedon ja tekstien arvioinnin taidot*

Tekstien tuottaminen

- *tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen*
- *tekstien tuottamisen prosessien hallinta*
- *lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen*
- *kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta*

Kielitietoisuuden kehittyminen

- *tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen*
- *kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti*

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Kirjoittamistehtävissä harjaannutetaan erilaisia luovan osaamisen osa-alueita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijalle opintojakson alussa, ja ne ovat näkyvillä kirjallisina myös verkko-oppimisympäristössä. Arviointi on kannustavaa, opiskelijan oppimista edistävää ja tukevaa. Se perustuu monipuoliseen, koko opintojakson ajan jatkuvaan arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kehitys opintojakson aikana, ja sen perustana ovat tuntityöskentelyn aktiivisuus (tehtävien teko oppikirjasta tai sähköisestä materiaalista, aktiivinen osallistuminen oppitunneilla), opintojakson aikana tehtävät kokeet, kirjoitustehtävät (esim. ainiestokirjoitelma), suulliset harjoitukset (esim. kirjaesittely tai kirjallisuuskeskustelu) sekä itse- ja vertaisarviointi. Opintojakso arvoidaan arvosanoilla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tuotetaan, tulkitaan ja arvioidaan erilaisia tekstejä, niiden rakenteita ja ilmaisutapoja. Lisäksi opitaan käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja syventämään kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitoja. Luetaan myös kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja.

Opintojakso vastaa LOPS2016:n kurssia S21.

Suomi toisena kielenä -opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Kieli ja tekstitietoisuus, 1 op (S22)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Kotikansainvälisyyden huomioiminen kieli- ja kulttuuritietoisuudessa.

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelijan oman kielellisen identiteetin vahvistaminen (esim. oman kielen ja kulttuurin esittely muille).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijalle opintojakson alussa, ja ne ovat näkyvillä kirjallisina myös verkko-oppimisympäristössä. Arviointi on kannustavaa, opiskelijan oppimista edistävää ja tukevaa. Se perustuu monipuoliseen, koko opintojakson ajan jatkuvaan arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kehitys opintojakson aikana, ja sen perustana ovat tuntityöskentelyn aktiivisuus (tehtävien teko oppikirjasta tai sähköisestä materiaalista, aktiivinen osallistuminen oppitunneilla), opintojakson aikana tehtävät kokeet ja testit, kirjoitustehtävät (esim. tekstin analysointiharjoitus), suulliset harjoitukset yksin, pareittain tai ryhmissä sekä itse- ja vertaisarviointi. Opintojakso arvoidaan arvosanoilla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan kielitietoisuutta, kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä monilukutaitoa. Keskeisinä näkökulmina ovat kielen merkityksen ymmärtäminen oppimiselle ja ajattelulle sekä erilaisten kielenkäyttötilanteiden ja -ympäristöjen hyödyntäminen kielitaidon kehityksessä. Opintojaksolla opitaan myös arvioimaan omaa kielitaitoa ja harjaannutaan lukustrategioiden käyttöön.

Opintojakso vastaa LOPS2016:n kurssia S22.

Suomi toisena kielenä -opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Vuorovaikutus 1, 1 op (S23)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta*
- *oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelevaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen*
- *kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot*
- *tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä*
- *verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä*
- *ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Vuorovaikutusosaamisen harjoittelu ryhmäviestintäharjoituksilla.
- Vierailukäynti (esim. teatteri).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijalle opintojakson alussa, ja ne ovat näkyvillä kirjallisina myös verkko-oppimisympäristössä. Arviointi on kannustavaa, opiskelijan oppimista edistävää ja tukevaa. Se perustuu monipuoliseen, koko opintojakson ajan jatkuvaan arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kehitys opintojakson aikana, ja sen perustana ovat tuntityöskentelyn aktiivisuus (tehtävien teko oppikirjasta tai sähköisestä materiaalista, aktiivinen osallistuminen oppitunneilla), mahdolliset opintojakson aikana tehtävät kokeet ja testit, kirjoitustehtävät (esim. tekstin analysointiharjoitus), suulliset harjoitukset yksin, pareittain tai ryhmissä sekä itse- ja vertaisarviointi. Opintojakso arvoidaan arvosanoilla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta. Keskeisinä näkökulmina ovat opiskelijan viestintätaitojen kehittäminen, tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita ja verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä. Opintojaksolla opitaan myös havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiöitä.

Opintojakso vastaa LOPS2016:n kurssia S23.

Suomi toisena kielenä -opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä*
- *kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista*
- *kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta*
- *oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti*
- *kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta*
- *kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Erilaisten kaunokirjallisten aineistojen avulla syvennetään omaa identiteettiä suhteessa muihin kulttuureihin
- Vierailu (esim. kirjasto, elokuvateatteri) mahdollinen.

Hyvinvointiosaaminen

- Eläytyvällä kirjoittamisella kielennetään omia tunteita (esim. luovat kirjoitusharjoitukset).
- Kirjallisuuden pohjalta keskustelu vahvistaa omaa identiteettiä ja lisää vuorovaikutusta toisten kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijalle opintojakson alussa, ja ne ovat näkyvillä kirjallisina myös verkko-oppimisympäristössä. Arviointi on kannustavaa, opiskelijan oppimista edistävää ja tukevaa. Se perustuu monipuoliseen, koko opintojakson ajan jatkuvaan arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kehitys opintojakson aikana, ja sen perustana ovat tuntityöskentelyn aktiivisuus (tehtävien teko oppikirjasta tai sähköisestä materiaalista, aktiivinen osallistuminen oppitunneilla), opintojakson aikana tehtävät kokeet ja testit, kirjoitustehtävät (esim. kaunokirjallisten tekstien

analyysi, luovan kirjoittamisen tekstit), suulliset harjoitukset yksin, pareittain tai ryhmissä (esim. kirjallisuuskeskustelu, kirjaesittely) sekä itse- ja vertaisarviointi. Opintojakso arvoidaan arvosanoilla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjaannutaan lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä. Keskeisinä sisältöinä ovat kirjallisuuden lajit, niiden ominaispiirteet ja ilmaisukeinot sekä kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä. Opintojaksossa harjoitellaan myös eläytyvää ja analyyttista kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta ja luetaan kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja. Tavoitteena on, että opiskelija kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta.

Opintojakso vastaa LOPS2016:n kurssia S24.

Suomi toisena kielenä -opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Yhteiskunnallisen osaamisen vahvistaminen esim. toimittajavierailulla tai vierailulla sanomalehtitoimitukseen tai muuhun media-alan yritykseen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Eettisyyttä ja ympäristöosaamista voidaan toteuttaa mediatekstien valinnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijalle opintojakson alussa, ja ne ovat näkyvillä kirjallisina myös verkko-oppimisympäristössä. Arviointi on kannustavaa, opiskelijan oppimista edistävää ja tukevaa. Se perustuu monipuoliseen, koko opintojakson ajan jatkuvaan arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kehitys opintojakson aikana, ja sen perustana ovat tuntityöskentelyn aktiivisuus (tehtävien teko oppikirjasta tai sähköisestä materiaalista, aktiivinen osallistuminen oppitunneilla), opintojakson aikana tehtävät kokeet ja testit, kirjoitustehtävät (esim. argumentointiharjoitus), suulliset harjoitukset yksin, pareittain tai ryhmissä (esim. argumentoiva puheenvuoro, argumentoiva puhe) sekä itse- ja vertaisarviointi. Opintojakso arvoidaan arvosanoilla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa harjaannutaan syventämään kriittistä lukutaitoa, erityisesti medialukutaitoa ja tarkastelemaan vaikuttamisen ja argumentoinnin tapoja sekä retorisia keinoja. Keskeisinä sisältöinä ovat perustelemisen harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta sekä tekijänoikeudet. Opintojaksossa tarkastellaan myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana ja luetaan yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos. Tavoitteena on, että opiskelija oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.

Opintojakso vastaa LOPS2016:n kurssia S26.

Suomi toisena kielenä -opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Kirjoittaminen 1, 1 op (S26)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*

- *asiatyylille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Luovan kirjoittamisen harjoituksilla syvennetään omaa luovaa ja monitieteistä osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

- Yhdessä muiden kanssa kirjoittaminen, palautteen antaminen ja vastaanottaminen vuorovaikutusosaamisen vahvistajina.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijalle opintojakson alussa, ja ne ovat näkyvillä kirjallisina myös verkko-oppimisympäristössä. Arviointi on kannustavaa, opiskelijan oppimista edistävää ja tukevaa. Se perustuu monipuoliseen, koko opintojakson ajan jatkuvaan arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kehitys opintojakson aikana, ja sen perustana ovat tuntityöskentelyn aktiivisuus (tehtävien teko oppikirjasta tai sähköisestä materiaalista, aktiivinen osallistuminen oppitunneilla), opintojakson aikana tehtävät kokeet ja testit, monipuoliset kirjoitustehtävät (prosessikirjoittamisen eri vaiheet, pareittain tai ryhmissä tuotettavat ja jaettavat tekstit) sekä itse- ja vertaisarviointi. Opintojakso arvoidaan arvosanoilla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään kirjoitusprosessin taitoja ja rohkaistutaan kirjoittajina. Keskeisinä sisältöinä ovat kirjoitusprosessin eri vaiheet, tekstin sidosteisuus ja asiatyylin rakenteet. Harjaannutaan laajojen asiatekstien kirjoittamiseen ja muokkaamiseen, yhdessä kirjoittamiseen sekä tekstien jakamiseen ja vertaisarvioinnin antamiseen ja vastaanottamiseen.

Opintojakso vastaa LOPS2016:n kurssia S25.

Suomi toisena kielenä -opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Vuorovaikutus 2, 1 op (S27)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*

- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Esiintymisharjoitusten avulla vahvistetaan omaa viestintärohkeutta.
- Kuuntelemisen ja viestinnän harjoittelulla kehitetään vuorovaikutusosaamista.

Hyvinvointiosaaminen

- Positiiviset kokemukset esiintymisestä ja vuorovaikutustilanteista hyvinvointiosaamisen kehittäjinä (itse- ja vertaisarvioinnilla pyritään vahvistamaan opiskelijan viestijäkuvaa itsestään).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijalle opintojakson alussa, ja ne ovat näkyvillä kirjallisina myös verkko-oppimisympäristössä. Arviointi on kannustavaa, opiskelijan oppimista edistävää ja tukevaa. Se perustuu monipuoliseen, koko opintojakson ajan jatkuvaan arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kehitys opintojakson aikana, ja sen perustana ovat tuntityöskentelyn aktiivisuus (tehtävien teko oppikirjasta tai sähköisestä materiaalista, aktiivinen osallistuminen oppitunneilla), mahdolliset opintojakson aikana tehtävät kokeet ja testit, kuullun ymmärtämisen harjoitukset, suulliset harjoitukset ryhmässä, yksin ja pareittain sekä itse- ja vertaisarviointi. Opintojakso arvoidaan arvosanoilla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kehitetään suullista viestintää, kuuntelemista ja vuorovaikutustaitoja erilaisissa kielenkäyttötilanteissa. Tavoitteena on myös lisätä viestintärohkeutta ja kehittää esiintymistaitoja. Tarkastellaan myös kielen vaihtelua sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa.

Opintojakso vastaa LOPS2016:n kurssia S27.

Suomi toisena kielenä -opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Kirjallisuus 2, 2 op (S28)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan*
- *kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- *Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta*
- *eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta*
- *kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Maailmankirjallisuuden ja suomalaisen kirjallisuuden historian keskeiset teokset vahvistavat globaali- ja kulttuuriosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opiskelijan kulttuuri- ja yhteiskuntatietämyksen syventäminen kirjallisuuden lukemisen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijalle opintojakson alussa, ja ne ovat näkyvillä kirjallisina myös verkko-oppimisympäristössä. Arviointi on kannustavaa, opiskelijan oppimista edistävää ja tukevaa. Se perustuu monipuoliseen, koko opintojakson ajan jatkuvaan arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kehitys opintojakson aikana, ja sen perustana ovat tuntityöskentelyn aktiivisuus (tehtävien teko oppikirjasta tai sähköisestä materiaalista, aktiivinen osallistuminen oppitunneilla), opintojakson aikana tehtävät kokeet ja testit, kirjoitustehtävät (esim. kirjallisuuden analysointia), suulliset harjoitukset yksin, pareittain tai ryhmissä (esim. kirjallisuuskeskustelu tai -puheenvuoro) sekä itse- ja vertaisarviointi. Opintojakso arvoidaan arvosanoilla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään kaunokirjallisuuden tuntemusta eri konteksteissa ja eri aikakausina ja keskitytään suomalaisen kirjallisuuden merkkiteoksiin. Luetaan merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos.

Opintojakso vastaa LOPS2016:n kurssia S28.

Suomi toisena kielenä -opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Vuorovaikutus 3, 2 op (S29)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista*
- *syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

Keskeiset sisällöt

- *kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö*
- *vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavat suulliset ja kirjalliset viestintätaidot vahvistavat vuorovaikutusosaamista.
- Vuorovaikutuksen ongelmatilanteiden ratkaisu keskeisenä tekijänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijalle opintojakson alussa, ja ne ovat näkyvillä kirjallisina myös verkko-oppimisympäristössä. Arviointi on kannustavaa, opiskelijan oppimista edistävää ja tukevaa. Se perustuu monipuoliseen, koko opintojakson ajan jatkuvaan arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kehitys opintojakson aikana, ja sen perustana ovat tuntityöskentelyn aktiivisuus (tehtävien teko oppikirjasta tai sähköisestä materiaalista, aktiivinen osallistuminen oppitunneilla), mahdolliset opintojakson aikana tehtävät kokeet ja testit, kuunteluharjoitukset, suulliset harjoitukset pareittain tai ryhmissä (esim. ongelmanratkaisukeskustelu, työelämän viestintäharjoitukset, eri kulttuurien välisen viestinnän harjoitukset) sekä itse- ja vertaisarviointi. Mahdollisuus osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen. Opintojakso arvoidaan arvosanoilla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään vuorovaikutustaitoja ja opitaan arvioimaan niiden merkitystä eri tilanteissa. Keskeisiä sisältöjä ovat kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen kehittäminen. Opintojaksoon kuuluu myös mahdollinen osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen.

Opintojakso vastaa LOPS2016:n kurssia S29.

Suomi toisena kielenä -opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*
- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*
- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Erilaiset aineistot ja kirjoitustehtävät harjoittavat monitieteistä ja luovaa osaamista.
- Omaäänisen kirjoittamisen harjoittelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijalle opintojakson alussa, ja ne ovat näkyvillä kirjallisina myös verkko-oppimisympäristössä. Arviointi on kannustavaa, opiskelijan oppimista edistävää ja tukevaa. Se perustuu monipuoliseen, koko opintojakson ajan jatkuvaan arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kehitys opintojakson aikana, ja sen perustana ovat tuntityöskentelyn aktiivisuus (tehtävien teko oppikirjasta tai sähköisestä materiaalista, aktiivinen osallistuminen oppitunneilla), opintojakson aikana tehtävät kokeet ja testit (esim. kielenhuollon koe), monipuoliset kirjoitustehtävät (aineistopohjainen kirjoitelma, prosessikirjoittamisharjoitukset), suulliset tehtävät yksin, pareittain tai ryhmässä (ajankohtaisesta kirjallisesta teoksesta) sekä itse- ja vertaisarviointi. Opintojakso arvoidaan arvosanoilla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kehitetään edelleen omaäänistä kirjoittamista, aineistopohjaista kirjoittamista ja kirjoitusprosessin vaiheiden hallintaa. Luetaan ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja.

Opintojakso vastaa LOPS2016:n kurssia S210.

Suomi toisena kielenä -opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta*
- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Monipuoliset aineistot ja kirjoitustehtävät kehittävät monitieteistä ja luovaa osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon syventäminen.
- Teatterivierailu mahdollinen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijalle opintojakson alussa, ja ne ovat näkyvillä kirjallisina myös verkko-oppimisympäristössä. Arviointi on kannustavaa, opiskelijan oppimista edistävää ja tukevaa. Se perustuu monipuoliseen, koko opintojakson ajan jatkuvaan arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kehitys opintojakson aikana, ja sen perustana ovat tuntityöskentelyn aktiivisuus (tehtävien teko oppikirjasta tai sähköisestä materiaalista, aktiivinen osallistuminen oppitunneilla), opintojakson aikana tehtävät kokeet ja testit, kirjoitustehtävät (esim. runo- tai näytelmätekstin analysointi), suulliset harjoitukset yksin, pareittain tai ryhmissä sekä itse- ja vertaisarviointi. Opintojakso arvoidaan arvosanoilla 4 - 10.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa syvennetään monimuotoisten tekstien lukutaitoa ja niiden analyysin käsitteistön hallintaa. Luetaan runokokoelma tai näytelmäteksti.

Opintojakso vastaa LOPS2016:n kurssia S211.

Suomi toisena kielenä -opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Suomi toisena kielenä ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (S212)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on valmistautua suomi toisena kielenä - ylioppilaskokeeseen sekä syventää ja monipuolistaa omia kuullun ja luetun ymmärtämisen sekä kirjoittamisen taitoja. Tavoitteena on myös hallita keskeisiä ja haasteellisia kielen rakenteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa tutustutaan suomi toisena kielenä -ylioppilaskokeen sisältöön, rakenteeseen ja arviointiperusteisiin. Siinä edetään ylioppilaskokeen yleisesittelystä kuullun ymmärtämisen, lukutaidon ja kirjoitustaidon osuuksien esittelyyn ja harjoituksiin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Monipuoliset aineistot tukevat monitieteistä ja luovaa osaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

- Tehtävätyypeissä on vuorovaikutusosaamista tukevia kirjoittamis-, tekstinymmärtämis- ja kuunteluharjoituksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Kirjoitustehtävät harjaannuttavat myös luovaa osaamista ja omien ajatusten kielentämistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi perustuu moduulikohtaisiin tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Arvioinnin perusteet selvitetään opiskelijalle opintojakson alussa, ja ne ovat näkyvillä kirjallisina myös verkko-oppimisympäristössä. Arviointi on kannustavaa, opiskelijan oppimista edistävää ja tukevaa. Se perustuu monipuoliseen, koko opintojakson ajan jatkuvaan arviointiin. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kehitys opintojakson aikana, ja sen perustana ovat tuntityöskentelyn aktiivisuus (tehtävien teko oppikirjasta tai sähköisestä materiaalista, aktiivinen osallistuminen oppitunneilla), opintojakson aikana tehtävät kuullun ymmärtämisen, lukutaidon, kirjoitustaidon ja kielen rakenteiden harjoitukset sekä itse- ja vertaisarviointi. Opintojakso on soveltava. Opintojakso arvioidaan S-merkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso soveltuu lukion S2-opintojaksojen kertaukseen sekä valmistautumiseen ylioppilaskoetta varten.

Opintojakso vastaa LOPS2016:n kurssia S211.

Suomi toisena kielenä -opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

7.2. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

*Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta**,** joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.*

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

*Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

*Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa*

rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

*Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

*Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
A-oppimäärä	*B2.1 (A2.2)*	*B2.1 (A2.2)*	*B1.2 (A2.1)*
B1-oppimäärä	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
B3-oppimäärä	*A2.2*	*A2.2*	*A2.1*
Äidinkielenomainen oppimäärä	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*	*B2.2 (B1.2)*

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*
- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.2.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Oppiaineen tehtävä

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta*
- *tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielen vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tunnistaa ja osaa käyttää omia vahvuuksiaan sekä rakentaa omaa kieli-identiteettiään.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää omia opiskelustrategioitaan ja löytää itselleen sopivia työtapoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija vankentaa kielitietoisuuttaan ja rakentavan viestinnän taitoaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan

antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan työskentely, tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytöllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUA01.

Ruotsin kieli ja vuorovaikutus, 3 op (RUA02)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa*
- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- *pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit eri medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija edistää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi. Opiskelija kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan työskentely, tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytölllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUA02.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ruotsin kieli itseilmaisun välineenä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurin eri osa-alueisiin tutustuminen ja kulttuurien moninaisuuden ymmärtäminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan työskentely, tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytölllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUA03.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*

- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon sekä vaikuttamismahdollisuuksiin yhteiskunnassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedon hankkimis- ja esittämistavat sekä kriittinen medialukutaito.

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitetään vuorovaikutusosaamista, esimerkiksi argumentoinnin ja neuvottelemisen kautta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan erilaisiin vaikuttamismahdollisuuksiin yhteiskunnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan työskentely, tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytölllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUA04.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Teknologia kestävän kehityksen mahdollistajana.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tieteeseen, teknologiaan ja tulevaisuuden näkymiin tutustuminen sekä niistä keskusteleminen ja tekstien tuottaminen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tieteellisistä aiheista keskusteleminen ryhmässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan työskentely, tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytölllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUA05.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelu- ja työelämään liittyvät vuorovaikutustilanteet.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatko-opintomahdollisuuksiin ja työelämään tutustuminen Suomessa ja Pohjoismaissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan työskentely, tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytöllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUA06.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan ymmärtää oman roolinsa pohjoismaisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kestävä elämäntapa yksilö ja yhteisön näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan työskentely, tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytölllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUA07.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa*
- *dialogisuus*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa painotetaan suullisen kielitaidon osa-alueita kuten äänteiden tuottamista ja intonaatiota sekä vuorovaikutustaitoja. Arvioitavat näytöt ovat ensisijaisesti suullisia perustuen opetushallituksen tuottamaan suullisen kielitaidon kokeeseen, mutta myös kirjallisia suorituksia voidaan liittää osaksi opintojaksoa. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson arvosana perustuu opintojakson aikaisiin näyttöihin sekä sen lopuksi järjestettävään suullisen kielitaidon kokeeseen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä, joista opiskelija sopii opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUA08.

7.2.2. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB101)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa aloitetaan henkilökohtaisen kieliprofiilin luominen ja harjoitellaan kieltenoppimista tukevia työtapoja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija vankentaa kielitietoisuuttaan ja rakentavan viestinnän taitoaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tunnistaa ja osaa käyttää omia vahvuuksiaan sekä rakentaa omaa kieli-identiteettiään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan työskentely, tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytöllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla vahvistetaan kielen perusrakenteiden hallintaa. Tavoitteena on kehittää opiskelijan kielenopiskelutaitoja sekä kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä.

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUB101.

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB102)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija kohentaa itsestäänkertomisen taitoja
- opiskelija vahvistaa keskusteluvalmiuksiaan

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli arjessani

- *ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö*
- *yksilön ja yhteisön hyvinvointi*
- *ääntämisen harjaannuttaminen*

Paikallinen lisäys

- keskustelutaitojen kehittäminen
- opiskelija jatkaa kieliprofiilinsa täydentämistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija edistää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi. Opiskelija kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija kehittää globaalien ongelmien ymmärtämis- ja empatiakykyään äidinkielensä asettamia rajoja laajemmin sekä oppii pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä, kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan työskentely, tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytölllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija oppii kertoa ruotsiksi oman elämänsä lähipiiristä eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen sekä kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan. Opintojaksolla harjoitellaan palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä oman osaamisensa arvioinnin taitoja.

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUB102.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB103)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija jatkaa henkilökohtaisen kieliprofiilin täydentämistä.

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan suomenruotsalaisen ja ruotsalaisen kulttuuriperinnön tuntemus sekä kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen vahvistuu.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii tuntemaan ruotsinkielisiä medioita ja osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa. Hän pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monilukutaito kehittyy; hän suhtautumisensa digitalisoituvaan maailmaan on avointa, mutta samalla terveen kriittistä. Monilukutaito merkitsee opiskelijalle mahdollisuus täysivaltaiseen osallisuuteen ja vastuulliseen osallistumiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijan kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taidot laajenevat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan työskentely, tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytöllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija kehittää luku- ja tiedonhakutaitojaan sekä kielen tuottamistaitojaan. Opintojaksolla tarkastellaan ruotsinkielisiä medioita ja opitaan hyödyntämään ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa. Tavoitteena on pystyä seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtämään pääasiat niistä. Opintojaksolla tutustutaan suomenruotsalaisuuteen, ruotsalaisuuteen sekä muihin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin.

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUB103.

Ympäristömme, 2 op (RUB104)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija jatkaa henkilökohtaisen kieliprofiilin laatimista.

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri kulttuurien tapoihin sekä pohtii eri kulttuurien tuntemisen merkitystä tarkastellen monikulttuurisuutta omassa arjessaan. Opintojakson aikana pohditaan erilaisia elämänkatsomuksia sekä omaa elämänasennetta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija vahvistaa taitoaan ilmaista ja perustella mielipiteitään sekä lukea erityyppisiä tekstejä. Monilukutaito.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu demokratiataitoihin sekä vaikuttamiseen turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii omaa eettistä toimijuuttaan paikallisesta ja globaalista näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan työskentely, tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytöllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan tietoa, taitoa ja tahtoa ymmärtää kulttuurien moninaisuutta. Kulttuureja, erilaisia elinympäristöjä ja ajankohtaisia yhteiskunnallisia aiheita tarkastellaan opiskelijan omasta näkökulmasta käsin.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUB104.

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB105)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija jatkaa kieliprofiilinsa täydentämistä.

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii elämänhallinnan taitojaan sekä huolenpitoa itsestä ja muista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa valmiudet toimia ruotsin kielitaitoaan käyttäen sekä jatko-opinnoissaan että työelämässä, Hän osaa käyttää valmiuksiaan omaksi ja yhteiskunnan hyväksi sekä omaa uudistumiskykyä ja yrittäjämäistä asennetta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija rohkaistuu käyttämään ruotsia erilaisissa opiskeluun ja työelämään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa rakentavasti ja omaa kielitietoisuuttaan edistäen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan työskentely, tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet.

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytöllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tehtävänä on rohkaista opiskelijaa ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa sekä saada hänet pohtimaan jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen. Opiskelija kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUB105.

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB106)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Paikallinen lisäys

- opiskelija vankentaa puhumisen sujuvuutta
- opiskelija tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen
- opiskelija tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta
- opiskelija täydentää henkilökohtaista kieliprofiiliaan täydentäminen
- Opetushallituksen suullisen kielitaidon koe

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

- vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen
- puhumisen eri piirteet
- aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija edistää kielitietoisuuttaan sekä rakentavan viestinnän taitojaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan monilukutaito kehittyy; hän suhtautumisensa digitalisoituvaan maailmaan on avointa, mutta samalla terveen kriittistä. Monilukutaito merkitsee opiskelijalle mahdollisuus täysivaltaiseen osallisuuteen ja vastuulliseen osallistumiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan työskentely, tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytöllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä..

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden opintojaksojen aihepiirit.

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUB106.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB107)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Paikallinen lisäys

- syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille
- laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä
- tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.
- kieliprofiilin laadinta jatkuu

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

- kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta
- eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii demokratiataitojaan sekä mahdollisuuttaan vaikuttaa turvalliseen, oikeudenmukaiseen ja kestävään tulevaisuuteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijalla on tutkimustietoon perustuvaa ilmasto-osaamista sekä ymmärrystä luonnon monimuotoisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan työskentely, tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät, kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Opiskelijoille kerrotaan opintojakson alussa opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet, jotka löytyvät myös kirjallisena verkko-oppimisympäristöstä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa sekä laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä. Opiskelija tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.

Ruotsin opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUB107.

Ruotsin ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (RUB108)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija lisää valmiuksiaan suorittaa ruotsin ylioppilaskoe

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustuminen ruotsin ylioppilaskokeen rakenteeseen ja erilaisiin tehtävätyyppeihin
- opiskelija harjoittelee ylioppilaskokeen erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaamista

- opiskelija kertaa opintojaksojen RUB01-05 sisältöjä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Monilukutaito digiajassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Kielitietoisuus sekä rakentava palautteen antaminen ja vastaanottaminen.

Hyvinvointiosaaminen

Elämänhallintataidot.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen ja arvostaminen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Toimiminen kunnioittavasti ja oikeudenmukaisesti, vahinkoa välttäen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kyky yhdistellä tietämystään eri tieteenaloilta luovasti, mutta totuudenmukaisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin S = suoritettu, H = hylätty.

Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen. Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytölllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija valmistautuu ruotsin kielen ylioppilaskokeeseen tutustumalla ylioppilaskokeen rakenteeseen ja erilaisiin tehtävätyyppeihin sekä harjoittelemalla niihin vastaamista.

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi valmistautuessa ruotsin ylioppilaskokeeseen.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUB112.

Ruotsin startti, 2 op (RUB112)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kertaa ruotsin kielen perusrakenteita ja -sanastoa
- opiskelija perehtyy lukion työskentelytapoihin
- opiskelija kehittää ruotsin kielen oppimisen strategioitaan
- opiskelija alkaa pohtia henkilökohtaista kieliprofiiliaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ruotsin kielen perusrakenteiden kertaaminen
- lukion kieltenopiskelun työtapoihin tutustuminen: lähi-, verkko- ja etäopiskelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pohtii omaa kielitietoisuuttaan ja vuorovaikutustaitojaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Ruotsi

Ruotsissa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan osaamisen kehittymisen havainnointiin koko opintojakson aikana sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivinen arviointi on ennen kaikkea oppimisprosessin arviointia. Formatiivisen arvioinnin tehtävänä on tukea ja ohjata oppimista ja antaa siitä palautetta.

Summatiivinen arviointi annetaan opintojakson tai oppimiskokonaisuuden päättyessä tai sen päätyttyä. Useimmiten summatiivinen arviointi ilmaistaan numeroarvosanalla, sillä sen tehtävänä on osoittaa, kuinka hyvin opiskelija on saavuttanut ennalta määritellyn osaamistason.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten ruotsin kieliopin peruskäsitteiden hallinta sekä keskustelutaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky käyttää, ymmärtää ja soveltaa ruotsin kieltä erilaisissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan arvosanoin S = suoritettu, H = hylätty.

Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen. Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet tehdään opiskelijoille tutuiksi opintojakson alussa.

Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, kirjoitustehtävät sekä kotitehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat.

Arvioinnissa huomioidaan määräaikaan mennessä suoritetut tehtävät. Opintojakson arvosanaa voi korottaa opintojakson jälkeen annettavalla lisänäytölllä, joka voi olla kirjallista ja/tai suullista.

Aineryhmä pohtii vuosittain arvioinnin toteuttamista, toteutumista ja kehittämistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on parantaa perusrakenteiden ja -sanaston hallintaa sekä perehdyttää opiskelija lukion työtapoihin ja auttaa häntä pohtimaan omaa kielenoppijuuttaan.

Opintojakso suositellaan suoritettavan ennen ruotsin kielen oppimäärän pakollisia opintojaksoja.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia RUB111.

7.2.3. Ruotsi, B3-oppimäärä (TKRUB3)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, joka on vapautettu lukiolain 29 §:n perusteella toisen kotimaisen kielen opiskelusta, voidaan järjestää toisen kotimaisen kielen opetusta B3-kielenä. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 13 § 2 mom.)

Opintojaksot

Ruotsin kieli tutuksi, 2 op (RUB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (RUB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ruotsin kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella ruotsin kieltä*
- *hahmottaa ruotsin kielen aseman Suomessa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Arjen vuorovaikutusta, 2 op (RUB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (RUB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *vuorovaikutustilanteet arjessa*
- *erilaiset asiointitilanteet*

Koulussa ja vapaalla, 2 op (RUB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (RUB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *nuorten elämä ja ihmissuhteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (RUB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (RUB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *erilaiset ruotsin puhujat*
- *tutustuminen Suomeen ruotsiksi*
- *suomalaiset tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Voi hyvin!, 2 op (RUB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (RUB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Luovuuden lähteillä, 2 op (RUB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (RUB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *ajankohtaiset aiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Katse tulevaan, 2 op (RUB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (RUB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *lukio-opinnot, mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (RUB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (RUB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja taitotason A2.1 (taito tuottaa tekstejä) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

7.3. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitykseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltyjä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan ***hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen*** *sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.*

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä ***monitieteiseen ja luovaan osaamiseen****. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen*

kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

*Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.*

*Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestämättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.*

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.*

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	***Taito toimia vuorovaikutuksessa*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tulkita tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*	***Taito tuottaa tekstejä*** *(suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)*
Englanti, *A-oppimäärä*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*	*B2.1 (B1.1)*
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*	*A2.2–B1.1 (A2.1)*
Muut kielet, *A-oppimäärä*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*	*B1.2 (A2.2)*
Englanti, *B1-oppimäärä*	*B1.2*	*B1.2*	*B1.2*
Muut kielet, *B1-oppimäärä*	*B1.1 (A1.3)*	*B1.1(A1.3)*	*B1.1 (A1.3)*
Englanti, *B2-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*B1.1*
Muut kielet, *B2-oppimäärä*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.3)*	*A2.2 (A1.2)*
Englanti, *B3-oppimäärä*	*B1.1*	*B1.1*	*A2.2*
Aasian ja Afrikan kielet, *B3-oppimäärä*	*A2.1*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*	*A2.1 (puhuttu teksti)* *A1.3 (kirjoitettu teksti)*
Muut kielet, *B3-oppimäärä*	*A2.1*	*A2.1*	*A2.1*

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielisen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen*
- *osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa*
- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.*

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia*

- *tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana*
- *osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä*
- *muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.*

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti*
- *saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä*
- *osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.*

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen

todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.3.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *analysoi ja kehittää taitoaan käyttää itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä*
- *monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen*
- *tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*

- *tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Aloitetaan henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen
- Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan

Vuorovaikutusosaaminen

- Tutustutaan keskustellen toisiin opiskelijoihin

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija kehittää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan työskentely ja kielitaidon eri osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta työskentelystä ja oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon myös yllä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pakollisilla opintojaksoilla 1–2 vahvistetaan peruskielitaitoa sekä kehitetään opiskelu- ja vuorovaikutustaitoja yksin ja ryhmässä toimien.

Opintojaksolla aloitetaan kieliprofiilin laatiminen. Opiskelija asettaa itselleen tavoitteita kielenoppijana ja häntä ohjataan löytämään itselleen sopivia opiskelustrategioita. Perehdytään englantiin maailmankielenä ja rohkaistaan opiskelijaa kielen käyttäjänä.

Oppimäärän pakolliset opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia ENA01.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA02)

Opintojakson moduulit

- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija kehittää edelleen kielenopiskelutaitojaan

Vuorovaikutusosaaminen

- Opitaan rakentavan vuorovaikutuksen keinoja englannin kielellä

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija syventää tietojaan englannin asemasta lingua francana

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan työskentely ja kielitaidon eri osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta työskentelystä ja oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon myös yllä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Pakollisilla opintojaksoilla 1–2 vahvistetaan peruskielitaitoa sekä kehitetään opiskelu- ja vuorovaikutustaitoja yksin ja ryhmässä toimien.

Opintojaksolla pohditaan maailman kielellistä monimuotoisuutta ja englannin kieltä globaalina ilmiönä sekä kehitetään kielitaitoa osana kulttuurista osaamista. Opintojaksolla harjoitellaan eri näkökulmien huomioimista keskustelussa, taitoa ilmaista mielipiteensä ja kuunnella toisia. Puhe- ja ilmaisuvarmuutta vahvistetaan. Tarkastellaan viestintää eri medioissa ja kehitetään monilukutaitoa.

Oppimäärän pakolliset opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia ENA02.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA03)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Kulttuuriaiheiset tekstit ja tehtävät auttavat opiskelijaa identiteetin rakentumisessa

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Englannin kieltä käytetään luovan ilmaisun välineenä

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija syventää kulttuurista ymmärrystään aihepiiriä käsittelevien tekstien ja tehtävien avulla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan työskentely ja kielitaidon eri osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta työskentelystä ja oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon myös yllä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään erilaisia kulttuurisia ilmiöitä sekä luovaa toimintaa. Opintojaksolla tutustutaan myös englanninkielisiin medioihin ja laajennetaan opiskelijoiden media- ja monilukutaitoa, sekä laaditaan kirjallisia ja/tai suullisia tuotoksia erityisesti kulttuuriin liittyvistä aiheista.

Oppimäärän pakolliset opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia ENA03.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA04)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelija kehittää vaikuttamis-, argumentointi- ja neuvottelutaitojaan kirjallisten ja suullisten tehtävien avulla

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija harjoittelee erilaisia tiedon hankkimis- ja esittämistapoja sekä kriittistä medialukutaitoa

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opiskelija tutustuu ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin
- Opiskelija tutustuu erilaisiin tapoihin vaikuttaa kansalaisyhteiskunnassa

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija vahvistaa tietämystään ihmisoikeuskysymyksistä ja tasa-arvosta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan työskentely ja kielitaidon eri osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta työskentelystä ja oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon myös yllä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään erilaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä ja pohditaan yksilön ja yhteisöiden vastuita aktiivisen toimijuuden näkökulmasta. Harjoitellaan tiedonhankintataitoja, kriittistä lukutaitoa, sekä vaikuttamista suullisin ja kirjallisin keinoin.

Oppimäärän pakolliset opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia ENA04.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys*
- *englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelija harjoittelee tieteellisten aiheiden käsittelyä ryhmän jäsenenä

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija kehittää ymmärrystään englannista tieteen kielenä sekä harjoittelee tiedon luotettavuuden arviointia

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Aihepiireinä ovat opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat, erilaiset tulevaisuudenvisiot ja kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan työskentely ja kielitaidon eri osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta työskentelystä ja oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon myös yllä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan englantiin tieteen ja teknologian kielenä. Opiskelija pohtii erilaisia näkökulmia teknologian vaikutuksista mm. työelämään, hyvinvointiin ja opiskeluun sekä kehittää tiedonhankinnan ja tiedon arvioinnin taitojaan.

Perehdytään lukemisen strategioihin sekä harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja perustelemista suullisesti ja kirjallisesti. Tekstin tuottamisen taitoja vahvistetaan harjoittelemalla esimerkiksi asiatekstin tuottamista, tiivistämistä ja raportointia.

Oppimäärän pakolliset opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia ENA05.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelija vahvistaa osaamistaan opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa sekä muodollisissa kielenkäyttötilanteissa

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija tutustuu tekstilajeihin, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opiskelija kehittää taitoja, jotka helpottavat siirtymistä jatko-opintoihin ja työelämään

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan työskentely ja kielitaidon eri osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta työskentelystä ja oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon myös yllä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään opiskeluun, työelämään sekä talouteen liittyviä aiheita. Vahvistetaan opiskelijan työelämätaitoja sekä vankennetaan englannin taitoa jatko-opintoja ja työelämää varten. Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan.

Harjoitellaan opinnoissa ja työelämässä tarvittavia viestintätaitoja.

Tavoitteena on myös, että opiskelija hahmottaa oman roolinsa kestävän tulevaisuuden edistäjänä.

Oppimäärän pakolliset opintojaksot suositellaan suoritettavan numerojärjestyksessä.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia ENA06.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opiskelija kehittää tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta ja hyödyntää kielitaitoaan analysoidessaan erilaisia syy-seuraussuhteita

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opiskelija vahvistaa taitojaan kestävän elämäntavan kehittämiseksi sekä yksilön että yhteisön näkökulmasta

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija hyödyntää erilaisia lähdeaineistoja kehittääkseen kansainvälistä osaamistaan

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen. Arviointiperusteet ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Arvioinnissa huomioidaan työskentely ja kielitaidon eri osa-alueet: luetun ja kuullun ymmärtäminen sekä suullinen ja kirjallinen viestintä. Arvioitavia näyttöjä voivat olla kirjalliset ja suulliset tuotokset.

Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan opintojakson aikana. Opettaja antaa palautetta työskentelystä ja oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon myös yllä mainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa opintojakson jälkeen annettavilla lisänäytöillä, jotka voivat olla kirjallisia tai suullisia. Opiskelija sopii mahdollisuudesta lisänäyttöön keskustelemalla siitä opettajan kanssa.

Aineryhmä keskustelee arvioinnin toteuttamisesta vuosittain.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aihepiirit liittyvät luontoon ja ympäristöteemoihin. Teemat johdattelevat opiskelijaa pohtimaan myös omaa rooliaan kestävän tulevaisuuden edistäjänä.

Harjoitellaan vaativampia kielenkäyttötilanteita, esim. laajempien tekstien ymmärtämistä ja tuottamista. Etsimällä tietoa aihepiirin teemoista kohdekielellä opiskelija syventää tiedonhankintataitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta.

Opintojaksolla syvennetään tekstin analysointitaitoja sekä harjoitellaan näkökantojen ilmaisua ja perustelua suullisesti ja kirjallisesti. Opintojaksolla opiskelija voi harjoitella esimerkiksi kantaaottavan, pohdiskelevan tai arvioivan tekstin laatimista.

Laajennetaan ja syvennetään aihepiirin sanastoa sekä kerrataan kielen rakenteita.

Opintojakso suositellaan suoritettavan oppimäärän pakollisten opintojaksojen 1-6 jälkeen.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia ENA07.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä ja vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan sekä taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija harjoittelee kansainvälisessä toimijuudessa tarvittavaa suullista osaamista ja valmistelua edellyttävää suullista tuottamista esimerkiksi puheen tai esitelmän muodossa tai debattiin osallistuen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson alussa arviointiperusteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa keskustellen ja ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Arvioinnissa painotetaan suullisen kielitaidon osa-alueita kuten äänteiden tuottamista ja intonaatiota sekä vuorovaikutustaitoja. Opintojakson arviointi perustuu opintojakson aikana annettaviin suullisiin näyttöihin sekä opetushallituksen tuottamaan suullisen kielitaidon kokeeseen. Opiskelijoilla on erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan ja saada palautetta oppimisen edistymisestä opintojakson aikana. Myös itse- ja vertaisarviointi tukee oppimisprosessia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan puheviestinnän strategioita ja englannin puhumista muodollisessa ja epämuodollisessa viestinnässä. Harjoitellaan myös puheen ymmärtämistä ja tutustutaan erilaisiin englannin variantteihin.

Vahvistetaan varmuutta ja sujuvuutta englannin puhujana sekä harjoitellaan vastavuoroisen, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja.

Opintojaksolla kerrataan pakollisissa englannin opintojaksoissa käsiteltyjä aihepiirejä monipuolisesti ja niitä voidaan täydentää opiskelijoiden toiveiden mukaan.

Opintojakso suositellaan suoritettavan oppimäärän pakollisten opintojaksojen 1-6 jälkeen.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia ENA08.

Viestintää englanniksi, 2 op (ENA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kohentaa tekstin lukemisen ja kuuntelemisen taitojaan
- opiskelija vahvistaa kirjallisia viestintävalmiuksiaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uutisartikkelien kuunteleminen ja lukeminen sekä niiden sisällön raportoiminen
- eri tyyppisten tekstien kirjoittaminen, esim. uutisartikkeli, mielipiteenvaihto, yleisönosastokirjoitus, kirje

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Opiskelija saa opintojakson aikana oppimista tukevaa palautetta, jonka perusteella hänen on mahdollista kehittää osaamistaan ja työskentelyään. Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija kohentaa kirjallista kielitaitoaan harjoittelemalla erilaisia viestintätilanteita: mielipiteenvaihto, yleisönosastokirjoitus, kirje jne. Opintojakso suoritetaan kokonaan verkossa.

Opintojaksoa suositellaan vähintään kolme pakollista englannin opintojaksoa suorittaneille.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia ENA11.

Englannin startti, 2 op (ENA12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kertaa englannin perusrakenteita ja -sanastoa
- opiskelija perehtyy lukion työskentelytapoihin
- opiskelija kehittää vieraan kielen oppimisen strategioitaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- englannin perusrakenteiden (erityisesti verbien aikamuotojen) kertaaminen
- lukion kieltenopiskelun työtapoihin tutustuminen: tunti- ja kotityöskentely, kirjoitelmatehtävät

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Opiskelija saa opintojakson aikana oppimista tukevaa palautetta, jonka perusteella hänen on mahdollista kehittää osaamistaan ja työskentelyään. Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on parantaa perusrakenteiden ja -sanaston hallintaa sekä perehdyttää opiskelijat lukion työtapoihin ja auttaa löytämään omia vieraan kielen oppimisstrategioita.

Opintojakso suositellaan suoritettavan ennen oppimäärän pakollisia opintojaksoja.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia ENA12.

Suullinen kertaava opintojakso, 2 op (ENA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- opiskelija vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- opiskelija vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- opiskelija harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- puhumisen eri piirteet
- englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä ja vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan sekä taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelija harjoittelee kansainvälisessä toimijuudessa tarvittavaa suullista osaamista ja valmistelua edellyttävää suullista tuottamista esimerkiksi puheen tai esitelmän muodossa tai debattiin osallistuen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Opiskelija saa opintojakson aikana oppimista tukevaa palautetta, jonka perusteella hänen on mahdollista kehittää osaamistaan ja työskentelyään. Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla harjoitellaan puheviestinnän strategioita ja englannin puhumista muodollisessa ja epämuodollisessa viestinnässä. Harjoitellaan myös puheen ymmärtämistä ja tutustutaan erilaisiin englannin variantteihin.

Vahvistetaan varmuutta ja sujuvuutta englannin puhujana sekä harjoitellaan vastavuoroisen, arvostavan vuorovaikutuksen taitoja.

Opintojaksolla kerrataan pakollisissa englannin opintojaksoissa käsiteltyjä aihepiirejä monipuolisesti ja niitä voidaan täydentää opiskelijoiden toiveiden mukaan.

Opintojakso suositellaan suoritettavan oppimäärän pakollisten opintojaksojen 1-6 jälkeen.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia ENA13.

Englannin tuki, 2 op (ENA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- englannin kielen rakenteiden ja sanaston kertaaminen ja vahvistaminen
- opiskelijan taitojen vahvistaminen kielitaidon eri osaamisalueilla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelija harjoittelee omien tarpeidensa mukaisesti englannin kielen rakenteita ja sanastoa
- opiskelija harjoittelee kielen eri osaamisalueita (kuullun ja luetun ymmärtäminen sekä kirjoittaminen)

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Opiskelija saa opintojakson aikana oppimista tukevaa palautetta, jonka perusteella hänen on mahdollista kehittää osaamistaan ja työskentelyään. Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija vahvistaa osaamistaan kuullun ymmärtämisen, rakenteiden, luetun ymmärtämisen ja kirjoittamisen osa-alueilla.

Opintojakso suoritetaan ohjatusti verkossa ja se sopii kaikentasoisille lukio-opiskelijoille opintojensa alussa olevista ylioppilaskokeeseen valmistautuviin asti, sillä rakenteita lukuun ottamatta kaikilla osa-alueilla on tehtäviä kolmella eri vaikeustasolla. Opintojakso voidaan myös suorittaa missä tahansa vaiheessa englannin lukio-opintoja.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia ENA14.

Englannin kielen ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (ENA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija lisää valmiuksiaan suorittaa englannin ylioppilaskoe

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustuminen englannin ylioppilaskokeen rakenteeseen ja erilaisiin tehtävätyyppeihin
- opiskelija harjoittelee ylioppilaskokeen tehtävätyyppeihin vastaamista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Opiskelija saa opintojakson aikana oppimista tukevaa palautetta, jonka perusteella hänen on mahdollista kehittää osaamistaan ja työskentelyään. Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija valmistautuu englannin ylioppilaskokeeseen. Tutustutaan englannin ylioppilaskokeen rakenteeseen ja erilaisiin tehtävätyyppeihin sekä harjoitellaan tehtävätyyppeihin vastaamista.

Opintojakso suositellaan suoritettavan valmistautuessa englannin ylioppilaskokeeseen.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia ENA15.

7.3.2. Englanti (ENB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Englannin kieli tutuksi, 2 op (ENB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Arjen vuorovaikutusta, 2 op (ENB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Koulussa ja vapaalla, 2 op (ENB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (ENB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Voi hyvin!, 2 op (ENB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Luovuuden lähteillä, 2 op (ENB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Katse tulevaan, 2 op (ENB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (ENB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

7.3.3. Espanja (EAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Espanjan kieli tutuksi, 2 op (EAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Arjen vuorovaikutusta, 2 op (EAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Koulussa ja vapaalla, 2 op (EAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (EAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Voi hyvin!, 2 op (EAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Luovuuden lähteillä, 2 op (EAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Katse tulevaan, 2 op (EAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan

kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (EAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (EAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen ja sanaston kertaaminen sekä laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta
- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen
- viestien kirjoittamisen harjoitteleminen
- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoitteleminen
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnällä suoritettu / hylätty. Suorituksen saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

7.3.4. Ranska (RAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Ranskan kieli tutuksi, 2 op (RAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Arjen vuorovaikutusta, 2 op (RAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Koulussa ja vapaalla, 2 op (RAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (RAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä.

Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Voi hyvin!, 2 op (RAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Luovuuden lähteillä, 2 op (RAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Katse tulevaan, 2 op (RAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Näkökulmia ajankohtaisiin asioihin, 2 op (RAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Ylioppilaskokeeseen valmentavat opintojakso, 2 op (RAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen ja sanaston kertaaminen sekä laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta
- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen
- viestien kirjoittamisen harjoitteleminen
- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoitteleminen
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnällä suoritettu / hylätty. Suorituksen saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

7.3.5. Saksa (SAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Saksan kieli tutuksi, 2 op (SAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä.

Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Arjen vuorovaikutusta, 2 op (SAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Koulussa ja vapaalla, 2 op (SAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (SAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Voi hyvin!, 2 op (SAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Luovuuden lähteillä, 2 op (SAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Katse tulevaan, 2 op (SAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (SAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (SAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen ja sanaston kertaaminen sekä laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta
- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen
- viestien kirjoittamisen harjoitteleminen
- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoitteleminen
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnällä suoritettu / hylätty. Suorituksen saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

7.3.6. Venäjä (VEB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Venäjä tutuksi, 2 op (VEB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan

yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Arjen vuorovaikutusta, 2 op (VEB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Koulussa ja vapaalla, 2 op (VEB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*

- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Kulttuurit kohtaavat, 2 op (VEB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Voi hyvin!, 2 op (VEB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Luovuuden lähteillä, 2 op (VEB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Katse tulevaan, 2 op (VEB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Näkökulmia ajankohtaisiin aiheisiin, 2 op (VEB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10. Arviointiperusteet käydään opiskelijoiden kanssa keskustellen läpi jakson alussa ja ne ovat nähtävillä käytössä olevassa oppimisympäristössä. Opintojakson kuluessa opiskelijalla on monenlaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueilla. Formatiivinen arviointi, kuten itse- ja vertaisarviointi, sekä työskentelyn arviointi tukevat oppimisprosessia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa sopimalla opettajan kanssa opintojakson jälkeen annettavista lisänäytöistä. Arviointia kehitetään ja yhdenmukaistetaan yhteistyössä Gradia-lukioiden B3-kielten opettajien kesken. Tässä pyritään hyödyntämään valtakunnallisia koulutustilaisuuksia ja jakamaan niistä saatuja oppeja.

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (VEB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- keskeisen kielitietoaineksen kertaaminen ja sanaston kertaaminen sekä laajentaminen
- ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppien ja osa-alueiden hallinta
- oman osaamisen arviointi ja tavoitteiden asettaminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lukion oppimäärän mukaisten kielioppiasioiden harjoitteleminen
- yleisimpien kielenkäyttötilanteiden kertaaminen
- eri aihepiirien sanaston vahvistaminen
- viestien kirjoittamisen harjoitteleminen
- vanhojen ylioppilaskokeiden tehtävien avulla harjoitteleminen
- kuullun- ja luetunymmärtämisharjoitukset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnällä suoritettu / hylätty. Suorituksen saa osallistumalla opetukseen aktiivisesti ja tekemällä annetut tehtävät.

7.4. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävään kehitykseen ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista****,* ***eettistä ja ympäristöosaamista*** *sekä* ***hyvinvointiosaamista.***

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. ***vuorovaikutusosaamista****. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.*

Matematiikan opiskelu tukee ***globaali- ja kulttuuriosaamisen*** *sekä* ***monitieteisen ja luovan osaamisen*** *laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessa.*

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa*
- *ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä*
- *rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen*

- *harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä*
- *kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota*
- *harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita*
- *rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen*
- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.*

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	***Lyhyen oppimäärän moduuli***
MAA2	*MAB2*
MAA3	*MAB3*
MAA6	*MAB8*
MAA8	*MAB5*
MAA9	*MAB7*

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritetut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritetut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.4.1. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Omien vahvuuksien tunnistaminen ja käyttäminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija saa käsityksen kuinka luvut ja lukujoukot ovat kehittyneet historian saatossa. Korostetaan matemaattisten merkintöjen tehokkuutta kuvata ympäröivää maailmaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: hyvinvointiosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla vahvistetaan pohjaa matematiikan opinnoille ja opitaan näkemään matematiikka hyödyllisenä ja käyttökelpoisena työvälineenä arjessa. Opiskelija kertaa peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan periaatteet, 1. asteen yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen ja vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä. Keskeisiä sisältöjä ovat näiden lisäksi potenssien laskusäännöt, funktio, suoraan ja kääntäen verrannollisuus.

7.4.2. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden*
- *osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- *polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö*
- *2. asteen yhtälön ratkaisukaava*
- *polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)*
- *polynomien tekijät*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)*
- *rationaalifunktiot ja -yhtälöt*
- *juurifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Muotojen sovittaminen funktioiksi ja niiden tulkinta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Kasvun mallintaminen ja vastuulliset johtopäätökset.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: monitieteinen ja luova osaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö, 2. asteen yhtälön ratkaisukaava, polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo), polynomien tekijät, potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku), rationaalifunktiot, -yhtälöt ja juurifunktiot ja -yhtälöt.

Pitkän matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAA02 (OPS2021) vastaa kurssia MAA2 (OPS2016).

Geometria, 2 op (MAA03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa*
- *osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa*
- *harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita*
- *osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

- *kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus*
- *sini- ja kosinilause*
- *monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen*
- *ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa*
- *suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Geometristen muodot eri kulttuureissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Geometria mittaamisessa ja rakennustekniikassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: globaali- ja kulttuuriosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat kuvioiden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus, sini- ja kosinilause, monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen, ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa ja suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen.

Pitkän matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAA03 (OPS2021) vastaa kurssia MAA3 (OPS2016).

Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04)

Opintojakson moduulit

- Analyyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyyttinen geometria luo yhteyksiä geometristen ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa | f(x) | = a tai | f(x) | = | g(x) | olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Keskeiset sisällöt

Analyyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*
- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Luonnonilmiöiden kuvailu vektoreiden avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: monitieteinen ja luova osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat käyrän yhtälö, suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö, yhtälöryhmä, suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus, itseisarvoyhtälö, pisteen etäisyys suorasta, vektoreiden perusominaisuudet, tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla, tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma.

Pitkän matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAA04 (OPS2021) vastaa kurssia MAA5 (OPS2016).

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*
- *osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä sin f(x) = a tai sin f(x) = sin g(x)*
- *osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä sin2 x + cos2 x = 1*

- *tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- *suunnattu kulma ja radiaani*
- *yksikköympyrä*
- *sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen*
- *sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen*
- *murtopotenssi ja sen yhteys juureen*
- *eksponenttifunktiot ja -yhtälöt*
- *logaritmi ja logaritmin laskusäännöt*
- *logaritmifunktiot ja -yhtälöt*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Kasvun mallintaminen ja vastuulliset johtopäätökset.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Kulman yksikön määrittely historiallisesti ja kulttuurillisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: eettisyys ja ympäristöosaaminen, globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat suunnattu kulma ja radiaani, yksikköympyrä, sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen, sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen, murtopotenssi ja sen yhteys juureen, eksponenttifunktiot ja -yhtälöt, logaritmi ja logaritmin laskusäännöt, logaritmifunktiot ja -yhtälöt.

Pitkän matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAA05 (OPS2021) ei vastaa mitään kurssia (OPS2016).

Derivaatta, 3 op (MAA06)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla*
- *omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat*
- *osaa derivoida yhdistettyjä funktioita*
- *hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- *funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta*
- *polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat*
- *sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta*
- *yhdistetty funktio ja sen derivointi*
- *funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Tuotantoprosessien optimointi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Ilmiön mallintaminen, muutosnopeus ja johtopäätökset.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: eettisyys ja ympäristöosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta, polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat, sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat, funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta, funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta, yhdistetty funktio ja sen derivointi, funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen.

Pitkän matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAA06 (OPS2021) vastaa kurssia MAA6 (OPS2016).

Integraalilaskenta, 2 op (MAA07)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*
- *suorakaidesääntö*
- *pinta-alan ja tilavuuden laskeminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Kuvioiden pinta-alojen ja/tai kappaleiden tilavuuksien määrittäminen, saadun tuloksen luotettavuuden arviointi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: monitieteinen ja luova osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi, määrätty integraali, suorakaidesääntö, pinta-alan ja tilavuuden laskeminen.

Pitkän matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAA07 (OPS2021) vastaa kurssia MAA9 (OPS2016).

TIlastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja*
- *osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän*
- *perehtyy kombinatorisiin menetelmiin*
- *perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin*
- *ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- *keskiluvut ja keskihajonta*
- *korrelaatio ja lineaarinen regressio*
- *klassinen ja tilastollinen todennäköisyys*
- *permutaatiot ja kombinaatiot*
- *todennäköisyyden laskusäännöt*
- *binomijakauma*
- *diskreetti todennäköisyysjakauma*
- *diskreetin jakauman odotusarvo*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Yhteiskunnallinen tutkimus, tilastot päätöksenteon tukena.

Hyvinvointiosaaminen

- Rahapelien odotusarvot, merkitys omalle taloudelle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: yhteiskunnallinen osaaminen, hyvinvointiosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat keskiluvut ja keskihajonta, korrelaatio ja lineaarinen regressio, klassinen ja tilastollinen todennäköisyys, permutaatiot ja kombinaatiot, todennäköisyyden laskusäännöt, binomijakauma, diskreetti todennäköisyysjakauma, diskreetin jakauman odotusarvo.

Pitkän matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAA08 (OPS2021) vastaa kurssia MAA10 (OPS2016)).

Talousmatematiikka, 1 op (MAA09)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Yhteiskunnallisten palvelujen havainnollistaminen.

Hyvinvointiosaaminen

- Säästämisen ja lainanoton merkitys omalle taloudelle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: yhteiskunnallinen osaaminen, hyvinvointiosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat, korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus, talletukset ja lainat, taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia.

Pitkän matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAA09 (OPS2021) ei vastaa mitään kurssia (OPS2016).

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*
- *yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa*
- *kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Ympäröivän kolmiulotteisen maailman hahmottaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: monitieteinen ja luova osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa, piste- ja ristitulo, piste, suora ja taso avaruudessa, kulma avaruudessa, yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa, kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa.

Pitkän matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAA10 (OPS2021) ei vastaa mitään kurssia (OPS2016).

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat*
- *laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja*
- *oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja*
- *perehtyy logiikan käsitteisiin*
- *hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin*
- *osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta*
- *käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.*

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- *Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto*
- *vuokaavio*
- *yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi*
- *konnektiivit ja totuusarvot*
- *kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi*
- *Eukleideen algoritmi*
- *aritmetiikan peruslause*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Matematiikan kehitys eri kulttuureissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Algoritmien ja lukuteorian merkitys tietotekniikassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: globaali- ja kulttuuriosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto, vuokaavio, yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi, konnektiivit ja totuusarvot, kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi, Eukleideen algoritmi, aritmetiikan peruslause.

Pitkän matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAA11 (OPS2021) vastaa kurssia MAA11 (OPS2016).

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä*
- *osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita*
- *täydentää integraalilaskennan taitojaan*
- *perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- *paloittain määritelty funktio*
- *funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen*
- *jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia*
- *käänteisfunktio*
- *funktioiden raja-arvot äärettömyydessä*
- *epäoleelliset integraalit*
- *jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Jatkuvat jakaumat yhteiskunnallisessa tutkimuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: yhteiskunnallinen osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat paloittain määritelty funktio, funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen, jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia, käänteisfunktio, funktioiden raja-arvot äärettömyydessä, epäoleelliset integraalit, jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen.

Pitkän matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAA12 (OPS2021) vastaa kurssia MAA13 (OPS2016).

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan pakollisten opintojaksojen keskeisiä sisältöjä.
- Tutustutaan matematiikan ylioppilaskokeen arviointiin, vaatimuksiin ja koeympäristön ohjelmiin.
- Harjoitellaan vastaamaan ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- funktiot ja yhtälöt
- derivaatta ja integraali
- geometria ja analyyttinen geometria

- tilastot ja todennäköisyys
- vektorit

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnöin suoritettu (S), hylätty (H). Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat funktiot ja yhtälöt, derivaatta ja integraali, geometria ja analyyttinen geometria, tilastot ja todennäköisyys, vektorit.

Pitkän matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAA13 (OPS2021) vastaa kurssia MAA15 (OPS2016).

Matematiikan ohjelmistoja, 2 op (MAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hyödyntämään monipuolisesti ja luovasti dynaamisen matematiikan, symbolisen laskennan ja tilasto- ja taulukkolaskentaohjelmistoja.
- Opiskelija oppii tuottamaan sähköisessä muodossa matemaattisia kaavoja ja symboleja sisältävää tekstiä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- matemaattisten kaavojen ja symbolien kirjoittaminen
- symbolinen laskenta, laskentaohjelmistot, laskinohjelmat
- tilastotiedon käsittely ja esittäminen ohjelmistojen avulla
- taulukkolaskentaohjelmistojen käyttö

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnöin suoritettu (S), hylätty (H). Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy

harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat matemaattisten kaavojen ja symbolien kirjoittaminen, symbolinen laskenta, laskentaohjelmistot, tilastotiedon käsittely ja esittäminen ohjelmistojen avulla, taulukkolaskentaohjelmistojen käyttö.

Pitkän matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAA14 (OPS2021) vastaa kurssia MAA20 (OPS2016).

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAA18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot.
- Opiskelija syventää prosenttilaskennan taitojaan.
- Opiskelija oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä.
- Opiskelija osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen
- indeksi
- korkokäsite, yksinkertainen korko
- verotus
- valuutat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Peruslaskutaitojen merkitys omalle taloudelle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti.

Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: hyvinvointiosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen, indeksi, korkokäsite, yksinkertainen korko, verotus, valuutat.

Pitkän matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAA18 (OPS2021) ei vastaa mitään kurssia (OPS2016).

Matematiikan tukiopintojakso, 2 op (MAA19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa tukea kohtaamilleen matematiikan haasteille.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- pakollisten opintojaksojen keskeiset sisällöt soveltuvin osin ja tarpeenmukaisesti

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnöin suoritettu (S), hylätty (H). Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisiä sisältöjä ovat pakollisten opintojaksojen keskeiset sisällöt soveltuvin osin ja tarpeenmukaisesti.

Opintojakso MAA19 (OPS2021) ei vastaa mitään kurssia (OPS2016).

Johdanto-opintojakso, 2 op (MAA20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa.
- Opiskelija saa ohjausta ja tukea matematiikan opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- peruskoulun matematiikan kertaus (mm. peruslaskutoimitukset, laskujärjestys, murtoluvuilla laskeminen, potenssit, juuret sekä polynomit ja 1. asteen polynomifunktion kuvaaja.)

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnöin suoritettu (S), hylätty (H). Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisiä sisältöjä ovat mm. peruslaskutoimitukset, laskujärjestys, murtoluvuilla laskeminen, potenssit, juuret sekä polynomit ja 1. asteen polynomifunktion kuvaaja.

Opintojakso MAA20 (OPS2021) ei vastaa mitään kurssia (OPS2016).

7.4.3. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä*
- *oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua*
- *osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa*
- *osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- *ongelmien muotoileminen yhtälöiksi*
- *yhtälöiden ratkaiseminen*
- *ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen*
- *toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *aritmeettinen lukujono ja summa*
- *geometrinen lukujono ja summa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan mallintamaan kasvua ja tekemään vastuullisia johtopäätöksiä niistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeistä sisältöä on oppia muotoilemaan ongelmia yhtälöiksi, vahvistaa yhtälöiden ja yhtälöparien ratkaisemisen taitoja, oppia ratkaisemaan toisen asteen yhtälöitä sekä soveltamaan lukujonoja matemaattisten ongelmien ratkaisussa. Lisäksi harjoitellaan teknisten apuvälineiden käyttöä polynomifunktion tutkimisessa ja polynomiyhtälöihin liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Lyhyen matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAB02 (OPS2021) vastaa kurssia MAB2 (OPS2016, täydennettävä lukujonoilla).

Geometria, 2 op (MAB03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*
- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan geometristen muotojen hyödyntämiseen erilaisissa kulttuureissa historian saatossa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan geometrian hyödyntämiseen mittaamisessa sekä rakennustekniikassa. Tähän voidaan hyödyntää matematiikan ohjelmistoja.

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet: monitieteinen ja luova osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Harjaannutaan tekemään päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista sekä vahvistetaan tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitoja. Keskeisiä sisältöjä ovat kuvioiden yhdenmuotoisuus, suorakulmaisen kolmion trigonometria, Pythagoraan lause, kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen sekä geometrian menetelmien käyttö koordinaatistossa. Ratkaistaan käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen.

Lyhyen matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAB03 (OPS2021) vastaa kurssia MAB3 (OPS2016).

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *näkee reaalimaailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla*
- *arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla*
- *tottuu arvioimaan mallien hyvyyttä ja käyttökelpoisuutta*
- *osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- *lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen*
- *eksponenttiyhtälön ratkaiseminen*
- *ennusteet ja mallin hyvyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opitaan mallintamaan kasvua ja tekemään vastuullisia johtopäätöksiä niistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitellaan luonnon- tai rakennusteknisten muotojen sovittamista funktioiksi ja niiden tulkintaa.

Uteliaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudenlaisilla tavoilla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet: monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen, eksponenttiyhtälön ratkaiseminen sekä ennusteet ja mallin hyvyys.

Lyhyen matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAB04 (OPS2021) vastaa kurssia MAB4 (OPS2016).

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen tutkimuksen havainnollistaminen tilastomatematiikan avulla.

Tilastojen merkitys päätöksenteon tukena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraava laaja-alaisen osaamisen osa-alue: yhteiskunnallinen osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen, regression ja korrelaation käsitteet, havainto ja poikkeava havainto, ennusteiden tekeminen, todennäköisyyden käsite, yhteen- ja kertolaskusääntö, kombinaatiot ja tuloperiaate sekä todennäköisyyslaskennan mallit.

Lyhyen matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAB05 (OPS2021) vastaa kurssia MAB5 (OPS2016).

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman talouden hallintaan liittyvät peruslaskutaidot.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraava laaja-alaisen osaamisen osa-alue: hyvinvointiosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen, indeksi, korkokäsite, yksinkertainen korko, verotus sekä valuutat.

Lyhyen matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojaksot MAB06 ja MAB07 (OPS2021) vastavat kurssia MAB6 (OPS2016).

Talousmatematiikka, 1 op (MAB07)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Oman talouden hallintaan liittyvät matemaattiset mallit. Säästämisen ja lainanoton havainnollistaminen oman talouden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraava laaja-alaisen osaamisen osa-alue: hyvinvointiosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat, korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus, talletukset ja lainat sekä sekä taloudellisiin tilanteisiin soveltuvat matemaattiset mallit, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia.

Lyhyen matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojaksot MAB06 ja MAB07 (OPS2021) vastaavat kurssia MAB6 (OPS2016).

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Matematiikan avulla voidaan optimoida tehtaiden ja luonnonvarojen tuotanto prosesseja.

Optimointitehtävien avulla opiskelija havaitsee, kuinka tuotteiden suunnittelussa voidaan huomioida luonnon kantokyky ja rajalliset luonnonvarat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ilmiön mallintaminen. Mallin avulla ilmiön muutosnopeuden tarkastelu ja johtopäätöksien tekeminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatkuvien jakaumien hyödyntäminen yhteiskunnallisessa tutkimuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet: eettisyys ja ympäristöosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat graafiset ja numeeriset menetelmät, polynomifunktion derivaatta, polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen, polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä sekä funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla.

Lyhyen matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAB08 (OPS2021) vastaa kurssia MAB7 (OPS2016).

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Jatkuvien jakaumien hyödyntäminen yhteiskunnallisessa tutkimuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraava laaja-alaisen osaamisen osa-alue: yhteiskunnallinen osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta), toistokoe, binomijakauma sekä luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite.

Lyhyen matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAB09 (OPS2021) vastaa kurssia MAB8 (OPS2016).

Ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (MAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kerrataan pakollisten opintojaksojen keskeisiä sisältöjä
- tutustutaan matematiikan ylioppilaskokeen arviointiin, vaatimuksiin ja koeympäristön ohjelmiin
- harjoitellaan vastaamaan ylioppilaskokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- funktiot ja yhtälöt
- geometria
- tilastot ja todennäköisyys
- talousmatematiikka

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnöin suoritettu (S), hylätty (H). Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat funktiot ja yhtälöt, geometria, tilastot ja todennäköisyys sekä talousmatematiikka.

Lyhyen matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAB10 (OPS2021) vastaa kurssia MAB11 (OPS2016).

Matematiikan ohjelmistoja, 2 op (MAB11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii hyödyntämään monipuolisesti ja luovasti dynaamisen geometrian, symbolisen laskennan ja tilasto- ja taulukkolaskentaohjelmistoja
- opiskelija oppii tuottamaan sähköisessä muodossa olevia matemaattisia kaavoja ja symboleja sisältävää tekstiä
- opiskelija oppii kirjoittamaan vastauksen tehtävään käyttämällä mahdollisimman tehokkaasti matematiikan ohjelmistoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- matemaattisten kaavojen ja symbolien kirjoittaminen
- symbolinen laskenta
- laskentaohjelmistot
- tilastotiedon käsittely ja esittäminen ohjelmistojen avulla
- taulukkolaskentaohjelmistojen käyttö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kirjoita tähän.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnöin suoritettu (S), hylätty (H). Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Matematiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat matemaattisten kaavojen ja symbolien kirjoittaminen, symbolinen laskenta, laskentaohjelmistot, tilastotiedon käsittely ja esittäminen ohjelmistojen avulla sekä taulukkolaskentaohjelmistojen käyttö.

Lyhyen matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso MAB11 (OPS2021) vastaa kurssia MAB12 (OPS2016).

Matematiikan tukiopintojakso, 2 op (MAB12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija saa tukea kohtaamilleen matematiikan haasteille

Keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnöin suoritettu (S), hylätty (H). Hyväksytyn suorituksen saadakseen opiskelijan tulee osallistua opetukseen/ohjaukseen ja osoittaa aktiivisuutta opinnoissaan. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisenä tavoitteena on antaa tukea opiskelijan kohtaamiin matematiikan haasteisiin.

Lyhyen matematiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Johdanto-opintojakso, 2 op (MAB14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa.
- Opiskelija saa ohjausta ja tukea matematiikan opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan peruskoulun matematiikkaa mm. peruslaskutoimitukset, laskujärjestys, murtoluvuilla laskeminen, potenssit, juuret sekä polynomit ja 1. asteen polynomifunktion kuvaaja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnöin suoritettu (S), hylätty (H). Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan esimerkiksi testeillä, kokeella tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija osoittaa osaamistaan tuntityöskentelyllä ja kotitehtävien tekemisellä.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Keskeisiä sisältöjä ovat mm. peruslaskutoimitukset, laskujärjestys, murtoluvuilla laskeminen, itseisarvo, potenssit, juuret sekä polynomit ja 1. asteen polynomifunktion kuvaaja.

7.5. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään

biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syventyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävän tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista.** Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

***Vuorovaikutusosaamisen** osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

*Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

*Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestävän tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.*

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla*
- *ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta*
- *ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa*
- *saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja*
- *ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin*
- *ymmärtää evoluution merkityksen*
- *tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.*

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä*
- *saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla*
- *ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävän kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.*

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratoriossa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä*
- *osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen*
- *osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle*
- *osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.*

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- *elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot*
- *biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät*
- *biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen*

Evoluutio

- *solujen synty ja kehittyminen*
- *suvullinen ja suvuton lisääntyminen*
- *muuntelu ja sen perinnölliset perusteet*
- *luonnonvalinta*
- *lajiutuminen*
- *kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat*
- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- esim. yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa, kuten vierailut ja vierailijat
- esim. ryhmä- ja parityöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit, teemapäivät/viikot

Yhteiskunnallinen osaaminen

- tiedonhankinta ja analysointi

- lähdekriittisyys ja mediakriittisyys tiedonhaussa
- biologian alaan linkittyvät ammatit

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, esseet, kotitehtävät, kokeellinen työskentely jne. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoille kerrotaan opintojakson alussa opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet, jotka löytyvät myös kirjallisena verkko-oppimisympäristöstä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Keskeinen näkökulma opintojaksolla on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen. Opintojaksolla tutustutaan biologiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteitä.

Opintojakso vastaa aiemman OPS:n kurssia 1. Biologian opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Ekologian perusteet, 1 op (BI02)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Valinnainen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*

- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- luonnon monimuotoisuuden merkitys ihmisen hyvinvoinnille

Monitieteinen ja luova osaaminen

- oman tutkimuksen suunnittelu ja toteutus esim. "Luo oma eliö"
- tiedon havainnollistaminen ja esittäminen esim. posteri, kuvakollaasi, video

Yhteiskunnallinen osaaminen

- tiedonhankinta ja analysointi
- lähde- ja mediakriittisyys tiedonhankinnassa

Vuorovaikutusosaaminen

- esim. yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa, kuten vierailut ja vierailijat
- esim. ryhmä- ja parityöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit, teemapäivät/viikot

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, esseet, kotitehtävät, kokeellinen työskentely jne. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoille kerrotaan opintojakson alussa opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet, jotka löytyvät myös kirjallisena verkko-oppimisympäristöstä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta.

BI02- ja BI03-moduulit voidaan yhdistää samaan opintojaksoon. Opintojakson BI02 sisältöjä on mahdollista integroida kemian opintojakson KE02 sisältöjen kanssa.

Vastaa osin aiemman OPS:n kurssia 2. Biologian opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI03)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- ratkaisujen etsiminen yhdessä erilaisiin ympäristöongelmiin
- esim. yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa, kuten vierailut ja vierailijat
- esim. ryhmä- ja parityöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit, teemapäivät/viikot

Monitieteinen ja luova osaaminen

- menetelmät, joiden avulla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia esim. jäkäläkartoitus, kalkkikuoristen eliöiden (esim. simpukankuoret) syöpyminen happamassa liuoksessa
- ihmisen toiminnan vaikutukset ekosysteemeissä
- tiedonhankinta ja analysointi
- tiedon havainnollistaminen ja esittäminen esim. posteri, kuvakollaasi, video

Yhteiskunnallinen osaaminen

- tiedonhankinta ja analysointi

- lähde- ja mediakriittisyys tiedonhankinnassa

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- erilaisten ekosysteemien merkitys paikalliskulttuureille
- KEKE-elämäntapa, ekososiaalinen sivistys (ymmärrys omien valintojen merkityksestä) esim. kehittämisprojektit

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- KEKE-elämäntapa
- ekologisesti kestävän kehityksen mittarit esim. ekologinen jalanjälki, ekotehokkuus, ekologinen selkäreppu
- ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinot

Hyvinvointiosaaminen

- ekosysteemipalveluiden merkitys ihmisen hyvinvoinnille, erityisesti terveysvaikutukset (puhdas ilma ja vesi), virkistäytyminen sekä esteettisyys
- erilaiset vaikutusmahdollisuudet ja ratkaisukeinot, joita tarkastellaan eri näkökulmista esim. ilmastoahdistuksen vähentäminen, biodiversiteetin ylläpito

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, esseet, kotitehtävät, kokeellinen työskentely jne. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoille kerrotaan opintojakson alussa opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet, jotka löytyvät myös kirjallisena verkko-oppimisympäristöstä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisinä teemoina ovat ympäristöongelmat Suomessa ja muualla maailmassa. Opintojaksolla tutustutaan ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

BI02- ja BI03-moduulit voidaan yhdistää samaan opintojaksoon. BI03-opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida opintojaksojen KE02 sekä ENA07 sisältöjen kanssa.

Vastaa osin aiemman OPS:n kurssia 2. Biologian opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisolu*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päätteleminen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- kokeellinen työskentely esim. solujen mikroskopointi
- esim. oman tutkimuksen suunnittelu ja toteuttaminen esim. "Luo oma eliö"
- esim. posteri, kuvakollaasi, video
- tiedonhankinta ja tiedon analysointi

Vuorovaikutusosaaminen

- esim. vierailut ja vierailijat
- esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit

Yhteiskunnallinen osaaminen

- tiedonhankinta ja tiedon analysointi
- median seuraaminen esim. uusin tutkimustieto
- lähdekriittisyys, mediakriittisyys
- esim. ammatteihin ja opiskelumahdollisuuksiin tutustuminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, esseet, kotitehtävät, kokeellinen työskentely jne. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoille kerrotaan opintojakson alussa opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet, jotka löytyvät myös kirjallisena verkko-oppimisympäristöstä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan tumallisen solun rakennetta, toiminnan ohjaamista, solujen lisääntymistä ja periytymisen perusteita. Solujen toimintoja havainnollistetaan kokeellisella työskentelyllä.

Vastaa aiemman OPS:n kurssia BI03. Biologian opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Ihmisen biologia, 2 op (BI05)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- *ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- *osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- *osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- *osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- *osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- *osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudos, elin

- *solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- *elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- *hermoston rakenne ja toiminta*

- *umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- *ruoansulatuselimistö*
- *verenkiertoelimistö*
- *hengityselimistö*
- *kuona-aineiden eritys*

Liikkuminen

- *tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- *iho ja lämmönsäätely*
- *aistit*
- *puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- *sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- *hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- yksilön ja yhteisön hyvinvointiin vaikuttavat tekijät
- esim. sairauksien hoito ja ehkäisy

Vuorovaikutusosaaminen

- esim. vierailut ja vierailijat
- esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit

Monitieteinen ja luova osaaminen

- kokeellinen työskentely
- esim. oman tutkimusten suunnittelu ja toteuttaminen
- tiedonhankinta ja tiedon analysointi

Yhteiskunnallinen osaaminen

- tiedonhankinta ja tiedon analysointi
- esim. median seuraaminen
- lähdekriittisyys, mediakriittisyys
- esim. ammatteihin ja opiskelumahdollisuuksiin tutustuminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä

esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, esseet, kotitehtävät, kokeellinen työskentely jne. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoille kerrotaan opintojakson alussa opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet, jotka löytyvät myös kirjallisena verkko-oppimisympäristöstä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen. Opintojaksolla tarkastellaan ihmiselimistön kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

Opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida opintojakson PS03 sisältöjen kanssa.

Vastaa aiemman OPS:n kurssia BI04. Biologian opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot*
- *osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa*
- *syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa*
- *osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa*
- *osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- *mikrobien luokittelu*
- *bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi*
- *virusten rakenne ja lisääntyminen*
- *mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa*

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- *tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot*
- *DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu*
- *DNA:n sisältämän informaation selvittäminen*
- *geenien siirto- ja muokkausmenetelmät*

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- *perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus*
- *lääketieteet*
- *genomitieto ja sen hyödyntäminen*
- *DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus*
- *ympäristönsuojelu*
- *teollisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- kokeellinen työskentely esim. mikrobien viljely, käymisreaktion tutkiminen
- esim. oman tutkimusten suunnittelu ja toteuttaminen
- esim. posteri, kuvakollaasi, videot
- tiedonhankinta ja tiedon analysointi

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- biotekniikan mahdollisuudet ja uhat esim. lääketieteessä, ympäristönsuojelussa, ruuan tuotannossa, jalostuksessa jne.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- tiedonhankinta ja tiedon analysointi
- esim. median seuraaminen
- lähde- ja mediakriittisyys tiedon hankinnassa
- esim. ammatteihin ja opiskelumahdollisuuksiin tutustuminen

Vuorovaikutusosaaminen

- esim. vierailut ja vierailijat
- esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, esseet, kotitehtävät, kokeellinen työskentely jne. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoille kerrotaan opintojakson alussa opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet, jotka löytyvät myös kirjallisena verkko-oppimisympäristöstä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen sovellusten kehittämisessä niin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa kuin luonnonvarojen kestävän kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geenitekniikan ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Opintojaksolla esitellään uusimpia biotekniikan sovelluksia nopeasti kehittyvällä alalla.

Vastaa aiemman OPS:n kurssia BI05. Biologian opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Biologian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (BI09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija lisää valmiuksiaan vastata ylioppilaskirjoituksissa biologian tehtäviin
- opiskelija kehittää itsenäisen ajattelun ja tiedon soveltamisen taitojaan
- opiskelija lisää ymmärrystään biologian käsitteistöstä
- opiskelijan kyky hahmottaa aihekokonaisuuksia kehittyy

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- biologian pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen sisällöt
- erilaisten opiskelu- ja vastaustekniikoiden harjoittelu
- Abitti-koejärjestelmän käyttö
- tehtävissä tarvittavien ohjelmistojen käytön harjoittelu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritettu/hylätty-merkinnällä.

Hyväksytyn suorituksen edellytyksenä on opiskelijan aktiivinen osallistuminen ja sovittujen tehtävien tekeminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija syventää biologista ajattelutaitoaan ja lisää valmiuksiaan vastata ylioppilaskirjoituksissa biologian tehtäviin.

Suoritetaan ennen yo-kirjoituksia biologian viimeisenä opintojaksona. Suositellaan, että opiskelija on suorittanut kaikki biologian pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot ennen osallistumistaan BI09-opintojaksolle.

Ekologiaan perusteet, Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 2 op (BI02BI03)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Valinnainen
- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Valinnainen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- luonnon monimuotoisuuden merkitys ihmisen hyvinvoinnille

- ekosysteemipalveluiden merkitys ihmisen hyvinvoinnille, erityisesti terveysvaikutukset (puhdas ilma ja vesi), virkistäytyminen sekä esteettisyys
- erilaiset vaikutusmahdollisuudet ja ratkaisukeinot, joita tarkastellaan eri näkökulmista esim. ilmastoahdistuksen vähentäminen, biodiversiteetin ylläpito

Monitieteinen ja luova osaaminen

- menetelmät, joiden avulla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia esim. jäkäläkartoitus, kalkkikuoristen eliöiden (esim. simpukankuoret) syöpyminen happamassa liuoksessa
- ihmisen toiminnan vaikutukset ekosysteemeissä
- tiedonhankinta ja analysointi
- oman tutkimuksen suunnittelu ja toteutus esim. "Luo oma eliö"
- tiedon havainnollistaminen ja esittäminen esim. posteri, kuvakollaasi, video

Yhteiskunnallinen osaaminen

- tiedonhankinta ja analysointi
- lähde- ja mediakriittisyys tiedonhankinnassa

Vuorovaikutusosaaminen

- esim. yhteistyö paikallisten toimijoiden kanssa, kuten vierailut ja vierailijat
- esim. ryhmä- ja parityöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit, teemapäivät/viikot
- ratkaisujen etsiminen yhdessä erilaisiin ympäristöongelmiin

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- erilaisten ekosysteemien merkitys paikalliskulttuureille
- KEKE-elämäntapa, ekososiaalinen sivistys (ymmärrys omien valintojen merkityksestä) esim. kehittämisprojektit

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- KEKE-elämäntapa
- ekologisesti kestävän kehityksen mittarit esim. ekologinen jalanjälki, ekotehokkuus, ekologinen selkäreppu
- ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinot

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, esseet, kotitehtävät, kokeellinen työskentely jne. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoille kerrotaan opintojakson alussa opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet, jotka löytyvät myös kirjallisena verkko-oppimisympäristöstä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastellaan ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta. Opintojakson keskeisinä teemoina ovat ympäristöongelmat Suomessa ja muualla maailmassa. Opintojaksolla tutustutaan ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

Opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida opintojaksojen KE02 sekä ENA07 sisältöjen kanssa.

Opintojakso vastaa aiemman opsin kurssia BI02. Biologian opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

*Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.*

*Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.*

*Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävän elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävissä kulutusvalinnoissa.*

*Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.*

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa*
- *ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä*
- *osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä*
- *syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa*
- *osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista*
- *ymmärtää kestävän elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvaroja säästävän kiertotalouden merkityksen.*

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja*

- *ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.*

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa*
- *osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla*
- *osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti*
- *osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin*
- *ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä*
- *seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia*
- *tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja*
- *saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävää tulevaisuutta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.*

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE01)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*

- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomediaa hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vahvistamme yhteiskunnallista osaamista ohjaamalla opiskelijaa ymmärtämään kestävän kehityksen ja globaalin vastuun merkitystä yksilön valinnoissa ja toiminnassa osana yhteiskuntaa. Opintojakson aikana yhteiskunnallista osaamista vahvistavat esimerkiksi seuraavat toiminnot:

- Tiedonhankinta ja analysointi
- Lähdekriittisyys, mediakriittisyys
- Geomedian hyödyntäminen, kartanlukutaito

Vuorovaikutusosaaminen

Käytämme opintojaksossa opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia työskentelytapoja, joissa korostuvat erityisesti sosiaaliset taidot ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä.

- Esim. vierailut / vierailijat
- Esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme hyvinvointiosaamista miettimällä, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai ihmistoiminnan negatiivisia ympäristövaikutuksia lieventää eri alueilla. Työskentelytapojen lisäksi hyvinvointiosaamiseen nivoutuvat esimerkiksi seuraavat opintojakson asiat:

- Ilmastonmuutoksen syyt ja niihin vaikuttaminen. Samalla voidaan lieventää opiskelijoiden kokemaa ilmastoahdistusta.
- Varautuminen hasardeihin
- Henkilökohtaiset valinnat ja niiden vaikutus hyvinvointiin

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana lisäämme opiskelijan ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Opintojakson aihekokonaisuuksista tätä tavoitetta tukevat esimerkiksi

- Valmius ymmärtää kestävän elämäntavan merkitystä tulevaisuuden hyvinvoinnin turvaamisessa
- Puhtaan veden puute, nälkä
- Hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys
- Kestävät kulutusvalinnat
- Yksilön vaikutusmahdollisuudet esim. Earth hour

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla syvennämme opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Tarkastelemme opintojakson aikana globalisaation etuja ja haittoja eri näkökulmista. Opintojakson sisällöistä tätä tavoitetta tukevat esimerkiksi

- Väestönkasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset
- Hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys sekä pakolaisuus

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjaannutamme opiskelijaa monitieteelliseen ja luovaan työskentelyyn perehtymällä maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Tämä laaja-alainen osaamisen osa-alue toteutuu opintojakson alun kokonaisuuksissa, joissa tarkastelemme maantiedettä tieteenalana. Monitieteellisyys ja luova osaaminen nivoutuvat esimerkiksi seuraaviin aihekokonaisuuksiin

- Miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa
- Miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa
- Alueelliset ajankohtaiset uutiset

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, esseet, kotitehtävät jne. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti

järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoille kerrotaan opintojakson alussa opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet, jotka löytyvät myös kirjallisena verkko-oppimisympäristöstä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytämme opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ilmiöiden tarkasteluun ympäristön muutosten ja ihmiskunnan muutosten kautta. Opintojakson aikana seuraamme ajankohtaisia uutisia eri puolilta maailmaa ja hahmotamme maailmanlaajuisia muutoksia sekä luonnon, ympäristön että ihmiskunnan kannalta. Opintojaksossa käsittelemme myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä sekä mahdollisuuksia ennakoida ja hillitä sekä varautua ja sopeutua muutoksiin.

Opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida biologian opintojakson BI03 sisältöjen kanssa.

Opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida fysiikan opintojaksojen FY01 ja FY02 sisältöjen kanssa.

Opintojakso vastaa vanhan OPS:n kurssia GE01.

Maantieteen opintojaksot suosittelemme suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Sininen planeetta, 2 op (GE02)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*
- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vahvistamme opiskelijan yhteiskunnallista osaamista ohjaamalla opiskelijaa ymmärtämään kestävän kehityksen ja globaalin vastuun merkitystä yksilön valinnoissa ja toiminnassa. Opintojakson aikana yhteiskunnallista osaamista vahvistavat esimerkiksi seuraavat seikat:

- Tiedonhankinta ja analysointi
- Lähdekriittisyys, mediakriittisyys
- Geomedian hyödyntäminen, kartanlukutaito

Vuorovaikutusosaaminen

Käytämme opintojaksossa opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia työskentelytapoja, joissa korostuvat erityisesti sosiaaliset taidot ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä.

- Esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjaannutamme opiskelijaa monitieteelliseen ja luovaan työskentelyyn perehtymällä maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Monitieteiseen ja luovaan osaamiseen liittyvät esimerkiksi seuraavat asiat

- Tiedonhankinta ja analysointi
- Hankittua tietoa havainnollistetaan esim. posterien, kuvakollaasien, videoiden, diagrammien ja karttojen avulla
- Geomedian hyödyntäminen, kartanlukutaito

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, esseet, kotitehtävät jne. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti

järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoille kerrotaan opintojakson alussa opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet, jotka löytyvät myös kirjallisena verkko-oppimisympäristöstä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastelemme luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennämme ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Käsittelemme teemoja alueellisesta näkökulmasta. Teemojen yhteydessä käsittelemme myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä.

Opintojakso vastaa vanhan OPS:n kurssia GE02.

Maantieteen opintojaksot suosittelemme suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Yhteinen maailma, 2 op (GE03)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä*
- *tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet*
- *osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla*
- *osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita*
- *osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.*

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- *ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*
- *paikkojen kokeminen ja miellekartat*

Väestö, asutus ja kulttuurit

- *väestörakenne ja väestönmuutokset*
- *asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet*

- *kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema*

Kaupungit ja kaupungistuminen

- *maankäyttö ja rakennettu ympäristö*
- *kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit*

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- *maa-, metsä- ja kalatalous*
- *kaivannaiset, energialähteet*
- *teollisuus*
- *kiertotalous*

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vahvistamme yhteiskunnallista osaamista ohjaamalla opiskelijaa ymmärtämään kestävän kehityksen ja globaalin vastuun merkitystä yksilön valinnoissa ja toiminnassa. Opintojakson aikana yhteiskunnallista osaamista vahvistavat esimerkiksi seuraavat toiminnot:

- Tiedonhankinta ja analysointi
- Lähdekriittisyys, mediakriittisyys
- Geomedian hyödyntäminen, kartanlukutaito

Vuorovaikutusosaaminen

Käytämme opintojaksolla opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia työskentelytapoja, joissa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä.

- Opintojakson aikana voidaan toteuttaa vierailuja / pyytää vierailijoita oppitunneille
- Esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla syvennämme opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä. Opintojakson aikana tarkastelemme globalisaation etuja ja haittoja eri näkökulmista. Opintojakson sisällöistä näitä tavoitetta tukevat esimerkiksi seuraavat aihekokonaisuudet

- Asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet
- Kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema
- Globalisaatio
- Innovaatioiden alueellinen leviäminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vahvistamme opintojakson aikana opiskelijan ymmärrystä kestävän elämäntavan merkityksestä tulevaisuuden hyvinvoinnin turvaamisessa. Opintojakson aihekokonaisuuksista tätä tavoitetta tukevat esimerkiksi

- Maa-, metsä- ja kalatalous
- Kaivannaiset, energialähteet
- Teollisuus
- Kiertotalous

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme hyvinvointiosaamista pohtimalla, millaisien ratkaisujen avulla maankäytöstä ja kaupungistumisesta aiheutuvia hyvinvointiin negatiivisesti vaikuttavia muutoksia voidaan estää tai lieventää eri alueilla. Vuorovaikutteisten työskentelytapojen lisäksi hyvinvointiosaamiseen nivoutuvat seuraavat opintojakson asiat:

- Maankäyttö ja rakennettu ympäristö
- Kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteellisen ja luovan työskentelyn taitoja vahvistamme hankkimalla tietoa erilaisista tietolähteistä, sekä analysoimalla ja kuvaamalla hankittua tietoa. Geomediataidoilla vahvistamme opiskelijan monilukutaitoa. Esimerkiksi seuraavat opintojakson aihekokonaisuudet tukevat monitieteistä ja luovaa osaamista:

- Ihmismaantieteen tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen geomedian avulla
- Riippuvuussuhteiden kuvaaminen ja analysointi
- Luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusten analysointi ihmisen toimintaan sekä erilaisten alueiden vertailu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, esseet, kotitehtävät jne. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoille kerrotaan opintojakson alussa opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet, jotka löytyvät myös kirjallisena verkko-oppimisympäristöstä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa tarkastelemme ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennämme ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta ja vuorovaikutusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta sekä ihmistoiminnan vastuullisuus ja ympäristön hyvinvointi. Kaikkia teemoja käsitelemme alueellisesta näkökulmasta. Teemojen yhteydessä käsitelemme myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä.

Opintojakso vastaa vanhan OPS:n kurssia GE03.

Maantieteen opintojaksot suosittelemme suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE04)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vahvistamme opiskelijan yhteiskunnallista osaamista ohjaamalla opiskelijaa ymmärtämään kestävän kehityksen ja globaalin vastuun merkitystä yksilön valinnoissa ja toiminnassa osana yhteiskuntaa. Opintojakson aikana yhteiskunnallista osaamista vahvistavat esimerkiksi seuraavat toiminnot:

- Tiedonhankinta ja analysointi
- Lähdekriittisyys, mediakriittisyys
- Geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä
- Kartanlukutaito

Vuorovaikutusosaaminen

Käytämme opintojaksolla opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia työskentelytapoja, joissa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä.

- Esim. vierailut / vierailijat (maanmittauslaitos, kaupunkisuunnitteluyksikkö)
- Esim. ryhmätyöt, väittelyt, esitelmät, opponointi, tutkimusprojektit
- Erilaiset osallistumis- ja vuorovaikutustavat: esim. mielipidekirjoitukset, mielenilmaisut, some-vaikutus, vastamainokset

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla harjaannutamme opiskelijaa erityisesti tutkimuksellisuuteen sekä monitieteelliseen ja luovaan työskentelyyn. Tämä toteutuu läpi koko opintojakson, jossa aihealueina ovat esimerkiksi

- Ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen
- Geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet
- Tutkielman tai muun projektin laadinta yksin tai ryhmässä

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamista edistämme pohtimalla, millaisten ratkaisujen avulla aluesuunnittelulla voidaan parantaa yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvointia. Sosiaalisten ja vuorovaikutteisten työskentelytapojen lisäksi hyvinvointiosaamiseen nivoutuvat seuraavat opintojakson asiat:

- Kaupunkisuunnittelu (valo, melu, viheralueet yms.) ja sen vaikutus hyvinvointiin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10.

Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Arviointia toteutetaan oppimista tukevana ja edistävänä esim. itsearviointina, vertaisarviointina sekä oppimistulosten arviointina. Opiskelijoille annetaan opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan esim. pari- ja ryhmätyöt, esseet, kotitehtävät jne. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opintojaksolla mahdollisesti järjestettävän päättävän kokeen ja/tai välitestien arvosanat. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opiskelijoille kerrotaan opintojakson alussa opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet, jotka löytyvät myös kirjallisena verkko-oppimisympäristöstä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa perehdytämme opiskelijaa aiemmissa moduuleissa hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin

toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia opintojaksossa ovat aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet sekä geomedian käyttö tutkimuksessa ja vaikuttamisessa.

Opintojakson sisältöjä on mahdollista integroida pitkän matematiikan opintojakson MA08/MA09 sisältöjen kanssa ja lyhyen matematiikan MAB05 opintojakson sisältöjen kanssa.

Opintojakso vastaa vanhan OPS:n kurssia GE04.

Maantieteen opintojaksot suosittelemme suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Maantieteen ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (GE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija lisää valmiuksiaan vastata ylioppilaskirjoituksissa maantieteen tehtäviin
- opiskelija kehittää itsenäisen ajattelun ja tiedon soveltamisen taitojaan
- opiskelija lisää ymmärrystään maantieteen käsitteistöstä
- opiskelijan kyky hahmottaa aihekokonaisuuksia kehittyy

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- maantieteen pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen sisällöt
- erilaisten opiskelu- ja vastaustekniikoiden harjoittelu
- Abitti-koejärjestelmän käyttö
- tehtävissä tarvittavien ohjelmistojen käytön harjoittelu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritettu/hylätty -merkinnällä.

Hyväksytyn suorituksen edellytyksenä on opiskelijan aktiivinen osallistuminen ja sovittujen tehtävien tekeminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija syventää maantieteellistä ajattelutaitoaan. Keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija osaa tulkita, soveltaa ja arvioida maantieteellistä tietoa sekä kykenee hyödyntämään monipuolisesti geomediaa tiedon hankinnassa, analysoinnissa ja esittämisessä.

Suoritetaan ennen yo-kirjoituksia maantieteen viimeisenä opintojaksona. Suositellaan, että opiskelija on suorittanut kaikki maantieteen pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot ennen osallistumistaan GE05-opintojaksolle.

7.7. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin

rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaja-alainen osaaminen

*Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.*

*Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

*Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestävän tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**, **globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.*

*Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.*

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle*
- *tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita*
- *perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa*
- *tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä*
- *jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla*
- *osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla*
- *ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla*
- *osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen*
- *osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY01)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- *tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- *tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- *osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Fysiikka osana yhteiskuntaa ja yleissivistystä.

Hyvinvointiosaaminen

- Fysiikan merkitys ihmisen hyvinvoinnille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Fysiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: yhteiskunnallinen osaaminen ja hyvinvointiosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä, mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi, graafinen malli ja lineaarinen malli, yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus.

Fysiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojaksot FY01 ja FY02 (OPS2021) vastaavat kurssia FY1 (OPS2016).

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY02)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Uusiutuvat energialähteet, kestävä kehitys.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Ympäristöosaaminen, luonnon monimuotoisuus.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Fysiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: globaali- ja kulttuuriosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen, energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen, energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen.

Fysiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojaksot FY01 ja FY02 (OPS2021) vastaavat kurssia FY1 (OPS2016).

Energia ja lämpö, 2 op (FY03)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*

- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Energia yhteiskunnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Fysiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: yhteiskunnallinen osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana, mekaaninen työ, termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttujat, lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine, energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä, aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset, lämpölaajeneminen, kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö.

Fysiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso FY03 (OPS2021) vastaa kurssia FY2 (OPS2016).

Voima ja liike, 2 op (FY04)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä*
- *osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta*
- *ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa*
- *tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- *tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike*
- *kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait*
- *voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö*
- *paino ja kitka*
- *liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia*
- *mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate*
- *liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Fysiikan merkitys liikenneturvallisuudelle.

Hyvinvointiosaaminen

Mekaniikan ilmiöitä liikunnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Fysiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: yhteiskunnallinen osaaminen ja hyvinvointiosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike, kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait, voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö, paino ja kitka, liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia, mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate, liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset.

Fysiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso FY04 (OPS2021) vastaa kurssia FY4 (OPS2016).

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Melun haittavaikutukset, kuulon suojaaminen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Soittimet, akustiikka.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Fysiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat momentti ja kappaleen kiertyminen, tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa, tasainen ympyräliike ja normaalikiihtyvyys, gravitaatiolaki ja planetaarinen liike, jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi, harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia, mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen, mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot, ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen.

Fysiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso FY05 (OPS2021) vastaa kurssia FY5 (OPS2016).

Sähkö, 2 op (FY06)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*

- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Sähköturvallisuuden perusteet.

Vuorovaikutusosaaminen

- Sähköiset viestintävälineet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Fysiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: yhteiskunnallinen osaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä, resistanssi ja Ohmin laki, sähköteho ja Joulen laki, vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait, akut ja akun latauspiiri, Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä, potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä, kondensaattori ja kondensaattorin energia, puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä, sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus.

Fysiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso FY06 (OPS2021) vastaa kurssia FY3 (OPS2016).

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

Keskeiset sisällöt

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Sähköenergiantuotanto ja -siirto, hiukkaskiihdytin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Fysiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: yhteiskunnallinen osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat ferromagnetismi ja magneettinen dipoli, magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä, varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä, virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima, sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat, generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla, sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri, valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen, valon interferenssi ja diffraktio, valon polarisaatio kvalitatiivisesti.

Fysiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso FY07 (OPS2021) vastaa kurssia FY6 (OPS2016).

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

Keskeiset sisällöt

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Ydinvoiman perusteet energiakeskustelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Fysiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaiset osaamisen osa-alueet: vuorovaikutusosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa, fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina, atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate, kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet, atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen, ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia, ydinvoima, fissio ja fuusio, hajoamislaki, ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa, hiukkasfysiikan standardimalli, maailmankaikkeuden kehitys.

Fysiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso FY08 (OPS2021) vastaa kurssia FY7 (OPS2016).

Fysiikan ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (FY09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kokonaiskuvan muodostaminen lukiofysiikasta
- ylioppilaskirjoituksiin valmistautuminen
- lukiofysiikan kertaus

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- fysiikan opintojaksojen keskeiset sisällöt
- ylioppilaskokeessa tarvittavien teknisten apuvälineiden käyttö
- fysiikka ja korkeakouluopinnot
- hyvän vastauksen piirteet fysiikassa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnöin suoritettu (S), hylätty (H). Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Fysiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat fysiikan opintojaksojen keskeiset sisällöt, ylioppilaskokeessa tarvittavien teknisten apuvälineiden käyttö, fysiikka ja korkeakouluopinnot, hyvän vastauksen piirteet fysiikassa.

Fysiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso FY09 (OPS2021) vastaa kurssia FY15 (OPS2016).

Kokeellisen työskentelyn opintojakso, 2 op (FY10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- lukiofysiikan keskeisten sisältöjen ymmärryksen syventäminen kokeellisten töiden avulla
- kokeellisten taitojen syventäminen ja harjaannuttaminen
- mittausvirheiden vaikutuksen ymmärtäminen mittaustuloksen luotettavuuteen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- mittausvirheet ja virheen eteneminen
- mittaustulosten käsittely ja datan linearisointi
- käyrän sovitus mittauspistejoukkoon
- mittalaitteiden kalibroiminen
- mittalaitteiden käyttö ja mittausten suunnittelu
- mittaustulosten kirjaaminen ja esittäminen
- työselostuksen rakenne

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnöin suoritettu (S), hylätty (H). Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä ja/tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija voi erityistapauksessa osoittaa osaamistaan myös suullisesti. Työskentelyä arvioidaan esimerkiksi tarkkailemalla, kuinka opiskelija selviytyy harjoitustehtävistä sekä missä määrin hän omaksuu käytettävät ohjelmistot. Eduksi katsotaan oman tason mukainen pitkäjänteinen työskentely. Fysiikan luonteesta johtuen kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijan ilmaisuun: hyvässä esityksessä terminologian käyttö on mielekästä, päätelmät hyvin johdettu ja tulokset perusteltu.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat mittausvirheet ja virheen eteneminen, mittaustulosten käsittely ja datan linearisointi, käyrän sovitus mittauspistejoukkoon, ittalaitteiden kalibroiminen, mittalaitteiden käyttö ja mittausten suunnittelu, mittaustulosten kirjaaminen ja esittäminen, työselostuksen rakenne.

Fysiikan opintojaksot suositellaan suoritettavaksi numerojärjestyksessä.

Opintojakso FY10 (OPS2021) vastaa kurssia FY10 (OPS2016).

7.8. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee

käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokitteleminen ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee ***hyvinvointiosaamisen*** *tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.*

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää ***vuorovaikutusosaamistaan*** *ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.*

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemisessa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja ***monitieteistä osaamista*** *tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.*

Luonnontieteellisessä työskentelyssä ***luova osaaminen*** *näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.*

Kemian opetus tukee opiskelijan ***yhteiskunnallista osaamista*** *sekä* ***globaali- ja kulttuuriosaamista****. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.*

*Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen.*

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa*
- *osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta*
- *saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla*
- *saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.*

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti*
- *tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti*
- *osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi*
- *osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä*
- *osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.*

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä*
- *osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä*
- *osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä*
- *osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia ja minä, 1 op (KE01)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin*
- *saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta*
- *oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna*
- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa*
- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Kemikaalit ja kemian merkitys omassa arjessa.
- Turvallinen laboratoriotyöskentely.

Vuorovaikutusosaaminen

- Kemian kielitietoisuus ja vuorovaikutus.

- Yhteinen tiedon rakentelu.
- Työskentely erilaisin työskentelytavoin tai yhteistyö ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kemian merkitys yhteiskunnassa, työelämässä ja jatko-opinnoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 -10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan esimerkiksi yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija osoittaa osaamistaan tuntityöskentelyllä, kotitehtävien tekemisellä ja esim. ryhmätöillä.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet: hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen ja yhteiskunnallinen osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään kemian merkitykseen omassa elämässä, työelämässä ja jatko-opinnoissa. Opiskellaan atomin rakennetta, jaksollisen järjestelmän periaatteita sekä aineiden luokittelua puhtaisiin aineisiin ja seoksiin. Harjoitellaan ainemäärän ja konsentraation laskemista.

KE01 ja KE02 korvaavat yhdessä vanhan opetussuunnitelman kurssin KE01. Kemian opintojaksojen suoritusjärjestys on KE01, KE02, KE03, KE04 (neljä ensimmäistä numerojärjestyksessä), ja niiden jälkeen KE05 ja KE06 (järjestys vapaa).

KE01 opintojakson voi suorittaa lähi- tai verkko-opintojaksona.

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE02)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävän elämäntavan edistämisessä*
- *tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa*
- *osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti*
- *osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa*

- *ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- *tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävän elämäntavan edistämisessä luonnontieteissä*
- *aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen*
- *alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus*
- *aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Veden ja alkuaineiden kierto ja riittävyys.
- Elinkaariajattelu.
- Kiertotalous.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kemia kestävän tulevaisuuden rakentajana.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Tutustutaan tieteellisen tiedon tuottamiseen esim. ajankohtaisten uutisten avulla, työelämä-, yritys- tai korkeakouluvierailulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 -10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan esimerkiksi yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija osoittaa osaamistaan tuntityöskentelyllä, kotitehtävien tekemisellä ja esim. ryhmätöillä.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet: eettisyys ja ympäristöosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen ja monitieteinen ja luova osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan kestävän elämäntavan edistämiseen luonnontieteissä ja aineen rakenteen mallintamiseen. Syvennetään käsitystä kemiallisista sidoksista ja niiden merkityksestä aineen ominaisuuksille.

KE01 ja KE02 korvaavat yhdessä vanhan opetussuunnitelman kurssin KE01. Kemian opintojaksojen suoritusjärjestys on KE01, KE02, KE03, KE04 (neljä ensimmäistä numerojärjestyksessä), ja niiden jälkeen KE05 ja KE06 (järjestys vapaa).

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

Keskeiset sisällöt

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen mallintamisen välineenä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Fysiologisesti vaikuttavat aineet.
- Lääkkeiden vaikutus elimistössä.
- Lääkekemian tutkimus.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Esimerkiksi lääketeollisuuden haasteet
- Kemiallisten yhdisteiden tutkiminen ja tunnistaminen ympäristössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 -10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan esimerkiksi yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija osoittaa osaamistaan tuntityöskentelyllä, kotitehtävien tekemisellä ja esim. ryhmätöillä.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet: eettisyys ja ympäristöosaaminen , yhteiskunnallinen osaaminen ja monitieteinen ja luova osaaminen

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan hiilen yhdisteitä, niiden rakennetta ja ominaisuuksia. Molekyylien mallintamisessa käytetään tieto- ja viestintäteknilogiaa.

KE03 korvaa vanhan opetussuunnitelman kurssin KE02. Kemian opintojaksojen suoritusjärjestys on KE01, KE02, KE03, KE04 (neljä ensimmäistä numerojärjestyksessä), ja niiden jälkeen KE05 ja KE06 (järjestys vapaa).

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme*
- *osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykyteknologian sovelluksissa*
- *osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen*
- *ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

Keskeiset sisällöt

- *reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen*
- *kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet*
- *saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa*
- *ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä*
- *saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio*
- *protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä*
- *additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen*
- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kemiallisten reaktioiden tutkiminen kokeellisesti, havaintojen tekeminen, mittaustulosten käsittely ja tulkinta sekä tulosten esittäminen tukevat luovan ajattelun kehittymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Erilaisissa ryhmissä työskentely vahvistaa vuorovaikutustaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 -10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan esimerkiksi yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija osoittaa osaamistaan tuntityöskentelyllä, kotitehtävien tekemisellä ja esim. ryhmätöillä.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet: vuorovaikutusosaaminen sekä monitieteinen ja luova osaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastellaan erilaisia kemiallisia reaktioita ja niiden merkitystä elinympäristössä. Reaktioiden tarkastelussa edetään havainnoista reaktiotuotteiden päättelyyn ja reaktioyhtälöiden kirjoittamiseen. Reaktioyhtälöä käytetään myös reaktion kvantitatiivisessa tarkastelussa.

KE04 korvaa vanhan opetussuunnitelman kurssin KE03. Kemian opintojaksojen suoritusjärjestys on KE01, KE02, KE03, KE04 (neljä ensimmäistä numerojärjestyksessä), ja niiden jälkeen KE05 ja KE06 (järjestys vapaa).

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemiaan liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Keskeiset sisällöt

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen vahvistamiseksi tarkastellaan kemian merkitystä eettisesti kestävämpien ratkaisujen tuottajana erilaisissa teollisuusprosesseissa, kierrätyksen tehostamisessa sekä uusiutuvan energian tuotannossa ja varastoinnissa. Ympäristöosaamista vahvistetaan tarkastelemalla katalyyttien käyttöä kemiallisissa reaktioissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Esimerkiksi kemiaan liittyvien energiaratkaisujen pohtiminen pienryhmissä vahvistaa vuorovaikutusosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 -10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan esimerkiksi yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija osoittaa osaamistaan tuntityöskentelyllä, kotitehtävien tekemisellä ja esim. ryhmätöillä.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet: eettisyys ja ympäristöosaaminen ja vuorovaikutusosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään kemiallista energiaa ja energian varastointi- ja hyödyntämistapoja. Siinä perehdytään luonnontieteellisen tutkimuksen suunnitteluun sekä tarkastellaan hapettumis- ja pelkistymisreaktioita ja niiden sovelluksia.

KE05 korvaa vanhan opetussuunnitelman kurssin KE04. Kemian opintojaksojen suoritusjärjestys on KE01, KE02, KE03, KE04 (neljä ensimmäistä numerojärjestyksessä), ja niiden jälkeen KE05 ja KE06 (järjestys vapaa).

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa*
- *osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä*
- *osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia*
- *tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

Keskeiset sisällöt

- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät*
- *homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä*
- *happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*

- *puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla*
- *reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella*
- *tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustutaan kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen ja ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa. Elimistön ja luonnon puskurisysteemit.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Happamoitumisen ja ilmastonmuutoksen ehkäisy.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoin 4 -10. Opintojakson tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen hallintaa arvioidaan esimerkiksi yhdellä tai useammalla testillä, kokeella, harjoitustyöllä tai tehtäväkokonaisuudella. Opiskelija osoittaa osaamistaan tuntityöskentelyllä, kotitehtävien tekemisellä ja esim. ryhmätöillä.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä. Opintojakson arvosanaa voidaan korottaa lisänäytöillä.

Arvioinnissa huomioidaan seuraavat laaja-alaisen osaamisen osa-alueet: hyvinvointiosaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään kemiallisen tasapainon käsitettä sekä tarkastellaan sitä kvantitatiivisesti että kvalitatiivisesti. Tieto- ja viestintäteknologian avulla esitetään tutkimustuloksia graafisesti ja tulkitaan tuloksia.

KE06 korvaa vanhan opetussuunnitelman kurssin KE05. Kemian opintojaksojen suoritusjärjestys on KE01, KE02, KE03, KE04 (neljä ensimmäistä numerojärjestyksessä), ja niiden jälkeen KE05 ja KE06 (järjestys vapaa).

Kemian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (KE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa kemian osaamistaan ja kokonaiskuvan muodostamista sekä harjoittelee oikeaa vastaustekniikkaa.
- Opintojaksolla käydään läpi lukion kemian oppimäärän keskeisiä asiakokonaisuuksia, ylioppilaskirjoitusten kemian kokeen tehtäviä ja jatko-oppilaitosten pääsykoetehtäviä. .

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisältöön kuuluu oppiainerajat ylittäviä kokonaisuuksia sekä myös demonstraatioon tai oppilastyöhön perustuvia ongelmia.
- Harjoitellaan yo-kokeessa käytettävien digitaalisten työkalujen käyttöä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritettu/hylätty-merkinnällä.

Opintojaksolla arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja keskeisten sisältöjen osaamista monipuolisin menetelmin. Arviointi on jatkuvaa ja opiskelijaa tukevaa.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käydään läpi lukion kemian oppimäärän keskeisiä asiakokonaisuuksia, ylioppilaskirjoitusten kemian kokeen tehtäviä ja jatko-oppilaitosten pääsykoetehtäviä sekä harjoitellaan yo-kokeessa käytettävien digitaalisten työkalujen käyttöä.

Opintojakson pohjaksi suositellaan kemian opintojaksojen KE01-KE06 asiasisältöjen hallintaa. Opintojakso korvaa vanhan opetussuunnitelman kurssin KE06.

Analyyttisen kemian laboratoriotyöt, 2 op (KE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kokeellisesti erilaisiin kemianteollisuudessa ja ympäristöanalytiikassa käytettyihin analyysimenetelmiin ja niissä tarvittaviin laskennallisiin menetelmiin.
- Opiskelija harjoittelee tieteellisen raportoinnin perusteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tehdään kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia määrityksiä, käyttäen mm. gravimetriaa, titrausta, spektrofotometriaa. Tehdyistä töistä laaditaan työselostuksia tai tulokset raportoidaan suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan merkinnöin suoritettu (S), hylätty (H). Opiskelija osoittaa osaamistaan kokeellisella työskentelyllä ja kirjallisilla tuotoksillaan.

Oppimista voidaan ohjata esimerkiksi opettajan antamalla henkilö- ja/tai ryhmäkohtaisella palautteella sekä itsearvioinnilla tai vertaisarvioinnilla. Palaute on luonteeltaan positiivista ja kannustavaa, ja siinä otetaan huomioon opiskelijan kehittyminen opintojen aikana.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet julkaistaan opintojakson alussa oppimisympäristössä.

Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tehdään kvalitatiivisia ja kvantitatiivisia määrityksiä, käyttäen mm. gravimetriaa, titrausta, spektrofotometriaa. Tehdyistä töistä laaditaan työselostuksia tai tulokset raportoidaan suullisesti.

7.9. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

*Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttista ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

*Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkiperäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.*

*Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.*

***Gloabaali- ja kulttuuriosaamisen** näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.*

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina*
- *osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja*

- *hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä*
- *kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin*
- *oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista*
- *kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkiperäisesti perustellen.*

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin*
- *oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä*
- *tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä*
- *perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin*
- *osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.*

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- *mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa*
- *johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna*
- *keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen*
- *tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero*
- *tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- FI1-opintojaksolla aktiivisen kansalaisuuden taidot kehittyvät yhdessä kriittisen ja itsenäisen ajattelun taitojen kanssa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Argumentaation ja pätevän päättelyn perusteisiin tutustuminen sekä niiden harjoitteleminen suullisesti ja kirjallisesti harjaannuttavat opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- FI1-opintojaksolla monitieteistä ja luovaa osaamista harjoitetaan hahmottelemalla käsitystä tiedon ja tieteen luonteesta. Kriittisyys ja monet filosofian tekemisen välineet kuten ajatuskokeet rohkaisevat opiskelijaa luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Oppimisen arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön opintojaksolla. Arvosanaan vaikuttavat erilaiset harjoitustyöt, aktiivisuus opintojaksolla sekä mahdolliset kokeet. Opintojaksoon voi sisältyä sekä itse-, vertaisarviointia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: Vuorovaikutusosaaminen ja Monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan filosofian oppiaineeseen sekä filosofialle ominaisiin työskentelytapoihin. Opintojaksolla harjoitellaan argumentointitaitoja sekä tutustutaan joihinkin filosofian peruskysymyksiin.

FI1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä, jonka jälkeen suoritusjärjestys on vapaampi. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman FI1-opintojaksoa.

Etiikka, 2 op (FI02)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Valinnainen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioitaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opintojaksolla tutustutaan ajankohtaisiin eettisiin ongelmiin eri moraalikäsitysten kautta.
- Opiskelija harjoittelee argumentointia arjen moraalisissa tilanteissa.

Vuorovaikutusosaaminen

- Opintojaksolla harjoitetaan argumentointi- ja keskustelutaitoja moraalikysymyksiin liittyen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Opintojakso keskittyy eettisten kysymysten käsittelyyn ja argumentointiin.
- Ympäristöetiikka käsittelee ympäristöön liittyviä eettisiä kysymyksiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Etiikka käsittelee filosofisia kysymyksiä monitieteisesti ja haastaa opiskelijoita pohtimaan ratkaisuja luovasti ja eri näkökulmista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Oppimisen arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön opintojaksolla. Arvosanaan vaikuttavat erilaiset harjoitustyöt, aktiivisuus opintojaksolla sekä mahdolliset kokeet. Opintojaksoon voi sisältyä sekä itse-, vertaisarviointia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: Eettinen ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään etiikan ja moraalin keskeisiä teorioita. Opiskelija harjoittelee moraalisten ongelmien argumentointia erilaisissa tilanteissa sekä oppii jäsentämään oman ajattelunsa ja elämänsä moraalikäsityksiä.

FI1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä, jonka jälkeen suoritusjärjestys on vapaampi. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman FI2-opintojaksoa.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*
- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin yhteiskuntafilosofian teorioihin ja tarkastellaan nyky-yhteiskuntaa niiden kautta.

- Opiskelija oppii hahmottamaan yhteiskunnan rakennetta ja oikeutusta filosofian kautta sekä saa työkaluja osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Hyvinvointiosaaminen

- Opintojakso auttaa hahmottamaan elintasoeroja ja niiden oikeutusta sekä hyvinvointivaltion perustaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opintojakolla keskitytään monitieteisiin ajankohtaisiin aiheisiin, kuten valtaan, sukupuoleen sekä talouteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Oppimisen arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön opintojaksolla. Arvosanaan vaikuttavat erilaiset harjoitustyöt, aktiivisuus opintojaksolla sekä mahdolliset kokeet. Opintojaksoon voi sisältyä sekä itse-, vertaisarviointia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti laaja-alaisen osaamisen alue Yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin poliittisiin ideologioihin sekä oikeudenmukaisuuden, vapauden ja tasa-arvon käsitteisiin. Opiskelija oppii hahmottamaan yhteiskuntaa erilaisten teorioiden kautta.

FI1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä, jonka jälkeen suoritusjärjestys on vapaampi. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman FI3-opintojaksoa.

Totuus, 2 op (FI04)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Opintojaksolla opiskellaan tiedon, tieteen ja todellisuuden eri teorioita sekä luonnetta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10.

Oppimisen arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön opintojaksolla. Arvosanaan vaikuttavat erilaiset harjoitustyöt, aktiivisuus opintojaksolla sekä mahdolliset kokeet. Opintojaksoon voi sisältyä sekä itse-, vertaisarviointia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: Monitieteinen ja luova osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskellaan filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä.

FI1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä, jonka jälkeen suoritusjärjestys on vapaampi. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman FI4-opintojaksoa.

7.10. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa,

uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

***Hyvinvointiosaamisen** näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.*

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

*Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.*

*Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.*

*Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.*

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- *hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen*
- *hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta*
- *osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä*

- *pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja*
- *ymmärtää psykologista tietoa siten, että ppystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen*
- *osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.*

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ihminen, 2 op (PS01)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Valinnainen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisen ja ei-tietoisen toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisaatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon

- hyvinvointiosaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija perehtyy oppimisen prosesseihin liittyvään psykologiseen tietoon ja osaa pohtia omaa opiskeluaan sen pohjalta sekä osaa esittää esimerkkejä psykologisen tutkimuksen aihepiireistä ja niihin liittyvistä tutkimuksista sekä analysoida ja arvioida tiedon tutkimusperusteita. Opintojakso käsittelee myös psykologisen tiedon muodostumista sekä tieteellisen ajattelun peruspiirteitä.

Opintojakso PS01 (OPS2021) vastaa kurssia PS01 (OPS2016).

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*

- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minuus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin

tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija saa kokonaiskuvan kehityksen tutkimuksesta ja osaa eritellä ihmisen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden vuorovaikutusta. Opintojaksolla opiskelija perehtyy kehityksen osa-alueisiin ja osaa eritellä niiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä kehityksen jatkuvuutta yksilön elämänkaaren aikana. Opiskelija perehtyy erityisesti lapsuus- ja nuoruusiän psykologiaan ja niihin liittyvään teoria- ja tutkimustietoon sekä tuntee hermoston toiminnan periaatteita sekä ymmärtää niiden yhteyden yksilön psyykkiseen kehitykseen.

Opintojakso PS02 (OPS2021) vastaa kurssia PS02 (OPS2016).

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- *ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely*

- *tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely*

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- *sisäiset mallit ja havaintokehä*
- *havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta*
- *tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus*
- *perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä*

Muisti

- *työmuistin ja säilömuistin toiminta*
- *muistin rekonstruktiivisuus ja unohtaminen*
- *perustietoa muistin hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä*

Kieli

- *kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä*
- *perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta*
- *esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä*

Päätöksenteko

- *nopea ja hidas ajattelu*
- *esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista*

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- *hermoston ja aivojen päärakenteet*
- *hermosolun ja synapsin toiminta*
- *tiedon kulku hermoverkoissa*
- *plastisuus*
- *esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta*

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- *kokeellisen tutkimuksen periaatteet*
- *esimerkkejä tapaustutkimuksista*
- *esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *kokeellisen tutkimuksen suunnittelu*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon

- monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen. Opiskelija perehtyy kognitiivisiin perustoimintoihin eli havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen ja muistiin sekä yhteen korkeamman kognitiivisen toiminnan ilmiöön, kuten päätöksenteko, ongelmanratkaisu, asiantuntijuus tai kielelliset toiminnot. Opiskelija saa myös käsityksen kognitiivisten toimintojen tutkimuksesta ja pystyy arvioimaan sitä sekä ymmärtää kognitiivisen toiminnan hermostollista perustaa ja yhteyksiä psyykkisiin toimintoihin.

Opintojakso PS03 (OPS2021) vastaa kurssia PS03 (OPS2016).

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*
- *osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa*
- *syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.*

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- *tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus*
- *perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta*
- *tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus*
- *tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä*
- *tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä*

Psyykkinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- *hallintakeinojen ja defenssien merkitys*
- *resilienssin merkitys hyvinvoinnille*
- *nukkumisen ja vuorokausirytmin merkitys psyykkiselle toiminnalle*
- *keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät*
- *stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja*
- *kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen*

Mielenterveys

- *mielenterveys käsitteenä*
- *yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävistä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä*
- *esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista*
- *esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta*

Psykologinen tutkimus

- *ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus*
- *esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija tutustuu tunteita ja mielenterveyttä koskevaan tutkimukseen ja ymmärtää, miten näitä aiheita voidaan tutkia, ja osaa arvioida tutkimuksia kriittisesti. Opiskelijalle karttu taito kuvata, miten emootiot syntyvät biologisten ja kognitiivisten tekijöiden vuorovaikutuksessa, ja pohtia niiden kulttuurisidonnaisuutta. Opintojaksolla opitaan myös erittelemään tunteiden merkitystä vuorovaikutukselle ja hyvinvoinnille ja opitaan psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ja psyykkisen tasapainon ylläpitämisen keinoja. Opintojaksolla syvenee kyky ymmärtää mielenterveyteen vaikuttavia psykologisia, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä kyky tunnistaa yleisimmät mielenterveyden häiriöt ja ongelmat sekä ymmärtää mielenterveyden ja sen ongelmien määrittelyn haasteellisuuden.

Opintojakso PS04 (OPS2021) vastaa kurssia PS04 (OPS2016).

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotypioiden, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon

- globaali- ja kulttuuriosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla on tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää persoonallisuus-käsitteen laaja-alaisuuden ja tunnistaa ja osaa selittää keskeisiä yksilöiden välisiä eroja, kuten temperamentti, persoonallisuuden piirteet, älykkyys, lahjakkuus ja tulkintatyylit. Opiskelija syventää ymmärrystään psykologian tutkimusmenetelmistä yksilöllisten erojen ja persoonallisuuspsykologian tutkimuksen osalta sekä osaa tarkastella yksilön toimintaa persoonallisuuden, tilannetekijöiden ja kulttuurin vuorovaikutuksen tuloksena.

Opintojakso PS05 (OPS2021) vastaa kurssia PS05 (OPS2016).

Sosiaalipsykologia, 2 op (PS06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää tietojaan sosiaalipsykologian alueelta
- Opiskelija osaa kuvailla sosiaalipsykologisten ilmiöiden vaikutusta yksilö- ja ryhmätasolla
- Opiskelija tarkastelee itseään erilaisten ryhmien jäsenenä
- Opiskelija reflektoi omia vuorovaikutustapojaan ja niiden merkitystä sosiaaliselle toiminnalle
- Opiskelija osaa kuvailla vuorovaikutuksen kulttuurisidonnaisuutta sosiaalipsykologian käsittein

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sosiaalinen kognitio
- Sosiaalinen vaikutus
- Ihmissuhteet ja vuorovaikutus
- Ryhmien sisäinen ja välinen toiminta
- Sosiaalisen vuorovaikutuksen kulttuurisidonnaisuus

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon

- globaali- ja kulttuuriosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen

Hyväksyttyyn suoritukseen edellytetään osallistumista oppitunneille ja annettujen oppimistehtävien tekemistä.

Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu-hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää tietojaan sosiaalipsykologian alueelta sekä ymmärtää sosiaalipsykologisten ilmiöiden vaikutuksen yksilö- ja ryhmätasolla. Opiskelijalle karttuu kyky pohtia omia vuorovaikutustaitojaan ja ymmärtää niiden merkityksen yhteistoiminnan perustana sekä kyky ymmärtää sosiaalisen vuorovaikutuksen kulttuurisidonnaisuutta.

Opintojakso PS06 (OPS2021) vastaa kurssia PS06 (OPS2016).

Psykologian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (PS08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla valmistaudutaan psykologian ylioppilaskoetta varten
- Opintojakson aikana opiskelija harjoittelee erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaamista ja arvioi omia tekstejään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Psykologian ylioppilaskokeen rakenne ja pisteytys
- Psykologian pakollisten ja syventävien opintojaksojen oppimäärän kertaus
- Erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaaminen ja itsearviointi
- Opiskelutaitojen kehittäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Hyväksyttyyn suoritukseen edellytetään osallistumista oppitunneille ja annettujen oppimistehtävien tekemistä.

Opintojakso arvioidaan asteikolla suoritettu-hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tavoitteena on valmentautuminen psykologian ylioppilaskirjoituksiin sekä psykologian opintojaksojen kertaaminen. Opintojakso auttaa opiskelijaa hahmottamaan kokonaisuuksia ja vastaamaan tehtäviin, joissa vaaditaan tiedon soveltamista.

Opintojakso PS08 (OPS2021) vastaa kurssia PS08 (OPS2016).

7.11. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoitusperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen

yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

***Vuorovaikutusosaaminen** näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.*

*Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.*

*Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiselle.*

*Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.*

*Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.*

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta*
- *saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena*
- *saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.*

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta*
- *ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet*
- *ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana*
- *osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista*
- *kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.*

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä*
- *pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen*
- *osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä*
- *osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.*

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon*
- *ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit*
- *ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä*
- *osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä*
- *osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.*

Paikallinen lisäys

- Harjoitellaan historian oppiaineelle ominaisia opiskelutaitoja.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- *historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan*
- *historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö*

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kaikilla opintojaksoilla on tavoitteena kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja kriittiseen medialukutaidon kehittämiseen historiatieteelle omin historiallista ajattelua hyödyntäen.

Vuorovaikutusosaaminen

- Historian opintojaksoilla kannustetaan vuorovaikutteisiin harjoituksiin ja keskustelutaitoihin.

Hyvinvointiosaaminen

- Oppiaineessa opiskellaan opiskelutaitoja erityisesti ensimmäisellä opintojaksoilla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Historiallista empatiaa harjoitellaan useilla opintojaksoilla, esimerkiksi tarinoiden ja ihmiskohtaloiden kautta. Ihmisen ja luonnon välinen vuorovaikutus korostuu HI01-opintojaksolla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Historiassa opetellaan hahmottamaan syy-seuraus -suhteita. Opintojaksossa voidaan hyödyntää tutkimustietoa yli tiederajojen esim. ilmaston, epidemioiden ja väestön suhteen. Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta, kuten ajallisen kehityksen ymmärtäminen, syy-yhteydet, seurausvaikutukset sekä tiedon hankkimis-, soveltamis- ja arviointitaidot. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla voidaan harjoitella itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Opiskelijoilla on opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: Monitieteinen ja luova osaaminen ja Eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan historian oppiaineen luonteeseen sekä erilaisiin historiallisiin lähteisiin. Opintojaksolla opiskellaan ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ympäröiviin yhteiskuntiin ajanjaksolla varhaisista korkeakulttuureista lähelle nykypäivää.

HI1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä, jonka jälkeen suoritusjärjestys on vapaampi. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman HI1-opintojaksoa.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI02)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä*
- *tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia*
- *ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään*
- *pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan*
- *osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään Jyväskylän alueen museoita ja kulttuurikohteita.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- *Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa*
- *demografiset muutokset ja väestön moninaisuus*
- *suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen*

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- *itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti*
- *eheyttämisen aika ja demokratian kriisi*
- *Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana*

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- Tuodaan esille Jyväskylän paikallishistoriaa, esimerkiksi Jyväskylän asema suomenkielisen koulutuksen historiassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Historiassa opetellaan hahmottamaan syy-seuraus –suhteita. Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista. Opintojaksolla on mahdollista hyödyntää monipuolisesti Suomen historian lähteitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kaikilla opintojaksoilla on tavoitteena kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja kriittiseen medialukutaidon kehittämiseen historiatieteelle omin historiallista ajattelua hyödyntäen. Opintojaksolla arvioidaan erilaisia tulkintoja Suomen historiasta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Historiallista empatiaa harjoitellaan useilla opintojaksoilla, esimerkiksi tarinoiden ja ihmiskohtaloiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta, kuten ajallisen kehityksen ymmärtäminen, syy-yhteydet, seurausvaikutukset sekä tiedon hankkimis-, soveltamis- ja arviointitaidot. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla voidaan harjoitella itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Opiskelijoilla on opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraava laaja-alaisen osaamisen alue: Vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan Suomen historian käännekohtiin autonomian alkamisesta lähelle nykypäivää. Tarkastelussa on Suomen sisäpoliittinen kehitys, yhteiskunnan rakenteellinen muutos sekä kansainvälisen politiikan vaikutus Suomen ulko- ja sisäpolitiikkaan.

HI1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä, jonka jälkeen suoritusjärjestys on vapaampi. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman HI2-opintojaksoa.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI03)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Valinnainen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Historian opintojaksoilla kannustetaan vuorovaikutteisiin harjoituksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Historiassa opetellaan hahmottamaan syy-seuraus –suhteita. Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kaikilla opintojaksoilla on tavoitteena kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja kriittiseen medialukutaidon kehittämiseen historiatieteelle omin historiallista ajattelua hyödyntäen.
- Historiassa opetellaan näkemään yksilö osana erilaisia yhteiskuntajärjestelmiä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Historiallista empatiaa harjoitellaan useilla opintojaksoilla, esimerkiksi tarinoiden ja ihmiskohtaloiden kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta, kuten ajallisen kehityksen ymmärtäminen, syy-yhteydet, seurausvaikutukset sekä tiedon hankkimis-, soveltamis- ja arviointitaidot. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla voidaan harjoitella itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Opiskelijoilla on opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraava laaja-alaisen osaamisen alue: Yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla keskitytään kansainvälisten suhteiden kehitykseen imperialismin aikakaudesta lähelle nykypäivää. Tarkastelussa ovat erityisesti poliittiset ideologiat, sodat sekä maailmanpolitiikan vallan tasapaino eri aikakausina.

HI1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä, jonka jälkeen suoritusjärjestys on vapaampi. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman HI3-opintojaksoa.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*

- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *• antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *• demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *• keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Historian opintojaksoilla kannustetaan vuorovaikutteisiin harjoituksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Historiassa opetellaan hahmottamaan syy-seuraus –suhteita. Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista. Opintojakso tarjoaa yhteistyömahdollisuuksia esimerkiksi taiteen ja filosofian kanssa, ja sen sisällöt kytkeytyvät eri tieteenalojen historiaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kaikilla opintojaksoilla on tavoitteena kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja kriittiseen medialukutaidon kehittämiseen historiatieteelle ominaista historiallista ajattelua hyödyntäen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opintojaksossa keskitytään erityisesti eurooppalaisen ja länsimaisen kulttuurin historiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta, kuten ajallisen kehityksen ymmärtäminen, syy-yhteydet, seurausvaikutukset sekä tiedon hankkimis-, soveltamis- ja arviointitaidot. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla voidaan harjoitella itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Opiskelijoilla on opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti laaja-alaisen osaamisen alueet kulttuuri- ja vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso keskittyy eurooppalaisen kulttuurin muutokseen antiikista lähelle nykypäivää. Tarkastelun kohteina ovat erityisesti taide, uskonto, yhteiskunta ja maailmankuvan kehitys.

HI1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä, jonka jälkeen suoritusjärjestys on vapaampi. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman HI4-opintojaksoa.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Paikallinen lisäys

- Pyritään hyödyntämään Keski-Suomen alueen museoita ja kulttuurikohteita.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Historian opintojaksoilla kannustetaan vuorovaikutteisiin harjoituksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Historia opettaa opiskelijaa hahmottamaan syy-seuraus –suhteita. Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kaikilla opintojaksoilla on tavoitteena kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja kriittiseen medialukutaidon kehittämiseen historiatieteelle ominaista historiallista ajattelua hyödyntäen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Tutustutaan erilaisten kulttuurivaikutteiden välittymiseen nykyisen Suomen alueelle ja opitaan hahmottamaan suomalaisen kulttuurin muutoksia pitkällä aikavälillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta, kuten ajallisen kehityksen ymmärtäminen, syy-yhteydet, seurausvaikutukset sekä tiedon hankkimis-, soveltamis- ja arviointitaidot. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan

monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla voidaan harjoitella itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Opiskelijoilla on opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti laaja-alaisen osaamisen alue globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakso tarkastelee Suomen historiaa esihistoriasta autonomian aikaan. Tarkastelussa on erityisesti Suomen asema osana Ruotsin valtakuntaa ja Suomen alueen historiallinen kehitys.

HI1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä, jonka jälkeen suoritusjärjestys on vapaampi. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman HI5-opintojaksoa.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojakso on otollinen paikka hyödyntää tutkivan oppimisen menetelmiä, esimerkiksi projektitöitä.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Historian opintojaksoilla kannustetaan vuorovaikutteisiin harjoituksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Historia opettaa opiskelijaa hahmottamaan syy-seuraus –suhteita. Historiallisen tiedon epävarmuus ja tulkinta ovat osa oppiainetta ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Kaikilla opintojaksoilla on tavoitteena kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja kriittiseen medialukutaidon kehittämiseen historiatieteelle ominaista historiallista ajattelua hyödyntäen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Opiskelijat syventävät tietämystään muista kulttuureista ja kulttuurin vaikutuksesta identiteettiin. Opintojaksolla kyseenalaistetaan kulttuurisia stereotypioita ja huomiodaan ihmisten moninaisuus.
- Opintojaksolla voidaan hyödyntää opettajien ja opiskelijoiden kontakteja toisiin kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta, kuten ajallisen kehityksen ymmärtäminen, syy-yhteydet, seurausvaikutukset sekä tiedon hankkimis-, soveltamis- ja arviointitaidot. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla voidaan harjoitella itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Opiskelijoilla on opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti laaja-alaisen osaamisen alue globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan Euroopan ulkopuolisiin kulttuurialueisiin. Tarkastelun kohteina voivat olla opiskelijoiden toiveet tai opettajan esittämät aiheet. Opintojaksolla opiskelijat syventävät tietämystään muista kulttuureista ja kulttuurin vaikutuksesta identiteettiin.

HI1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä, jonka jälkeen suoritusjärjestys on vapaampi. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman HI6-opintojaksoa.

Historian ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (HI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu historian reaalikokeeseen opettajan avustuksella.
- Opiskelija kertaa pakollisten ja syventävien opintojaksojen haasteellisimpia osia.
- Opiskelija rakentaa vahvemman kokonaiskuvan historiasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoittelemme eri tehtävätyyppeihin vastaamista.
- Valikoimme keskeisiä sisältöjä pakollisista ja syventävistä historian opintojaksoista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee historian tavoitteita. Opintojaksolla voidaan harjoitella itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja suoritusmerkintä voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin ja esseekokeisiin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa.

Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija valmistautuu historian reaalikokeeseen harjoittelemalla eri tehtävätyyppeihin vastaamista. Samalla hän kertaa pakollisten ja syventävien opintojaksojen hänelle haasteellisimpia osia. Opiskelija rakentaa vahvemman kokonaiskuvan historiasta.

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi historian opintojaksoista viimeisenä ennen ylioppilaskirjoituksia. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman HI13-opintojaksoa.

7.12. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä

valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.*

*Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.*

*Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.*

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen*
- *ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä*
- *motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.*

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön*
- *tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävän kehityksen mukaisesti.*

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota*
- *osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä*
- *osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.*

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä*
- *ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet*
- *tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta*
- *tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa*
- *osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista*
- *pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista*
- *osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta*
- *osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.*

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla on mahdollista hyödyntää paikallisia kontakteja, kuten kansalaisjärjestöjä ja päättäjiä.
- Harjoitellaan yhteiskuntaopin oppiaineelle ominaisia opiskelutaitoja.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Ymmärrys ympäröivästä yhteiskunnasta ja taloudesta auttaa hahmottamaan yksilön vaikutusmahdollisuuksia, sekä omaa paikkaa yhteiskunnassa. Opiskelijaa rohkaistaan osallistumaan aktiivisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

- Erityisesti YH1-opintojaksossa harjoitellaan erilaisten perusteltujen näkemysten arviointia ja toista kunnoittavaa keskustelua.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Yhteiskuntaoppi on luonteeltaan monitieteinen oppiaine. Opiskelijaa rohkaistaan hahmottamaan yhteiskuntaa kokonaisuutena. Opiskelijat harjoittelevat luovaa ongelmanratkaisua erityisesti opintojaksoilla 1-3.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Yhteiskunnallinen osaaminen on keskeinen teema kaikilla yhteiskuntaopin opintojaksoilla. Erityisesti tämä näkyy YH01-opintojaksolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta. Esimerkiksi taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla voidaan harjoitella itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraava laaja-alaisen osaamisen alue: Vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan suomalaisen yhteiskunnan rakenteeseen muun muassa väestön, tasa-arvon ja politiikan kautta.

YH1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä, jonka jälkeen suoritusjärjestys on vapaampi. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman YH1-opintojaksoa.

Taloustieto, 2 op (YH02)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Yhteiskuntaoppi on luonteeltaan monitieteinen oppiaine. Opiskelijaa rohkaistaan hahmottamaan yhteiskuntaa kokonaisuutena. Opiskelijat harjoittelevat luovaa ongelmanratkaisua erityisesti opintojaksoilla 1-3.
- Opiskelija ymmärtää taloudellisen tiedon arvosidonnaisuuden sekä epävarmuuden.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Yhteiskunnallinen osaaminen on keskeinen teema kaikilla yhteiskuntaopin opintojaksoilla.

Hyvinvointiosaaminen

- Ymmärrys ympäröivästä yhteiskunnasta ja taloudesta auttaa hahmottamaan yksilön vaikutusmahdollisuuksia, sekä omaa paikkaa yhteiskunnassa.
- Oman talouden hoito edistää opiskelijan hyvinvointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Eettisyyteen ja ympäristökysymyksiin pureudutaan erityisesti taloustiedossa erityisesti kulutuksen ja yksilönvalintojen näkökulmista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta. Esimerkiksi taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla voidaan harjoitella itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraava laaja-alaisen osaamisen alue: Eettisyys ja ympäristöosaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan taloustietoon Suomen taloudellisen järjestelmän sekä kansainvälisen talouden kautta. Tarkastelussa ovat taloudellinen toiminta, taloudelliset käsitteet sekä Suomen talous osana globaalia taloutta.

YH1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä, jonka jälkeen suoritusjärjestys on vapaampi. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman YH2-opintojaksoa.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Valinnainen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*
- *osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.*

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Ymmärrys ympäröivästä yhteiskunnasta ja taloudesta auttaa hahmottamaan yksilön vaikutusmahdollisuuksia, sekä omaa paikkaa yhteiskunnassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Yhteiskuntaoppi on luonteeltaan monitieteinen oppiaine. Opiskelijaa rohkaistaan hahmottamaan yhteiskuntaa kokonaisuutena. Opiskelijat harjoittelevat luovaa ongelmanratkaisua erityisesti opintojaksoilla1-3.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Yhteiskunnallinen osaaminen on keskeinen teema kaikilla yhteiskuntaopin opintojaksoilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- YH03-opintojaksolla opiskelija oppii hahmottamaan kansainvälistä päätöksentekoa ja kansainvälisyyden tuomia haasteita ja mahdollisuuksia.
- Hahmotetaan kansainvälisten järjestöjen rooli rauhan edistäjinä.
- Gradia-lukioilla on laajat kansainväliset verkostot, joita on mahdollista hyödyntää opintojaksolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta. Esimerkiksi taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla voidaan harjoitella itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: Globaali- ja kulttuuriosaaminen ja Yhteiskunnallinen osaaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tarkastelun kohteina ovat erityisesti Euroopan unioni, Suomi osana Eurooppaa sekä Suomen turvallisuuspolitiikka.

YH1-opintojakso suositellaan suoritettavaksi ensimmäisenä, jonka jälkeen suoritusjärjestys on vapaampi. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman YH3-opintojaksoa.

Lakitieto, 2 op (YH04)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuusoikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta. Esimerkiksi taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsentyneitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Opintojakson aikana arviointia toteutetaan monipuolisesti. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee opintojakson tavoitteita. Opintojaksolla voidaan harjoitella itse- ja vertaisarviointia osana formatiivista arviointia. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja arvosana voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa. Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti laaja-alaisen osaamisen alue: Yhteiskunnallinen osaaminen.

Yhteiskuntaopin ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (YH08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu yhteiskuntaopin reaalikokeeseen opettajan avustuksella.
- Opiskelija kertaa pakollisten ja syventävien opintojaksojen haasteellisimpia osia.
- Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin teemoihin ja aineistoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoittelemme eri tehtävätyyppeihin vastaamista.
- Valikoimme keskeisiä sisältöjä pakollisista ja syventävistä yhteiskuntaopin opintojaksoista.
- Valikoimme keskeisiä ajankohtaisia teemoja ja aineistoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta, joka auttaa häntä kehittämään omia oppimis- ja työskentelytapojaan. Samalla hän saa tietoa siitä, miten hyvin hän hallitsee yhteiskuntaopin tavoitteita. Arviointiperusteet selvitetään opintojakson alussa, ja suoritusmerkintä voi perustua esimerkiksi tuntitehtäviin, analyysiharjoituksiin, kokeisiin ja keskusteluihin. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson tavoitteisiin ja arviointiperusteisiin opintojakson oppimisympäristössä sekä keskustella niistä opettajan kanssa.

Opettajien aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija valmistautuu yhteiskuntaopin reaalikokeeseen harjoittelemalla eri tehtävätyyppeihin vastaamista. Samalla hän kertaa pakollisten ja syventävien opintojaksojen hänelle haasteellisimpia osia. Opiskelija perehtyy ajankohtaisiin teemoihin ja aineistoihin.

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi yhteiskuntaopin opintojaksoista viimeisenä ennen ylioppilaskirjoituksia. Opintojakso vastaa aiemman opetussuunnitelman YH10-opintojaksoa.

7.13. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, reflektoimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa

pohdinnoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä; arvostelukykyä; toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan ***hyvinvointiosaamisen*** *kehittymistä.*

Elämänkatsomustieto tukee ***vuorovaikutusosaamisen*** *tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on ***monitieteinen****, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan* ***luovasti*** *eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.*

Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee ***yhteiskunnallisen osaamisen*** *tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.*

Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti ***eettisyyden*** *taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään* ***ympäristöosaamisen*** *tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestävällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastomuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.*

Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan ***globaali- ja kulttuuriosaamista****.*

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen*
- *osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa*
- *osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa*
- *laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään*
- *kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa*
- *kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.*

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänkatsomuksensa jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*
- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- Opiskelija oppii opintojaksolla hahmottamaan erilaisia reittejä hyvään elämään. Opiskelija myös oppii tuntemaan omaa identiteettiään paremmin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Opintojaksolla tutustutaan erilaisiin hyvän elämän käsityksiin sekä erilaisiin ihmiskäsityksiin, mikä auttaa opiskelijaa toimimaan yhteiskunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Erilaisiin ihmiskäsityksiin ja hyvän elämän periaatteisiin tutustuminen auttaa opiskelijaa suhtautumaan myönteisesti muihin kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Oppimisen arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön opintojaksolla. Arvosanaan vaikuttavat erilaiset harjoitustyöt, aktiivisuus opintojaksolla sekä mahdolliset kokeet. Opintojaksoon voi sisältyä sekä itse-, että vertaisarviointia. Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat laaja-alaisen osaamisen alueet: Hyvinvointiosaaminen ja Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan maailmankuvan ja elämänkatsomuksen käsitteisiin sekä erilaisiin ihmiskäsityksiin. Opiskelija oppii hahmottamaan erilaisia reittejä hyvään elämään. Opiskelija tutustuu myös tarkemmin omaan identiteettiinsä.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Valinnainen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämänkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*
- *ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestävän tulevaisuuden rakentamisen periaatteita*
- *osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä*
- *osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- *kriittinen ajattelu ja väitteiden järkiperäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät*
- *median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämänkatsomukseen*
- *aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja*
- *yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään*
- *taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset*

- *ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti*
- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Oppimisen arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön opintojaksolla. Arvosanaan vaikuttavat erilaiset harjoitustyöt, aktiivisuus opintojaksolla sekä mahdolliset kokeet. Opintojaksoon voi sisältyä sekä itse-, että vertaisarviointia.

Kulttuurit, 2 op (ET03)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämänkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämänkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisu, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämänkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma*
- *suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit*
- *kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset*
- *etnisyyden, rasismin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Oppimisen arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön opintojaksolla. Arvosanaan vaikuttavat erilaiset harjoitustyöt, aktiivisuus opintojaksolla sekä mahdolliset kokeet. Opintojaksoon voi sisältyä sekä itse-, että vertaisarviointia.

Katsomukset, 2 op (ET04)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämänkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*
- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa*
- *osaa eritellä oman elämänkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämänkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.*

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- *katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne*
- *ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi*
- *katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana*
- *poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön*
- *elämänkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämänkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Oppimisen arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön opintojaksolla. Arvosanaan vaikuttavat erilaiset harjoitustyöt, aktiivisuus opintojaksolla sekä mahdolliset kokeet. Opintojaksoon voi sisältyä sekä itse-, että vertaisarviointia.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonnottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*
- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Oppimisen arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön opintojaksolla. Arvosanaan vaikuttavat erilaiset harjoitustyöt, aktiivisuus opintojaksolla sekä mahdolliset kokeet. Opintojaksoon voi sisältyä sekä itse-, että vertaisarviointia.

Tulevaisuus, 2 op (ET06)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan arvosanalla 4-10. Oppimisen arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön opintojaksolla. Arvosanaan vaikuttavat erilaiset harjoitustyöt, aktiivisuus opintojaksolla sekä mahdolliset kokeet. Opintojaksoon voi sisältyä sekä itse-, että vertaisarviointia.

7.14. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja

katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

*Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämänkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.*

*Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.*

***Monitieteinen ja luova osaaminen** vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.*

*Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.*

*Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että*

uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

***Globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.*

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa*
- *kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan*
- *hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja*
- *tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä*
- *perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa*
- *perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa*
- *tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta*
- *ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään*
- *kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*
- *ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta*
- *kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.*

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.14.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan erityisesti huomioon:

- vuorovaikutusosaaminen
- hyvinvointiosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija perehtyy Lähi-idässä syntyneiden juutalaisuuden, kristinuskon ja islamilaisuuden keskeisiin piirteisiin, kulttuuriperintöön ja vaikuttavuuteen nyky-yhteiskunnassa sekä Suomessa ja globaalissa maailmassa. Uskonnon ilmiöt, määrittelyt ja monikulttuurisuus tulevat myös opintojaksolla esille.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Valinnainen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin

tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan erityisesti huomioon:

- hyvinvointiosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla käsitellään kristinuskon maailmanlaajuista merkitystä yksilön ja yhteiskuntien kannalta sekä ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan erityisesti huomioon:

- hyvinvointiosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin sekä niiden historialliseen ja yhteiskunnalliseen merkitykseen tämän päivän maailmassa. Luonnonuskonnot ja uudet uskonnolliset liikkeet ovat osa opintojakson sisältöä.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan erityisesti huomioon:

- globaali- ja kulttuuriosaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään uskonnon merkitykseen ja yhteiskunnalliseen vuorovaikutukseen suomalaisessa yhteiskunnassa. Myös uskonto yksilön näkökulmasta suomalaisessa tapakulttuurissa tulee opintojaksolla esille.

Uskonto taiteessa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*

- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan erityisesti huomioon:

- globaali- ja kulttuuriosaaminen osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla tutustutaan uskonnolliseen symboliikkaan, uskonnolliseen taiteeseen ja arkkitehtuuriin sekä uskontojen merkitykseen suomalaisessa kulttuuriperinnössä.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*

- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Tämän opintojakson arvioinnissa otetaan erityisesti huomioon:

- globaali- ja kulttuuriosaaminen osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään uskontoon tutkimuksen näkökulmasta ja sen merkitykseen eri tieteenalojen näkökulmasta. Opintojaksolla tutustutaan myös uskonnon ajankohtaisiin ilmiöihin ja teemoihin mediassa ja arvioidaan uskonnon ja median välisiä suhteita, uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.

Uskonnon ylioppilaskokeeseen valmentava opintojakso, 2 op (UE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana opiskelija valmistautuu uskonnon ylioppilaskokeeseen.
- Opintojakson aikana opiskelija harjoittelee erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaamista ja arvioi omia tekstejään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Uskonnon ylioppilaskokeen rakenne ja pisteytys
- Uskonnon pakollisten ja syventävien opintojaksojen olennaisten sisältöjen kertau
- Erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaaminen ja itsearvioin
- Opiskelutaitojen kehittäminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointi pohjautuu monipuoliseen näyttöön ja kohdistuu opiskelijan tietoihin, taitoihin ja työskentelyyn. Opiskelijalla on opintojakson aikana mahdollisuus osoittaa osaamistaan erilaisin tavoin esimerkiksi kokeiden, kirjallisten töiden, ryhmätöiden ja suullisen näytön kautta. Arvioinnin tehtävänä on tukea ja edistää opiskelijan oppimista. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta oppimisestaan. Palaute voi olla esimerkiksi opettajalta suoraan ja/tai itse- ja vertaisarvioinnin kautta tapahtuvaa. Palaute tukee opiskelijan oppimisprosessia ja ohjaa kohti opintojakson keskeisiä tavoitteita. Opiskelijoilla on mahdollisuus tutustua opintojakson arviointiperusteisiin opintojakson alussa sekä sen aikana. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin kehittämisestä ja toteuttamisesta.

· Hyväksyttyyn suoritukseen edellytetään osallistumista oppitunneille ja annettujen oppimistehtävien tekemistä.

· Opintojakso arvioidaan asteikolla hyväksytty-hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana opiskelija valmistautuu ylioppilaskokeisiin ja harjoittelee erilaisiin tehtävätyyppeihin vastaamista ja arvioi omia tekstejään.

7.14.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (U01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä*

- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana*
- *kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset*

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä*
- *tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- *ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen*
- *ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen*

- *Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet*
- *orientaaliset ortodoksiset kirkot*
- *läntinen kristillisyys, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisyys sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus*
- *ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*
- *ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi*

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikeitä, 2 op (UO3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon*
- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä*
- *• tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa*
- *ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan*
- *kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa*
- *luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *kristinusko suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta*
- *kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja*
- *perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa*

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan*
- *perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta*
- *perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan*
- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksiseen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma*
- *uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*
- *tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus*

7.14.3. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiöinä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta*
- *pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Valinnainen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa*
- *tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen islam

- *islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet*
- *islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa*
- *suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa*

- *uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *ymmärtää islamin suhdetta hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *islamin suhde hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen ennen ja nyt*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*

- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa tunnistaa ja analysoida monimuotoisen Suomen historiaa ja nykypäivää suhteessa vähemmistöihin, erityisesti muslimeihin*
- *hahmottaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden merkitystä suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinuskoa yhteiskunnan muokkaajana Suomessa ennen ja nyt sekä niiden vaikutusta islamiin Suomessa*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa; uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina; uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *muslimien historia ja nykypäivä Suomessa sekä uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinusko yhteiskunnan muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Uskonto taiteessa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten taiteen kautta ilmaistaan islamilaista ajattelua ja uskonnon oppeja*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *islamilainen taide ja islamin keskeisten piirteiden ja oppien ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri islamin erityispiirteiden kuvaajana*

- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *taide muslimivähemmistön ilmaisukeinona*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus eri taiteen aloilla*

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: klassisen islamin tieteenalat ja teologia, uskontotiede sekä yhteiskuntatiede tutkimusaloina*
- *islamilainen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

7.15. Opinto-ohjaus (OPO)

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opintojaksot

Mnä opiskelijana, 2 op (OP01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan

- tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen
- asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa
- osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat
- osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin
- ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin
- osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi
- opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen
- henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma
- jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteita käydään läpi ja niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Arviointiperusteet ovat nähtävillä opintojakson työtilassa.

Opintojakson arviointi perustuu aktiivisen mukanaoloon ja vuorovaikutukseen oppitunneilla sekä oppimistehtävien tekemiseen. Opintojakson aikana osaamisen kehittymistä arvioidaan jatkuvasti ja vuorovaikutteisesti. Opiskelijaa ohjataan sanoittamaan omaa osaamistaan ja tekemään itsearviointia edistymisestään. Arvioinnin näkökulmasta keskeisenä tavoitteena on opiskelijan oman arviointiosaamisen kehittyminen.

Opintojakso arvioidaan merkinnällä suoritettu / hylätty.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla opiskelija perehtyy lukio-opiskeluun ja vahvistaa oppimaan oppimisen taitoja. Opintojakson aikana opiskelija laatii itselleen omaan opiskelusuunnitelmaa ja hahmottaa ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin liittyviä tulevaisuuden suunnitelmiaan.

Opintojakso OP01 (OPS2021) vastaa kurssia OP03 (OPS2016).

Opiskelutaidot ja oppiminen, 2 op (OP04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tunnistaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat
- tiedostaa ja tunnistaa oppimiseen liittyviä haasteitaan
- ymmärtää itseään oppijana, opiskelijana ja tuen tarvitsijana paremmin
- saa tietoa erilaisista oppimisen ja opiskelun menetelmistä sekä tavoista oman oppimisensa kehittämiseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- minäpystyvyys
- motivaatio ja siihen vaikuttavat tekijät
- muistin merkitys oppimisessa
- lukemisen ja kirjoittamisen haasteet
- oppimisen taidot eri oppiaineissa
- ajanhallinta
- omien oppimisen ja opiskelun taitojen monipuolinen tunnistaminen ja kehittäminen
- yksilötestin tekeminen ja laatiminen erityisopettajan kanssa
- opiskelun tukitoimien suunnittelu ja toteutus yhdessä erityisopettajan ja aineenopettajien kanssa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet käydään läpi ja niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa. Arviointiperusteet ovat nähtävillä opintojakson työtilassa.

Opintojakson arviointi perustuu aktiiviseen mukanaoloon ja vuorovaikutukseen oppitunneilla sekä oppimistehtävien suorittamiseen. Opintojakson aikana osaamisen kehittymistä arvioidaan jatkuvasti ja vuorovaikutteisesti. Opiskelijaa ohjataan sanoittamaan omaa osaamistaan ja tekemään itsearviointia edistymisestään. Arvioinnin näkökulmasta keskeisenä tavoitteena on opiskelijan oman arviointiosaamisen kehittyminen

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelutaidot ja oppiminen opintojakso on tarkoitettu ensisijaisesti opiskelijoille, joilla on kielellisiä oppimisvaikeuksia. Opintojaksolla pyritään tehostamaan lukemisen ja tuottavan kirjoittamisen strategioita, tukemaan opiskelijaa omien vahvuuksiensa löytämisessä ja opiskelutaitojen kehittämisessä sekä vahvistamaan opiskelijan myönteistä minäkuvaa oppijana.

Opintojakso OP04 (OPS2021) vastaa kurssia OP04 (OPS2016).

7.16. Tietotekniikka (TIE)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelija tutustuu keskeisiin tietotekniikan osa-alueisiin, saa monipuolisen kuvan tietokoneesta työvälineenä ja oppii toimimaan verkossa.

Tavoitteet

Tietotekniikan tavoitteena on, että opiskelija oppii tietoyhteiskunnan kansalaisen perustaidot. Esimerkiksi toimisto-ohjelmien hallinta, tiedonhakutaidot sekä verkkoviestinnän perusteet ovat keskeisiä taitoja työelämässä ja suureksi hyödyksi niin opiskelussa kuin vapaa-aikana.

Osaamisen arviointi

Opintojaksoista annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty).

Opintojaksot

Tietokone ja tietoverkot työvälineinä, 2 op (TIE01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- käyttöjärjestelmän perustoimintojen hallinta
- paikallisten tietojärjestelmien tuntemus ja hallinta
- tekstinkäsittelyn perustoimintojen hallinta
- esitysgrafiikan perustoimintojen hallinta
- perustietojen hallinta Internet-palveluista, netiketistä ja tietoturvasta
- kuvankäsittelyn perusteiden hallinta
- taulukkolaskennan perusteiden hallinta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- käyttöjärjestelmät ja perusohjelmistot
- tekstinkäsittely
- esitysgrafiikka
- taulukkolaskenta
- kuvankäsittely
- virukset ja tietoturva
- sosiaalinen media
- käyttäytymissäännöt verkossa
- yksityisyys ja immateriaalioikeuksien alkeet

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Arviointiperusteina ovat aktiivinen osallistuminen opintojaksolla ja opintojakson tehtävien suorittaminen.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksolla perehdytään lyhyesti sellaisiin eri tietoyhteiskunnan osa-alueisiin, joita tarvitaan laajalti opinnoissa ja työelämässä. Opintojaksolla harjoitellaan samoja taitoja kuin mitä kansainvälisessä tietokoneen ajokortti (EDCL) ja Tieken tietokoneen A-kortti -tutkinnoissa. Keskeiset sisällöt ovat tietokoneen käyttö ja tiedonhallinta, tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, esitysgrafiikka, kuvankäsittely sekä tietoturva, tiedonhaku ja viestintä tietoverkossa.

Opintojakso voidaan suorittaa missä tahansa vaiheessa lukio-opintoja. Kun perustaidot ovat hallussa, opiskelija voi jatkaa tietotekniikan opintoja esimerkiksi Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun lukiolaisille tarjoamien kurssien parissa.

Opintojakso vastaa vuoden 2016 opetussuunnitelman kurssia TI01.

7.17. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystiedon opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Terveystiedon opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen

opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen
- osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä
- tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit
- terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli
- terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot
- terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta
- seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet
- mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät; stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä; keinoja kuormituksen hallintaan
- opiskeluhyvinvointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla opiskelija kehittää ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisää valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Opiskelija kehittää itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin aikaista työskentelyä ja jatkuvaa osaamisen näyttöä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan, joita voivat olla esimerkiksi yksilötehtävät, pari- ja ryhmätyöt, esseiden kirjoittaminen, kokeet ja soveltavat tehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Arviointi kohdistuu asiatietojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn soveltaa, yhdistellä ja perustella tietoja. Opintojaksolla arvioidaan myös opiskelijan valmiuksia analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia. Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia ja siinä kehittymistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa luodaan kokonaiskuvaa ihmisen voimavaroista, terveyden edistämisestä sekä terveyttä määrittävistä tekijöistä ja niiden yhteyksistä ja vaikutusmekanismeista. Lisäksi syvennetään ja laajennetaan perusopetuksen aikana hankittua ymmärrystä elintapojen merkityksestä terveydelle ja arvioidaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, perheessä ja lähiyhteisöissä.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa
- osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta
- osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsityksille ja terveydelle
- osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle
- osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi
- terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelija pohtii turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Tämä tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden hahmottamiseen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla analysoidaan erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyviä kulutustottumuksia, arvioidaan seurauksia sekä eettisiä kysymyksiä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa sekä soveltamaan ja tulkitsemaan tietoa kriittisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin aikaista työskentelyä ja jatkuvaa osaamisen näyttöä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan, joita voivat olla esimerkiksi yksilötehtävät, pari- ja ryhmätyöt, esseiden kirjoittaminen, kokeet ja soveltavat tehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Arviointi kohdistuu asiatietojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn soveltaa, yhdistellä ja perustella tietoja. Opintojaksolla arvioidaan myös opiskelijan valmiuksia analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia. Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia ja siinä kehittymistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kehitetään valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä perehdytään tutkimustiedon hankkimisen periaatteisiin. Keskeistä on mediaympäristön ohella tarkastella myös muiden elinympäristöjen terveysvaikutuksia sekä arvioida omien valintojen merkitystä ympäristön terveellisyydelle. Lisäksi moduulissa syvennytään riippuvuuksiin ja niiden vaikutuksiin.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen

- pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta
- osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja
- keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä
- tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia
- epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit
- sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen
- itsehoito ja omahoito
- eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit
- keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä, kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia,
- eutanasia
- terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi
- terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintokoinaisuudessa näkyy erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointi ja seurausten arviointi sekä eettisten kysymysten ratkominen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla opiskelija pohtii turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä sekä tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanoin 4-10.

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin aikaista työskentelyä ja jatkuvaa osaamisen näyttöä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson tiedolliset ja taidolliset tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan, joita voivat olla esimerkiksi yksilötehtävät, pari- ja ryhmätyöt, esseiden kirjoittaminen, kokeet ja soveltavat tehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Arviointi kohdistuu asiatietojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn soveltaa, yhdistellä ja perustella tietoja. Opintojaksolla arvioidaan myös opiskelijan valmiuksia analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia. Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia ja siinä kehittymistä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa ohjataan tarkastelemaan laajasti terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa. Tehtävänä on avata keskeisiin tarttumattomiin ja tartuntatauteihin liittyviä tekijöitä sekä tarkastella sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle. Olennaista on myös perehtyä terveyteen ja sairauksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin sekä globaaleihin terveyshaasteisiin.

Ylioppilaskirjoituksiin valmentava opintojakso, 2 op (TE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva terveystiedon keskeisistä sisältöalueista ja soveltaa terveysosaamista eri elämäntilanteisiin ja terveyden eri osa-alueisiin.
- Opintojakson tavoitteena on syventää opiskelijan ymmärrystä terveyden eri tasoista sekä terveyteen ja terveyden edistämiseen vaikuttavista syy-seuraussuhteista, ja paneudutaan ajankohtaisiin terveysilmiöihin.
- Opintojakson tavoitteena on vahvistaa ylioppilaskirjoituksissa käytettävien tietokoneohjelmien hallintaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältöjen ja työtapojen avulla valmentaudutaan terveystiedon ylioppilaskokeeseen ja harjoitellaan tiedonkäsittelytaitoja (vastaustaitoja)

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskelijaa ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa, tuottamaan uutta tietoa sekä soveltamaan ja tulkitsemaan tietoa kriittisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä sekä tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S-merkintä).

Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä.

Opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti oppimisprosessin aikaista työskentelyä ja jatkuvaa osaamisen näyttöä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvä kokonaiskuva hänellä on terveystiedon keskeisistä sisältöalueista, ja kuinka hyvin hän hahmottaa terveyden eri tasot sekä niihin vaikuttavat tekijät. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan, joita voivat olla esimerkiksi yksilötehtävät, pari- ja ryhmätyöt, esseiden kirjoittaminen ja yo-kokeisiin valmistavat tehtävät. Arvioinnissa otetaan huomioon yllämainitut laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Arviointi kohdistuu asiatietojen ja käsitteiden hallintaan, tiedonkäsittelyyn, sekä kykyyn soveltaa, yhdistellä ja perustella tietoja. Opintojaksolla arvioidaan myös opiskelijan valmiuksia analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia. Opettaja antaa opintojakson aikana henkilö- ja ryhmäkohtaista palautetta, joka tukee opiskelijan oppimisprosessia ja kannustaa häntä valmistautumaan terveystiedon yo-kokeeseen.

7.18. Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Lukiolain (714/2018) 11 §:n 1 momentin mukaan taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Näiden aineiden opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin
- harjaantuu kehon hallinnassa
- tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.
- • liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen
- • opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen
- liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen
- • Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

- Vuorovaikutusosaaminen kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla.
- Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään.
- Hyvä vuorovaikutuksen tukeminen vahvistaa omien tunteiden tunnistamista ja ymmärtämistä sekä ilmaisun säätelemistä.

Hyvinvointiosaaminen

- Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen hyvinvointiosaamista sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria.

Liikunnalla vahvistetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä toimintakyvyn edellytyksiä, jotta opiskelija selviää erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeerisesti arvosanoin 4-10. Opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet selvitetään opiskelijoille opintojakson alussa ja heidän kanssaan keskustellaan niistä. Ne ovat nähtävissä opintojakson oppimisympäristössä. Aineryhmä keskustelee vuosittain arvioinnin toteuttamisesta.

Opintojaksolla arvioidaan opiskelijan liikuntatietojen ja -taitojen soveltamista ja luovuutta erilaisissa liikuntatehtävissä ja -muodoissa, erilaisissa oppimisympäristöissä sisä- ja ulkoliikunnassa.

Opintojakson arviointi koostuu monipuolisesta arviointiprosessin aikaisesta työskentelystä (yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely) sekä jatkuvasta osaamisen näytöstä, jota toteutetaan esim. opettaja-, itse- ja vertaisarvioinnin avulla. Arvioinnin avulla opiskelija saa käsityksen siitä, kuinka hyvin hän hallitsee opintojakson työskentelyn, tiedon ja taidon osa-alueiden tavoitteet. Opintojakson aikana opiskelijalle annetaan erilaisia mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan liikehallintatekijöissä (esim. rytmikyky, tasapaino, reaktiokyky), motorisissa perusliikuntataidoissa (esim. välineenkäsittely, erilaiset liikkumis- ja havaintomotoriset taidot) ja kehonhallinnassa.

Opintojakson aikana opiskelija saa työskentelystään oppimista edistävää palautetta vuoropuheluna opettajan, opiskelijan ja ryhmän välillä. Palaute on tavoitteita tukevaa ja eteenpäin vievää. Arvioinnissa otetaan huomioon yllä mainitut laaja-alaiset oppimisen tavoitteet.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opiskelija ymmärtää liikuntataitojen sekä fyysisen aktiivisuuden merkityksen oman toimintakyvyn, terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelija saa monipuolisia kokemuksia yhdessä liikkumisesta, osallisuudesta ja yhteisöllisyydestä reilun pelin hengessä. Opiskelijan koettu

liikunnallinen pätevyys ja myönteinen minäkuva vahvistuvat uuden oppimisen sekä liikunnan tuoman ilon ja virkistyksen myötä.

7.19. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiolain (714/2018) 11 §:n 1 momentin mukaan taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Näiden aineiden opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä
- soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria
- tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestävän tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Paikalliseen kuvataiteeseen/kuvataitelijoihin tutustuminen taiteilijavierailujen ja ateljé- ja museokäyntien avulla. Kaikki opintojakson opiskelijat tutustuvat paikallisiin museoihin ja tavoitteena on tehdä museokäynnit ja kuvataiteen genre osaksi opiskelijoiden tavanomaisia vapaa-ajanviettotapoja
- Yhteistyö korkeakoulujen, yliopistojen taidelaitosten, esim. Aalto -yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun kanssa.
- Hyvinvointi keskiössä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen

visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään eettisyyttä ja ympäristöosaamista tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoisiin tulevaisuuksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojakson arviointi perustuu aineryhmän vuosittain laatimaan arviointisuunnitelmaan, joka on opiskelijoiden nähtävissä ja johon opiskelijat perehdytetään opintojakson alussa.

Kuvataiteen arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia. Arviointi kohdistuu visuaaliseen havaitsemiseen ja ajatteluun, kuvalliseen tuottamiseen, visuaalisen kulttuurin tulkintaan sekä esteettiseen, ekologiseen ja eettiseen arvottamiseen. Opintojaksojen arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Ympäristön tilat, paikat, ilmiöt, 2 op (KU02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä
- perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön

- soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista
- kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana
- ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä
- ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa
- arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen
- visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen
- ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa
- vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojakson arviointi perustuu aineryhmän vuosittain laatimaan arviointisuunnitelmaan, joka on opiskelijoiden nähtävissä ja johon opiskelijat perehdytetään opintojakson alussa.

7.20. Musiikki (MU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiolain (714/2018) 11 §:n 1 momentin mukaan taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Näiden aineiden opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Intro - kaikki soimaan, 2 op (KU01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan
- uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita
- harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti
- tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan
- ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa
- ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa
- toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto
- luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät
- musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto

- musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet
- mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä.

Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä.

Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojakso arvioidaan numeroin asteikolla 4–10. Opintojakson arvosana määräytyy opintojaksokohtaisesti sovitulla tavalla koostuen useammasta eri osa-alueesta, kuten tuntiaktiivisuudesta, mahdollisesta soitto- ja/tai laulunäytteestä, itsenäisistä tehtävistä ja ryhmätöistä sekä itsearvioinnista. Pääpaino arvioinnissa on tuntiaktiivisuudessa. Arvioinnissa korostuu prosessin arviointi. Tästä syystä arvioinnin tekeminen vaatii opiskelijoiden jatkuvaa ja aktiivista läsnäoloa tunneilla.

Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa
- kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan
- analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä
- heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit
- luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä.

Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Hyvinvointiosaaminen

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä.

Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä.Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvylle asettua toisen asemaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojakso arvioidaan numeroin asteikolla 4–10. Opintojakson arvosana määräytyy opintojaksokohtaisesti sovitulla tavalla koostuen useammasta eri osa-alueesta, kuten tuntiaktiivisuudesta, mahdollisesta soitto- ja/tai laulunäytteestä, itsenäisistä tehtävistä ja ryhmätöistä sekä itsearvioinnista. Pääpaino arvioinnissa on tuntiaktiivisuudessa. Arvioinnissa

korostuu prosessin arviointi. Tästä syystä arvioinnin tekeminen vaatii opiskelijoiden jatkuvaa ja aktiivista läsnäoloa tunneilla.

7.21. Työelämä- ja yrittäjyys (TYR)

Opintojaksot

Innoviikko, 2 op (TYR02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehittää omia työelämätaitojaan
- tutustuu innovaatio-osaamiseen ja konseptointiin
- osaa rakentaa ja esitellä toimeksiantajalle asiakastarpeeseen perustuvan ratkaisun yhdessä tiiminsä kanssa
- tutustuu yritykseen tai työpaikkaan ja sen työntekijöiden osaamiseen
- osaa olla vuorovaikutuksessa työpaikan toimijoiden kanssa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa yhteistyössä toteutettava InnoFlash-opintojakso
- Työelämään tutustumispäivä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Työelämä- ja yrittäjyysopinnot

Opinnot arvioidaan hyväksytty/hylätty -periaatteella. Opintojen aikana tehdyt arvioitavat tuotokset kootaan työelämä- ja yrittäjyysosaamisen portfolioon.

Opintojakson arviointi

Arviointi perustuu tiimityöskentelyyn, konseptiesitykseen, tehtäviin ja työpaikan palautteeseen.

Innoviikko koostuu InnoFlash-opintojaksosta (3 päivää) ja työelämään tutustumisesta (2 päivää). Lisäksi opiskelija tekee viikkoon liittyviä itsenäisiä tehtäviä.

Opintojakson suorituksesta opiskelija saa myös kaksi Jyväskylän ammattikorkeakoulun opintopistettä.

7.22. Korkeakouluopinnot (KOR)

Opintojaksot

Korkeakouluviikko, 1 op (KOR01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija uskaltaa ennakkoluulottomasti valita korkeakoulun opintojakson.
- tutustuu valitsemaansa korkeakoulun opintoalaan.
- vahvistaa jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.
- vahvistaa lukion oppiaineiden sisältöosaamista
- motivoituu lukion jälkeisiin jatko-opintoihin.
- selkiyttää opiskelijan jatko-opintosuunnitelmaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällöt ovat samat kuin opiskelijan valitseman korkeakoulun opintojakson sisällöt.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson suorittaminen perustuu hyväksytysti suoritettuun korkeakoulun opintojaksoon. Opintojakso suoritetaan Korkeakouluviikon aikana ja se arvioidaan suoritettu-merkinnällä (S).

Opintojakson vapaa kuvaus

Gradia-lukioissa järjestetään keväisin Korkeakouluviikko. Viikon aikana opiskelija suorittaa yhden valitsemansa korkeakoulun opintojakson ennalta laaditusta tarjonnasta.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	**Taito toimia vuorovaikutuksessa**			**Taito tulkita tekstejä**	**Taito tuottaa tekstejä**
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	**Viestintästrategioiden käyttö**	**Viestinnän kulttuurinen sopivuus**	**Tekstien tulkintataidot**	**Tekstien tuottamistaidot**
A1.1 **Kielitaidon alkeiden hallinta**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.*	*Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus arvailla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisimmissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajoitetun määrän kirjoitusmerkkejä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoiteltuja sanoja ja opeteltuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoiteltuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.*
A1.2 **Kehittyvä alkeiskielitaito**	*Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppaniin.*	*Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.*	*Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää harjoiteltua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.*	*Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean*

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3 ***Toimiva alkeiskielitaito***	*Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppaaniin.*	*Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.*	*Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.*	*Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.*	*Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.*
A2.1 ***Peruskielitaidon alkuvaihe***	*Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja*	*Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja, esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.*	*Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatukset tuttua*	*Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.*

		omassa viestinnässään.		*sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.*	*Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
A2.2 ***Kehittyvä peruskielitaito***	*Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.*	*Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).*	*Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisimpiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.*	*Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.*	*Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomaattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*
B1.1 ***Toimiva peruskielitaito***	*Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.*	*Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata*	*Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen*	*Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko*

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		*kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta kuin harjoitelluissa ilmauksissa.*	*laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin ilmauksissa.*
B1.2	*Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.*	*Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.*	*Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian tunteellista eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.*	*Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.*	*Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin*
Sujuva peruskielitaito					

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1 ***Itsenäisen kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.*	*Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.*	*Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppania kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.*	*Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.*	*Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
B2.2 ***Toimiva itsenäinen kielitaito***	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan*	*Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai kantopäätöksiä. Opiskelija pystyy*	*Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että*	*Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista*

	monipuolista kieltä.	*edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.*	*epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.*	*ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.*	*konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.*
C1.1 ***Taitavan kielitaidon perustaso***	*Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.*	*Opiskelija ottaa luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakoidessaan tulevaa.*	*Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.*	*Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.*	*Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyylillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuvarasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta*

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2369-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita

kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *saamen kieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *saamenkielinen, saamelaisten tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2370-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista*
- *tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikieli ja identiteetti**,** kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*

- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka*
- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa*
- *osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.*

Keskeiset sisällöt

- *romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeisest sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	*Olli-Pekka Heinonen*
	Opetusneuvos	*Petri Lehikoinen*

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2371-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- *osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä*
- *kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissa*
- *osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.*

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja*

- *hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa*
- *vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.*

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille*
- *syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.*

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet*
- *osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.*

Keskeiset sisällöt

- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi*
- *erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus*

- *kielen- ja tekstinhuoltoa*

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- *monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta*

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka*
- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa*
- *lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista*

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaus sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa*
- *ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

- *omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti*
- *tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta*
- *kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä*

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.6. Jyväskylän aikuislukion ohjaussuunnitelma

Jyväskylän aikuislukion ohjaussuunnitelma

1. Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Ohjauksen keskeisinä tehtävinä on tukea opiskelijan kiinnittymistä yhteisöön ja auttaa opiskelijaa sitoutumaan omien opintojen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Ohjauksen tavoitteena on auttaa opiskelijaa vahvistamaan itsetuntemustaan ja hyvinvointiaan sekä suunnittelemaan tulevaisuuttaan muuttuvassa maailmassa. Jyväskylän aikuislukiossa ohjausta toteutetaan koko koulu ohjaa -periaatteella ja jokainen kouluyhteisöön kuuluva osallistuu opiskelijan ohjaukseen.

Kaiken ohjaustoiminnan lähtökohtana on opiskelijan oma aktiivinen rooli, jossa opiskelija vahvistaa toimijuuttaan ja osaamistaan omien opintojensa suunnittelijana ja toteuttajana. Opiskelijan näkökulmasta ohjauksessa korostuu henkilökohtaisuus, osallisuus ja kohdatuksi tuleminen.

Ohjauksella edistetään opiskelijan sujuvia siirtymiä lukioon hakeuduttaessa, lukio-opintojen keskeytyessä ja valmistumisen yhteydessä. Ohjauksella tuetaan opiskelijan opintojen etenemistä koko lukio-opintojen ajan.

2. Ohjauksen järjestäminen

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia tarjoaa ohjauksen resurssit ja puitteet. Lukiokoulutuksen johtaja vastaa ohjaussuunnitelman toteutumisen seurannasta ja arvioinnista. Aikuislukion rehtori johtaa ohjauksen järjestämistä ja koko koulu ohjaa –periaatteen toteutumista. Rehtori vastaa opiskelijaksi ottamiseen, opiskeluoikeuteen ja ylioppilastutkintoon liittyvistä asioista. Opinto-

ohjaaja koordinoi ohjausta ja sen käytännön toteuttamista. Gradian Hakupalvelut vastaavat lukioon hakeutumiseen liittyvästä ohjauksesta sekä neuvonnasta. Aikuislukiossa laaditaan ohjauksen vuosisuunnitelma lukuvuosittain ja sen toteutumista arvioidaan lukuvuoden päätteeksi.

Opinto-ohjaaja tukee ja seuraa opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman toteutumista. Opinto-ohjauksen lähtökohtana on tukea opiskelijaa tunnistamaan omia vahvuuksiaan, kiinnostuksen kohteitaan, arvojaan ja motiivejaan. Opinto-ohjauksella vahvistetaan opiskelijan päätöksenteko- ja tulevaisuudensuunnittelutaitoja. Opinto-ohjaaja vastaa jatko-opintoihin liittyvästä ohjauksesta ja opiskelijoiden valmistumisen jälkeisestä ohjauksesta

Ryhmänohjaaja toimii opiskelijan lähiohjaajana. Hän tukee opiskelijan kiinnittymistä lukioyhteisön jäseneksi. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opintojen etenemistä ja opintosuunnitelman toteutumista sekä vastaa huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Ryhmänohjauksen tavoitteena on tukea opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja osallisuutta sekä lisätä näin opiskelijoiden hyvinvointia ja aktiivisuutta.

Aineenopettaja tukee opiskelijaa kehittämään oppimistaitojaan oman oppiaineensa näkökulmasta. Aineenopettaja kannustaa opiskelijaa tutustumaan oppiaineeseen liittyviin jatko-opintomahdollisuuksiin ja kytkemään opittavia taitoja myös laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin ja työelämään. Aineenopettaja puuttuu opiskelussa havaittuihin ongelmiin ja jakaa huomionsa muiden ohjauksen toimijoiden kanssa.

Erityisopettaja toimii työyhteisön asiantuntijana oppimisvaikeuksien osalta. Hän ohjaa opiskelijoita erityisten oppimishaasteiden tunnistamisessa ja oppimistaitojen kehittämisessä. Erityisopettaja tukee opettajia erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen, opetukseen ja ohjaamiseen liittyvissä asioissa.

Aikuislukion opiskelijapalveluiden opintosihteeri auttaa opiskelijaa opiskelijahallintoon kuuluvissa asioissa, kuten opiskelutodistuksiin ja opintosuoritusotteisiin ja erilaisiin tukiin liittyvissä asioissa.

3. Ohjauksen toimijat ja työnjako

Rehtori

o Vastaa ohjauksen järjestämisestä ja resursseista

o Vastaa ohjauksen eri osa-alueiden säännöllisestä arvioinnista

o Tekee opiskeluun liittyvät hallinnolliset päätökset

o Vastaa ylioppilastutkinnosta: neuvoo opiskelijaa ylioppilastutkintoon liittyvissä erityiskysymyksissä

Opinto-ohjaaja

o Vastaa ohjauksen koordinoinnista ja käytännön järjestelyistä

o Tukee ja seuraa opiskelijan opintosuunnitelman toteutumista

o Vastaa jatko-opintoihin liittyvästä ohjauksesta

o Ohjaa lukion jälkeisiin opintoihin

Ryhmänohjaaja

o Toimii opiskelijan lähiohjaajana

o Ohjaa opiskelijaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekemisessä (HOPS) ja sen päivittämisessä

o Tukee opiskelijan kiinnittymistä lukioyhteisön aktiiviseksi jäseneksi

o Seuraa opiskelijan opintojen etenemistä

o Vastaa yhteydenpidosta huoltajiin

Aineenopettaja

o Ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa opiskelijaa kehittämään oppimistaitojaan

o Ohjaa opiskelijaa oman oppiaineensa jatko-opinto- ja työelämätietoudessa

o Osallistuu opiskelijan tukitoimien suunnitteluun

Erityisopettaja

o Ohjaa opiskelijaa oppimishaasteiden tunnistamisessa

o Ohjaa opiskelijaa kehittämään oppimistaitojaan

o Suunnittelee opiskelijan kanssa tarvittavia erityisjärjestelyjä lukio-opintoihin ja ylioppilaskirjoituksiin

o Auttaa opettajia erityisen tuen kysymyksissä

Opintosihteeri

o Neuvoo opiskelijaa opiskelijahallintoon liittyvissä asioissa (opiskelutodistukset, opintosuoritusotteet, erilaisiin tukiin liittyvät todistukset)

Gradian Hakupalvelut

o Vastaa aikuislukioon hakeutumiseen liittyvästä tiedotuksesta ja neuvonnasta

Lisäksi ohjauksen yhteistyöverkostoon kuuluvat mm. oppilaitosdiakoni, Ohjaamo, etsivä nuorisotyö ja Jyväskylän kaupungin nuorisopalvelut.

4. OHJAUKSEN SISÄLLÖT, MENETELMÄT JA TYÖTAVAT

Ohjaus on yhdessä suunniteltua ja opintojaksoilla toteutuvaa, opiskelijan yksilölliset tarpeet huomioon ottavaa ja tavoitteellista toimintaa. Yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa varmistetaan opiskelijalle mahdollisimman esteetön ja sujuva lukiopolku ja siirtyminen lukion jälkeisiin opintoihin. Opiskelijan omaa osallisuutta ja toimijuutta tuetaan koko lukio-opintojen ajan.

Opintojaksolla OP1 opiskelija laatii ja täydentää henkilökohtaista opintosuunnitelmaa, joka ohjaa hänen opintojaan. Henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan kuuluu opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman laatiminen. Opiskelija perehtyy opintojaksolla lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon rakenteisiin ja tutustuu jatko-opintomahdollisuuksiin.

Opintojakso toteutetaan erilaisin opiskelumenetelmin esim. luokkaopetus, pienryhmätoiminta, vertaisohjaus ja henkilökohtainen ohjaus. Opiskelija on keskeinen aktiivinen toimija ja tiedonhakija

Opintojakso OP4 tarjoaa erityisopettajan tukea opiskelijoille, joilla on lieviä tai vaikeampia haasteita opinnoissaan jo lukio-opintojen alussa. Opintojaksolla pyritään vahvistamaan opiskelijan luottamusta omaan osaamiseen ja vahvistamaan opiskelutaitoja.

6. Ohjaus siirtymävaiheissa

Opiskelijan kannalta keskeiset siirtymävaiheet ovat lukioon hakeutuminen, mahdollinen lukio-opintojen keskeyttäminen ja lukio-opintojen jälkeisiin jatko-opintoihin suuntautuminen.

Lukioon hakeutumisvaiheessa tarjotaan monipuolista tietoa lukio-opinnoista päätöksenteon tueksi. Hakeutumiseen liittyvä tiedottaminen ja ohjaus sekä yhteistyö opinto-ohjaajien kanssa toteutuu Gradian Hakupalvelujen toimesta. Lukiossa aloittavan opiskelijan yksilöllisiä tukitarpeita kartoitetaan yhteistyössä edeltävän oppilaitoksen ohjaushenkilöstön kanssa.

Yhteistyöllä eri toimijoiden kesken tuetaan opiskelijaa, mikäli hän harkitsee lukio-opintojensa keskeyttämistä tai opinnot eivät etene. Ohjauksella pyritään varmistamaan opiskelijan sujuva siirtyminen eteenpäin

Opiskelijan suuntautumista kohti jatko-opintoja pohjustetaan ja tuetaan koko lukio-opintojen ajan. Opiskelijoita ohjataan tutustumaan jatko-opintotarjontaan niin Suomessa kuin ulkomailla. Jyväskylässä Gradia-lukiot toteuttavat korkeakouluyhteistyötä pääasiassa Edufutura-yhteistyön kautta. Näin myös aikuislukion opiskelijat pääsevät kokeilemaan korkeakouluopintoja käytännössä jo lukioaikanaan.

Jokaista opiskelijaa kannustetaan suorittamaan lukio-opintojensa aikana korkeakouluopintoja vähintään yhden opintopisteen verran. Opiskelijoille järjestetään mahdollisuuksia vierailla korkeakouluissa Jyväskylässä ja Jyväskylän ulkopuolella. Alumnivierailujen kautta opiskelija tutustuu monipuolisiin urapolkuihin.

Aikuislukiosta valmistuvilla opiskelijoilla on valmistumisen jälkeisen vuoden ajan oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oman lukionsa opinto-ohjaajalta. Gradia-lukioissa järjestetään vuosittain alueellisten ohjausverkostojen kanssa alumnitapahtuma, jossa lukiosta valmistunut voi saada ajankohtaiset tiedot jatkokoulutukseen hakeutumisesta, työvoimapalveluista, avoimista korkeakouluopinnoista ja käytettävissä olevista ohjauspalveluista.

7. Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Yhteistyötä työelämän kanssa tehdään koko lukio-opiskelun ajan. Oppiaineissa käsitellään jatko-opintoihin ja työelämään liittyviä teemoja. Yhteistyöllä pyritään tukemaan tulevaisuudensuunnittelua ja mahdollistamaan omakohtaisia kosketuksia työelämään.

Aikuislukiossa opiskelija voi osallistua Innoviikolle. Innoviikko toteutetaan yhdessä työelämän ja Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa. Viikon aikana opiskelijat pääsevät tutustumaan innovointiin työelämätaitona ja kokeilemaan ammattikorkeakoulun opintoja.

Aikuislukion opiskelijat voivat osallistuvat korkeakouluviikolle, joka järjestetään yhteistyössä EduFutura-oppilaitosten ja myös muiden korkeakoulujen kanssa.

Gradia-lukioissa opiskelijalla on mahdollista valita työelämä- ja yrittäjyysopintoja, jotka sisältävät yrittäjyyteen innostavia, kokeiluja mahdollistavia sekä oman liikeidean kehittämistä tukevia opintoja. Opinnot toteutetaan osin yhdessä paikallisten yrittäjien ja työelämän edustajien kanssa.

Osana opinto-ohjausta tehdään yhteistyötä esimerkiksi TE-keskuksen ja Ohjaamon kanssa. Etsivä nuorisotyö on tarvittaessa koulun ohjauksen tukena.

8. Ohjaustoiminnan arviointi

Ohjaustoiminnan arviointi on jatkuvaa ja monipuolista. Sitä tehdään osana käytännön ohjaustyötä ja myös erillisinä kyselyinä kouluyhteisön jäsenille.

Arvioinnin kulmakivenä on Gradia-lukioiden määrittämät ohjauksen laatukriteerit. Laadukas ohjaus perustuu tehtäväänsä kelpoisen opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamiseen. Ohjausosaamista pidetään yllä ja kehitetään säännöllisellä kouluttautumisella. Kouluttautumistarpeita arvioidaan lukuvuosittain niin työyhteisön yhteisissä keskusteluissa kuin henkilökohtaisissa kehityskeskusteluissa.

Opiskelijoilta kerätään arviointipalautetta lukuvuosittain toteutettuina kohdistettuina kyselyinä. Ohjaustoiminnan tehostamiseksi ja kehittämiseksi Gradia-lukiot osallistuvat säännöllisesti valtakunnallisiin tutkimuksiin, jotka käsittelevät lukion ohjausta, opiskelijahuoltoa ja opiskelijoiden hyvinvointia. Korkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyön mittarina toimii myös lukiolaisten opiskelemien korkeakouluopintojen määrä.

Ohjauksen vaikuttavuutta arvioidaan opintojen keskeyttämisen, opiskelijoiden valmistumismäärien ja opiskelijoiden jatko-opiskeluun sijoittumisen kautta. Ohjaustoimintaa arvioitaessa huomiota kohdistetaan myös ohjaukseen osoitettuun resurssiin, jotta voidaan varmistaa opiskelijan laadukas, monipuolinen ja jatkuva ohjaus koko lukio-opintojen ajan.

9. Ohjauksen keskeiset käsitteet

Ohjaus

Ohjaus on lukion henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, jota tehdään yhteistyössä lukion ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Ohjauksella tuetaan opiskelijaa hänen opinnoissaan ja sen hetkisessä elämäntilanteessaan. Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta oman tarpeensa mukaan. Ohjaus tukee osallisuutta, toimijuutta ja minäpystyvyyttä. Ohjauksella vahvistetaan luottamusta tulevaisuuteen ja omiin kykyihin.

Opinto-ohjaus

Opinto-ohjauksessa opiskelija suunnittelee ja päivittää omia lukio-opiskeluun, jatko-opintoihin ja uravalintoihin liittyviä suunnitelmiaan opinto-ohjaajan tuella koko lukio-opintojen ajan.

Ryhmänohjaus

Ryhmänohjaus on tavoitteellista, säännöllistä ryhmänohjaajan omalle opiskelijaryhmälleen antamaa lähiohjausta.

Jatko-ohjaus

Jatko-ohjaus on opinto-ohjausta, jota opiskelijan on oikeus saada vuosi lukiosta valmistumisen jälkeen.

Vertaisohjaus

Vertaisohjauksessa opiskelija voi jakaa samassa tilanteessa olevien opiskelijoiden kanssa ajatuksiaan ja kokemuksiaan. Vertaisohjaus voi olla yhdessä tekemistä ja oppimista sekä osaamisen vaihtamista ja vuorovaikutustaitojen oppimista.

Nivel- ja siirtymävaihe

Keskeisiä nivel- ja siirtymävaiheita ovat lukion aloittamis- ja päättämisvaihe. Nivel- ja siirtymävaiheen ohjauksella tuetaan opiskelijan sujuvia siirtymiä, myös lukio-opintojen keskeytyessä.

Esteettömyys

Esteettömyydellä tarkoitetaan sitä, että opiskelijan mahdolliset tuen tarpeet tai erityisjärjestelyt opiskelijavalinnassa ja opiskelussa eivät saa muodostua esteeksi hänen yhdenvertaiselle koulutukseen valituksi tulemiselleen ja opiskelulleen.

Saavutettavuus

Saavutettavuudella tarkoitetaan opiskelu# ja työskentely#ympäristöä, jossa kaikki voivat toimia ominaisuuksistaan riippumatta yhdenvertaisesti.

Sukupuolitietoinen ohjaus

Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään ohjaamaan opiskelijoita yksilöllisiin valintoihin ja vältetään opinto#, koulutus# ja uravalintojen sukupuolittumista.

8.7. Jyväskylän aikuislukion tuntijako

Jyväskylän aikuislukion tuntijako LOPS 2021			
Oppiaine	Valtakunnalliset pakolliset opinnot (op)	Valtakunnalliset valinnaiset opinnot (op)	Paikalliset valinnaiset opinnot (op)
Äidinkieli- ja kirjallisuus	10	8	6
Suomi toisen kielenä ja kirjallisuus	10	8	2
Ruotsi A-oppimäärä	12	4	
Ruotsi B1-oppimäärä	10	4	4
Ruotsi B3-oppimäärä		16	
Englanti A-oppimäärä	12	4	10
Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus	2		
Matematiikan pitkä oppimäärä	18	6	10
Matematiikan lyhyt oppimäärä	10	4	8
Biologia	2	8	2
Maantiede	2	6	2
Fysiikka	2	12	4
Kemia	2	8	4
Filosofia	2	6	
Historia	4	8	2
Yhteiskuntaoppi	4	4	2
Uskonto (ev.lut)	2	12	
Elämänkatsomustieto	2	12	
Psykologia		10	4
Opinto-ohjaus			4
Terveystieto			8
Liikunta			2
Musiikki			4
Kuvataide			4

Tietotekniikka			2
Korkeakouluopinnot			2
Työelämä ja yrittäjyys			2

8.8. Gradia-lukioiden järjestyssäännöt

Gradia-lukioiden järjestyssäännöt

Hyväksytty Jyväskylän lukiokoulutus -tulosalueen johtokunnan kokouksessa 20.12.2010.

Järjestyssääntöjen soveltamisalue

Järjestyssääntöjä sovelletaan Jyväskylän koulutuskuntayhtymän lukioissa. Koulutuskuntayhtymän oppilaitoksiin kuuluvina pidetään opetuksen käytössä olevia kiinteistöjä, kalustoa, välineitä, omaisuutta ja piha-alueita.

Opiskeluksi katsotaan myös muualla järjestettävät tilaisuudet sekä opintomatkat. Työssäoppimisen aikana sekä tutustumis- ja opintokäyntien kohteissa noudatetaan ensisijaisesti kyseisen paikan sääntöjä sekä soveltuvin osin Jyväskylän koulutuskuntayhtymän järjestyssääntöjä.

Nämä järjestyssäännöt on laadittu lukiokoulutuksesta annetun lain ja asetuksen mukaisesti noudatettaviksi Jyväskylän koulutuskuntayhtymän lukioissa. Lukiokoulutus -liikelaitoksen johtokunta on hyväksynyt järjestyssäännöt lukiokoulutuksen osalta kokouksessaan 20.12.2010. Ne astuvat voimaan 1.1.2011.

1 § Käyttäytyminen

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Toisen ihmisen fyysinen ja henkinen vahingoittaminen, väkivalta, kiusaaminen ja häirintä on kielletty. Jokainen kouluyhteisön jäsen on velvollinen käyttäytymisellään edistämään työrauhaa, viihtyisyyttä ja työturvallisuutta sekä noudattamaan hyviä tapoja koulutuskuntayhtymän kaikissa tiloissa, ulkoalueet mukaan lukien. Asiallinen käyttäytyminen on kaikkien yhteinen velvollisuus ja epäasiallinen käyttäytyminen toista ihmistä kohtaan on kielletty. Oppilaitoksen henkilökunnan antamia ohjeita ja määräyksiä tulee viipymättä noudattaa.

2 § Opetukseen osallistuminen

Opiskelijan tulee osallistua opetukseen säännöllisesti. Opiskelijan tulee suorittaa hänelle annetut tehtävät tunnollisesti ja määräaikaan mennessä. Opiskelija on velvollinen hankkimaan opiskelussa tarvittavat kirjat, materiaalin ja muun tarvittavan varustuksen. Opetus alkaa ja päättyy täsmällisesti työjärjestyksessä ilmoitettuna ajankohtina ellei muuten ole sovittu.

3 § Tupakointi

Tupakointi on kielletty kaikissa kuntayhtymän oppilaitoksissa, sen hallinnoimissa tiloissa sekä piha-alueilla tupakkalain mukaisesti.

4 § Alkoholi, huumeet ja muut päihteet

Päihteiden, huumeiden ja vastaavien aineiden hallussapito, käyttäminen ja niiden vaikutuksen alaisena esiintyminen on kielletty oppilaitosten alueilla, työssäoppimispaikoilla ja opiskeluun liittyvissä tilaisuuksissa.

5 § Oppilaitoksen omaisuus

Oppilaitoksen omaisuutta on käsiteltävä ja hoidettava huolella. Omaisuuden vahingoittumisesta ja katoamisesta on viipymättä ilmoitettava oppilaitoksen henkilökunnalle. Huolimattomuudesta ja tahallisuudesta aiheutunut omaisuuden tärveleminen tai katoaminen on korvattava. Oppilaitos ei vastaa sen alueella olevasta yksityisestä omaisuudesta eikä myöskään arvoesineistä tai rahoista.

6 § Seuraamukset rikkomuksista

Opetusta häiritsevä opiskelija voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajan luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan. Opiskelija, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo järjestystä tai menettelee vilpillisesti, voidaan rangaista kirjallisella varoituksella tai erottamalla oppilaitoksesta enintään yhdeksi vuodeksi. Opiskelijan osallistuminen opetukseen voidaan evätä enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen opiskelijan tai oppilaitoksessa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii opiskelijan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi tai opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti opiskelijan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi. Opiskelija, joka ei noudata poistumiskehotusta, voidaan poistaa tilanteesta/oppilaitoksen alueelta lukiolain edellyttämällä tavalla, käyttäen tilanteen vaatimia tarpeellisia voimakeinoja, joita voidaan pitää puolusteltavina huomioiden opiskelijan ikä, tilanteen uhkaavuus, vastarinnan vakavuus ja tilanteen kokonaisarviointi.